ČOVJEK, BOŠNJAK, ŠEHID...

DR. IRFAN LJUBIJANKIĆ

Izdavač: SDA BiH - Centar za analitiku, dokumentaciju i komuniciranje s javnošću

Priređivač: Sulejmen Vlajčić

Recenzenti: dr. Ismet Grbo
dr. Midhat Haračić
Mirsad Ćeman

Konsultanti: Mirsad Ćeman, u ime SDA
Enisa Jusić, u ime porodice

Naslovna strana i likovno rješenje: akademik Dževad Hozo

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo

UDK 392(497.6)SDA-052:929 Ljubijankić I.

DR. Irfan Ljubijankić čovjek, Bošnjak, šehid - - - /[priređivač Sulejmen Vlajčić]. - Sarajevo : SDA, 1996 . - 179 str. : ilustr., faks. ; 25 cm

Predgovor / Ismet Grbo: str 9-11. - Bilješka o priređivaču: str. 179

1. LJUBIJANKIĆ, Irfan

Na osnovu člana 19. tačke 12. stav 2. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga ("Službeni list RBiH", br. 5/95 i 9/95.), a na zahtijev SDA - Centra za dokumentaciju, analitiku i komuniciranje sa javnošću Federalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta daje mišljenje da je knjiga "Dr. Irfan Ljubijankić: čovjek, Bošnjak, šehid..." priređivača Sulejmena Vlajčića proizvod iz člana 19. tačke 12. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga na čiji se promet ne plaća porez na promet proizvoda.

ČOVJEK, BOŠNJAK, ŠEHID...

Predgovor

U ovome teškom, tragičnom i istovremeno slavnom i herojskom dobu Bosne i Bošnjaka, u trenutku predaha i potrebe da se osvrnemo na tek minuli period naše borbe za slobodu, SDA knjigom o rahmetli dr. Irfanu Ljubijankiću, svome istaknutom prvaku i predsjedniku Glavnog odbora, upućuje poruku Bošnjacima, da zapisom o nesebičnom aktivizmu i požrtvovanosti naših boraca ostane pisani trag budućim generacijama. Taj zapis poslužit će kao primjer, kao iskustvo i kao izvor nadahnuća u vremenu koje dolazi onima čija će obaveza biti da sačuvaju postignute rezultate borbe za samostalnost Bosne, ali i da se bore do konačne pobjede.

Mnogo je Bošnjaka palo u borbi za Bosnu. Mnogo je poginulih i živih Bošnjaka čiji heroizam nadilazi moguće i prelazi u legendu. O svima njima valja progovoriti, pošteno, seriozno i s osjećanjem duga prema njihovom djelu. Stoga, ovaj prvi prilog našoj političkoj memoriji znači osvrt na spremnost brojnih sudionika našega nacionalnog i političkog pokreta - SDA, koji su u vremenu između 1990. i 1996. godine činili herojske podvige i na taj način odužili dug svom narodu. Irfan Ljubijankić je jedan od prvaka SDA, koji je u vihoru rata položio život na političkom zadatku.

Knjiga "Dr. Irfan Ljubijankić: čovjek, Bošnjak, šehid..." priređivača Sulejmena Vlajčića, predstavlja svojevrsnu političko-publicističku hroniku mnografskog karaktera utemeljenu na izvornim dokumentima i vlastitom komentaru autora kao vezi između različitih poglavlja. Po svome sadržaju ona je zbir svjedočanstva o političkom djelatniku mlade generacije i njegovom sudjelovanju u profiliranju političkog interesa i otklanjanju dilema Bošnjaka bihaćko-cazinskog kraja (Krajine), a potom i u političko-državnom vrhu Bosne i Hercegovine. Ta svjedočanstva kazuju da je dr. Ljubijankić uspješno djelovao kao talentirani političar u Bihaću i u Sarajevu, u parlamentu BiH, u Stranci demokratske akcije, u našoj diplomaciji, na čijem je čelu bio u trenutku pogibije. Valja ovdje napomenuti da je vrijeme u kojemu se formirao politički lik Irfana Ljubijankića kratko i zgusnuto. Ono je opterećeno dramatikom unutarnacionalnog previranja Bošnjaka - Krajišnika, ali i potrebom za iskorakom u pravcu jedinstva naroda u trenutku definitivnog opredjeljenja našega nacionalnog pokreta da zaključi epohu komunističke vladavine u Bosni i istovremeno da se suoči sa otvorenom najezdom najprije Srba, a potom i Hrvata u složenim političkim okolnostima raspada Jugoslavije. U raspadu Jugoslavije naši susjedi i jedni i drugi su uvidjeli šansu da, komadajući Bosnu, ispune svoje nacional-šovinističke velikodržavne planove. Shodno iskustvu iz ranijih ratova, a posebno iz Drugoga svjetskog rata, bošnjačka (muslimanska) politička matica, koja je oformljena u ključnome historijskom trenutku (1990. godine) SDA, a utemeljena kako na idejama antifašizma i antikomunizma Mladih Muslimana tako i na ideji i potrebe hitne političke emancipacije bošnjačkog naroda na osnovi vlastite tradicije i kulture, te izjednačavanja sa Srbima i Hrvatima u političkom smislu, jasno je usmjerila i animirala Irafana Ljubijankića koji će u tom, za sve Bošnjake ključnom vremenu, stati uz interes svoga naroda. Stoga valja napomenuti da je među Bošnjacima bilo i drukčijih

ideja i oštrih udara na bošnjačku političku maticu, da je bilo više poziva i ponuda na izdaju (posebno u Krajini) i da je Ljubijankić u pravom trenutku znao razlučiti koju ideju treba slijediti. Taj osjećaj i opredijeljenost doveo ga je u vrh našeg nacionalnog pokreta. Postao je blizak saradnik osnivača SDA i prvog predsjednika Predsjedništva osamostaljene bosanske države, gospodina Alije Izetbegovića.

Raspad Jugoslavije stavio je bošnjački narod pred historijski izbor: krnja Jugoslavija ili samostalna i odlučna borba za suverenitet vlastite države. Suočenje sa nuždom izbora i u uvjetima posve oskudnih pretpostavki za borbu nije obeshrabrilo čelnike SDA, među kojima se našao i rahmetli Ljubijankić. Velikosrpska agresija na Bosnu, koja je uslijedila neposredno nakon opredjeljenja većine njenih građana da istupe iz zagrljaja Beograda, zatekla je Bošnjake politički organizirane u SDA, što je, pokazat će vrijeme, bilo od presudnog značaja kako za otpor agresoru tako i za profiliranje otpora i perspektivu bosanske države.

U tim presudnim danima, u uvjetima okruženja naših gradova, u čeličnom zagrljaju agresora, Ljubijankić u Bihaću uspješno organizira otpor, radi na sređivanju političkih prilika i vodi borbu protiv izdajnika u bošnjačkom narodu. Epilog te borbe danas je jasan. Bihać je slobodan, a borba do potpunog oslobođenja Bosne se nastavlja.

Knjiga o Irfanu Ljubijankiću nije akademsko štivo studijske naravi. Ona nije ni istraživački projekat koji rasvjetljava historijske okolnosti i uvjete pod kojima se vodila oslobodilačka borba u Bosni, preciznije u bihaćko-cazinskom kraju, u kojemu je stasao Ljubijankićev politički autoritet. Ova knjiga predstavlja zbirku svjedočanstava koja zorno ukazuju na historijsku ulogu bošnjačkoga političkog pokreta i ličnosti koje su ostavile snažan pečat na našem ukupnom naporu da se kao narod konačno konstituiramo, da se uspravimo i zaključimo epohu našeg osporavanja. U knjizi su i svjedočanstva o odnosu predstavnika drugih naroda prema nama koja su izraz priznanja i poštivanja naše borbe, a iskazana su u povodu pogibije dr. Ljubijankića.

Ova knjiga, ovaj naš prvijenac predstavlja jedan srčani napor priređivača i otvara nadu da će Bošnjaci imati sve više snage da o sebi sakupljaju vjerodostojna svjedočanstva na kojima se temelji naša povijest i istina o nama kao narodu.

Sudbina je htjela da Irfan Ljubijankić izgubi život od srpskih zločinaca na današnjem hrvatskom državnom prostoru, koji je ubrzo nakon njegove pogibije hrvatska vojska uz pomoć Petog korpusa Armije BiH oslobodila. Zato ova knjiga ima smisla i stoga što ukazuje na vezu između oslobodilačkog pokreta u Bosni i u Hrvatskoj - protiv istog agresora, ali i na činjenicu da Hrvatska nije izdržala poziciju žrtve i iskrenog saveznika Bosne, već je u kritičnoj fazi našeg otpora agresoru posegnula za Bosnom, čime je ugrožen trijumf otpora Bošnjaka. Uticaj iz Zagreba i Beograda na izdaju u Velikoj Kladuši, čemu je prethodio pokušaj razbijanja SDA, učinio je situaciju u Krajini još složenijom, ali presudnom, iz čega se diferencirala ona snaga koja je porazila i agresora i izdajnike. Historičari i sudionici ovih događaja već u ovom trenutku mogu pouzdano ustanoviti da je politička uloga upravo dr. Ljubijankića u konsolidaciji pokreta otpora bila izuzetno važna. Najposlije, u toj misiji Ljubijankić je i poginuo.

Na kraju valja čitoacu ukazati na značaj ove knjige koja se pojavljuje u trenutku kad

Bošnjaci provjeravaju stupanj svoje historijske i političke sposobnosti da očuvaju jedinstvo, da očuvaju rezultate tek minule oružane oslobodilačke borbe i da potvrde svoj multikulturni osjećaj za Bosnu. To znači da je objavljivanje knjige o ovome istaknutom Bošnjaku u trenutku priprema SDA za izbore, usred izborne kampanje, znak ispunjenja one vrste duga prema uglednику Stranke koja ga, unatoč pogibiji, ostavlja na sceni kao primjer čiji je nacionalni, vjerski i politički identitet neosporan.

Neka ova knjiga i kao svjedočanstvo brojnih uglednika, kako Bošnjaka tako i pripadnika drugih naroda o rahmetli Irfanu Ljubijankiću bude ohrabrenje porodici Ljubijankić, a njegovom potomstvu potvrda da je njihov Irfan i kao uzoran suprug, otac, brat, vrstan ljekar, političar i diplomat, časno odživio život i preselio boreći se na pravom putu, za slobodu Bošnjaka i Bosne.

U svojoj vjeri i na svojoj zemlji!

Sarajevo, augusta 1996. godine

Dr. Ismet Grbo

Izvodi iz recenzija

Knjiga "Dr. Irfan Ljubijankić: čovjek, Bošnjak, šehid..." u suštini je zbirka svjedočanstava o čovjeku i vremenu, o ljudima i Krajini, koja se čitaju i kao historiografska građa, ali i kao živo svjedočenje o neposredno minulim, za nas u Bosni, sudbinskim događajima. Ona i kao prvi naš ogled o nama ima posebno značenje, jer se pojavljuje u trenutku suočavanja nas Bošnjaka sa učinjenim, ali i sa izgledom vlastite perspektive na granici iskoraka iz krize u prosperitet, iz rata u mir, iz neslobode u slobodu.

Pojavljivanje knjige o ovom istaknutom Bošnjaku u trenutku odluke SDA da izađe na izbore znak je ispunjenja one vrste duga prema uglednику Stranke koja ga, unatoč pogibiji ostavlja na sceni kao primjer među Bošnjacima čiji je nacionalni vjerski i politički indentitet nesporan. To je prilika za sve Bošnjake da u primjeru ovog svog sunarodnika usklade moguću pragmatiku aktuelnog trenutka sa ukupnim nacionalnim interesom i u okolnostima kakve jesu iskažu volju primjereno našoj perspektivi.To znači da kao nacija pokažu nepodijeljen osjećaj za Bosnu u svom punom političkom identitetu i s osjećanjem odgovornosti za pobjedu.

Dr. Ismet Grbo

Jednim od posljednjih vozova koji su prije zatvaranja dušmanskog, satanskog kruga okolo Sarajeva jurili na sjever i sjeverozapad, prema Bihaću sa dr. Ljubijankićem, kolegom iz skupštinskih klupa, vraćao sam se iz Sarajeva. Svaki na svoje obaveze u svoje gradove i svoje "krajine".

Pred njegov posljednji "igmanski put", kojim sam kao i on i mnogi drugi nebrojeno puta ispod metaka i granata hodio nakon još jedne sjednice Skupštine REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE, stisnuo sam mu ruku zbog radosti viđenja. Tih dana je kao ministar mnogo putovao izvan Bosne a zbog Bosne.

Niti smo tada 1992. godine znali da će to dugo biti jedan od posljednjih vozova iz Sarajeva niti da je tog maja 1995. godine njegov "posljednji igmanski put".

Ja danas znam da je dr. Irfan Ljubijankić veliki sin Bosne, veliki sin Krajine, veliki sin Bihaća. Mi to znamo. Znam da mu je bilo drago što Bosna, bosanske krajine i krajišta imaju još mnogo velikih sinova i kćeri. U tome je čudo bosanskog i bošnjačkog otpora. I opstanka. Zato je i Bihać raskinuo dušmanske okove smrti.

O čovjeku koji je snažno volio i knjigu, evo, napisana je knjiga. Prije svega da kao dokument o jednom čovjeku i jednom vremenu na najbolji način svjedoči dokumentima. Našu ljubav i naše poštovanje.

Ovdje je najviše svjedočenja - o dirljivo plemenitom Bošnjaku, Bosancu - Krajišniku, čija se ljubav za svoju zemlju, za svoj narod, za svoju Krajinu tako elegantno, samouvjereno i nenametljivo a tako sugestivno zrcalila - nikoga ne ostavljajući ravnodušnim ali nikoga ni na trenutak ugroženim. Samo takvi iz Bogu znanih razloga, NA ISTINU, idu prije negoli se nama čini da je tome vrijeme.

O čovjeku koji je tako snažno volio Bosnu, ovovremeni dobri Bošnjani - Bošnjaci - Bosanci, evo, govore porukama njegovim i porukama Bosne. Porukama koje znače istovremno i oprez i avanturu, i bojažljivot i odlučnost, i bistrinu trenutka i maglovitost neizvjesne sudbine.

Čovjeku koji je tako volio svoju KRAJINU, svoj Bihać, u kojima je uvijek bilo mjesta i za druge i drukčije, jedna druga krajina, tijesna krajina, krajina na kraju duha, kraju neljudskosti i samoživosti, poželjela je kraj ne znajući da je to KRAJ i nje same. Ne znajući da je to za Irfana početak novog puta, puta ŠEHIDA.

Iščitavanje knjige dokumenata o čovjeku i Bošnjaku, šehidu dr. Irfanu Ljubijankiću, svakom će, pogotovo onima koji su bolje poznavali njega, i poznaju naše novovremene izazove i usud, jasno reći da je ona tek dio onoga što se može i treba reći. Tek, dio onoga što će se, uvjeren sam, reći o njemu.

Zato je ova slika jednog čovjeka i jednog vremena ne samo naš dug prema njemu nego i prijeka potreba. Zato je i nastala i zato je preporučujemo. Zbog sjećanja, poruka i pouka... zarad ibreta...

Mirsad Ćeman

Sigurno je, ovaj čovjek voli ljude. Sve što radi, za njihovo je dobro - to je sretan čovjek. Ipak, ljubav prema Krajini i Krajišnicima, svom narodu, ta odlika posebnih, izvor su ogromne snage i energije koju tako dobro kontrolira i koristi. Stoga i poseban zanos i duboka osjećanja kada se o njima i u njihovo ime govori.

Prof. dr. Midhat Haračić

Riječ priređivača

Prirediti knjigu čija je ambicija da bude skromnim svjedokom dostojanstvenog življenja, ustrajne borbe i šehidskog umiranja jednog iz ešalona velikih sinova Bosne, zasigurno je i izazov i rizik i obaveza koja se ne da izbjeći.

Kao dugogodišnji prijatelji, saradnici i saborci dr. Irfana Ljubijankića, mr. Huso Živalj, ambasador, i prof. dr. Krešimir Ižaković, ministar-savjetnik u Ambasadi RBiH u Beču, s kojima sam također želio propitati ideju o ovoj monografiji, napisali su mi potkraj prošle godine: "...Istovremeno smo ohrabreni i iskreno dirnuti prijedlogom da se jednim ozbiljnim izdavačkim projektom obilježi lik i djelo dr. Irfana Ljubijankića kao čovjeka, kao vrsnog i popularnog liječnika, kao jednog od onih Bošnjaka koji su samoprijegorno bili tešku i krvavu bitku za dobro svoga naroda i svoje zemlje, kao neimara novog vremena, kao čovjeka koji je s mnogo uspjeha humanističke vrijednosti svoje liječničke profesije inkorporirao u svoj politički kredo i program svojih političkih aktivnosti, jednom riječju, kao čovjeka koji je još za života postao primjer i podsticaj i koji je kao takav ušao u legendu - zauvijek."

Moguće bi, poštovani čitaoče, i iz ove jedne jedine rečenice o prijatelju bilo domisliti sadržaj i nakanu knjige koja je pred tobom. Važno je, međutim, naglasiti da se ona u svom nastajanju snažno oslanjala na dokumente koji su najpouzdanijim svijedokom burnih i sudbonosnih vremena što smo ih sa dr. Irfanom Ljubijankićem živjeli.

Hronološkim slaganjem dokumentarne i evokativne građe (uz nužne eksplikativne intervencije autora) koju je bilo moguće prikupiti u Bihaću, Sarajevu, Ljubljani, Beču i Münchenu čini se, evo, pokušaj da se od zaborava sačuvaju historijski događaji i ljudi koji su ih činili.

AUTOBIOGRAFSKI PODACI*

Rođen sam u Bihaću 26. novembra 1952. godine, gdje sam završio osnovnu i srednju školu. Medicinski fakultet završio sam u Beogradu 1977. godine. Nakon obaveznog staža i služenja vojnog roka tokom 1977. i 1978. godine upućen sam u Libiju kao ljekar opće prakse u svojstvu člana Jugoslavenske medicinske misije, gdje sam proveo 16 mjeseci. Od 1980.-1984. godine proveo sam na specijalizaciji otorinolaringologije i cervikofacijalne hirurgije u Zagrebu (Klinika za ORL Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu). Tokom 1982. i 1983. godine završio sam i postdiplomski studij iz ORL i MFK i položio sve ispite propisane programom tog studija. Od 1984.-1988. godine opet proveo godinu dana u Libiji kao član Jugoslavenske medicinske misije u Bolnici u Misurati. Po povratku iz Libije, 1989. godine uključujem se u demokratske procese koji rezultiraju osnutkom SDA i slomom komunizma. Izabran sam za poslanika u Skupštini RBiH na prvim demokratskim izborima. Početkom rata izabran sam na funkciju predsjednika okruga Bihać, gdje sam proveo prvih 10 mjeseci rata, a od marta 1993. godine, kada sam razriješen dužnosti predsjednika Skupštine okruga Bihać, radim kao šef ORL odjela u Regionalnoj bolnici Bihaća. Član sam Glavnog i Izvršnog odbora SDA RBiH. Objavio sam desetak stručnih i naučnih radova iz oblasti Hirurgije glave i vrata i nekoliko radova iz oblasti opće kulture, muzike i poezije.

Oženjen sam suprugom Minkom, rođenom 1954. godine u Sarajevu, koja ima visoko obrazovanje iz oblasti zubne protetike. Imam dvoje djece, Senada od 11 i Selmu, koja ima 4 godine. Govorim engleski i ruski, a služim se kolokvijalnim arapskim.

Dr. med. Irfan Ljubijankić

* *Dokument iz personalnog dosjea dr. Ljubijankića u MVP BiH, skraja 1993. godine.*

Biografija

Biografiju dr. Irfana Ljubijankića, koja ovdje funkcionira tek kao dokument, njegovom rukom pisan, nužno je dopunuti nekim nepoznatim, ali za poimanje širine njegove ličnosti - bitnim faktima.

U kući Ljubijankića u Bihaću vjera je imala svoje dostojanstveno mjesto, a ovaj dom bio je i ostao ispunjen nepatvorenom dobrodošlicom za svakog namjernika koji je želio čuti lijepu ljudsku riječ, zatražiti savjet ili pomoć.

Irfan je, dakle, odrastao u uglednoj bihaćkoj porodici kao najmlađe dijete oca mu Zarifa, poštovanog krajiškog imama, i majke Senije, kojoj je bio veoma privržen baš kao i njemu sestra Enisa. Braća Abdulah, Enes i Reuf, intelektualci par excellence, te sestre Razija i Enisa, najmlađeg su brata Irfana znali podržati, ali je uvijek ostajao onaj prostor koji omogućuje čovjeku da nađe sebe, otkrije put i odvažno krene njime.

Od majke Senije naslijedio je smisao za umjetnost, za lijepo... Majka ga je uvela u tajne islama. Irfan je svom drugom djetetu dao i ime po majci, ali je malu Seniju zla bolest prerano otela životu.

Poput mnogih Krajišnika i Irfan se, kao gimnazijalac, okušao u poeziji i imao uspjeha. Neke pjesme dobili smo od njegovih bihaćkih prijatelja.

Valja zapisati i to da je Irfan Ljubijankić dobro svirao gitaru i klavir, pa čak i komponirao. To će se pokazati i početkom agresije na Bosnu i Hercegovinu, kada on svoju ljekarsku ordinaciju povremeno ustupa saborcima koji su i pjesmom prkoseći neprijatelju, podizali moral hrabrih branilaca Bosne.

Sa majkom Senijom u rodnom Bihać

Irfan Ljubijankić iz gimanzijskih dana

Sa suprugom Minkom, sinom Senadom i kćerkom Selmom, augusta mjeseca 1993. godine u Zagrebu. Radost ponovnog susreta nakon 18 mjeseci

Na prijemu za delegacije BiH i Hrvatske kod američke ambasadorke u Beču 1994. godine. Dr. Ljubijankić za klavirom, Nj. e. Mrs. Svanee Hunt i gospođa Ljubijankić

posvećeno groblju iz mog djetinjstva

- MOJA ROZETA -

Irfan Ljubijankić

U posljednje vrijeme prijateljujem
s malom bijelom rozetom
iz podneblja arabeskom razigrana kaligrafika
čijim putem otkuće odigrava jedan
a kome nisam nikad glavnu ulogu nepovratnika
Još već noćima
Lahor sam zavodi u kamenoj tišini
rozeta se sklupčala opet pletenici
a zamišljen i sretan u desnom uglu
ja prevareno dijete krojim spomeniku slike
Nad mojom rozetom smiraj
i svijeća preobraćena u ženu u crnini
nad mojom rozetom pjev ptica
i crven u mirnoći dana
mislim kako bi bilo
kako bi divno bilo
da moja rozeta nije
u nišan uklesana

---

* Pjesme iz gimnazijskih dana 1969. godine, zapisane u svesku Irfanovog školskog kolege Mehmedalije Zulića, novinara RTV Bihać.

Groblje o kom govori u pjesmi "Moja rozeta" su Harmani u Bihaću, gdje je nakon pogibije i sahranjen. Na prvu godišnjicu smrti (28. 05.1996. godine) posmrtni ostaci dr. Ljubijankića preneseni su i sahranjeni uz FETHIJU džamiju u Bihaću.

zadnja pjesma

SUSRET U KIŠI

Čujem tikotanje sunca iza oblaka
kristališu se nejasni jecaji u kiši
sve se u vrtlog zavrtjelo i ljudi
a ja
drugi put pitam - kad si došla
i za jezik se grizem
Ulicom prolazi zabrađena žena
i bezobrazno nas gleda dok zamiče za ugao
i glupo pomišljam da smo samo prijatelji
a ti prva uviđaš da to nema smisla
ideš
mir u mokrim cipelama
u krivim ulicama grgolji voda

Molitva za Bosnu *

Čuvaj mi, dragi Bože, Bosnu
od ovih ljudi zvijeri
ja evo umirem s imenom Tvojim
i s ljiljanima zlatnim
u plavetnome oku
ime dok Ti šapćem
čuvaj mi, dragi Bože, Bosnu
Spasi nam ovo malo duše
s ljubavlju mržnju da spržim
ja evo umirem s imenom Tvojim
nek' Bosna moja živi
i ime Tvoje slavi
molitve Ti molim
spasi nam, Bože, ovo duše.
Spasi nam, Bože, ovo duše
s ljubavlju mržnju nek' sprži
ne daj da krvnici pomen Tvoj ruše
nek' Bosna živi
i ime Tvoje slavi
molitve Ti molim
spasi nam, Bože, ovo duše.
Spasi nam, Bože, ovo duše
Spasi nam, Bože, Herceg Bosnu.

* *"Molitva za Bosnu" nastala je na samom početku agresije na našu domovinu i među prvim je patriotskim pjesmama ispjevanim 1992. godine.*

RADNI, RATNI, POLITIČKI DOMAŠAJI

Prvo poglavlje, koje je koncipirano tako da se u njegov okvir pokuša situirati ukupnost radnog, ratnog i političkog djela dr. Irfana Ljubijankića, sa sijaset iskušenja i izazova burnih i sudbonosnih vremena Bosne i Bošnjaka od 1990. do 1995. godine, otvaramo zapisom o kolegi i prijatelju prof. dr. Midhata Haračića, člana Izvršnog odbora SDA.

Ljekar i humanista

Rahmetli dr. Irfana Ljubijankića sreo sam prvi put u Velikom salonu Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, odmah nakon preuzimanja funkcije ministra vanjskih poslova u Vladi RBiH.

Vrijeme teško, ratno. Vrijeme sudbonosnih odluka, iskušenja, vrijeme akcije. Doba istinskih heroja.

Ranije sam slušao o njemu; uspješan, ljekar - subspecijalista, humanista, jedan od osnivača i utemeljitelja SDA i Petog korpusa Armije BiH. Vjernik. Cijenjen, omiljen, skroman, ali autoritativan, snažna ličnost - vođa, vizionar.

Rukujemo se, posmatram ga, slušam kako govori: izgleda mi mnogo mlađi, čak previše mlad za odgovornu funkciju u Vladi RBiH. Blijed, smiren. Besprijekorno odjeven, prefinjenih manira. Govori polahko, tečno, ležerno. Pažljivo sluša sugovornika, ne prekida ga, ne povisuje ton. Ponešto zapiše; gledam rukopis. On govori o čovjeku: slova krupna, jednaka, kaligrafski rukopis. Rukopis čovjeka koji mnogo piše, rukopis intelektualca.

Oba smo ljekari. Brzo uspostavljamo kontakt, razgovaramo o zbrinjavanju povrijeđenih i oboljelih, o krvi, o ranama - onim na tijelu, i onim težim, u duši. Razgovaramo o ljekarima, o moralu, o ratu, o "herojima u bijelom".

A onda, neizbježna tema: o ljudima, Krajišnicima, njihovoj patnji i herojstvu.

Pred sobom vidim potpuno drukčijeg čovjeka; oči sjaje, lice u grču, prekida me, želi što više kazati. Očito, to je prava tema za ovog čovjeka. On ne opisuje stanje, on učestvuje u njemu. Sebe ne spominje.

On je istinski Krajišnik. O ljudima govori sa posebim izrazom na licu, gleda me u oči.

Na šta me podsjeća taj pogled?

Gdje sam to već vidio?

Kakva su to osjećanja?

Zašto nas je prekinuo? Rukujemo se, odlazi...

Dugo sam razmišljao o tom čovjeku. Osjećao sam ponos, sreću i zadovoljstvo. Ponos, jer sam upoznao izuzetnog čovjeka, sreću, jer pripadamo istom narodu i zadovoljstvo što će baš on obavljati vrlo odgovornu funkciju u Vladi RBiH. I još nešto; osjetio sam se snažnim i odlučnim. Potpuno sam uvjeren: sa ovakvim ljudima moramo pobijediti.

Mada smo se kasnije često sretali, ovaj susret ostao mi je u trajnom sjećanju.

Da li su kasnije susreti i zajedničke aktivnosti u Glavnom i Izvršnom odboru SDA promijenili impresije i uvjerenja koja sam ponio nakon prvog sastanka:

Da.

Naše poznanstvo i saradnja dodalo je nove kvalitete: izuzetan smisao za humor, urođena skromnost, ljubav prema muzici, poznavanje svjetskih jezika, upornost, temeljitost i stabilnost. Izuzetnu medicinsku naobrazbu. Istinsku i potpunu pripadnost islamu i njegovim vrijednostima te poseban, topao odnos prema porodici.

Vrijeme koje je dolazilo uvjerilo me je da se radi o izuzetnom čovjeku. Bijeli mantil,

operacionu salu, razgovor sa pacijentima i kolegama zamijenio je izuzetnom aktivnošću na diplomatskom planu. Potpuno se posvetio formiranju, organizaciji, jačanju naše mlade diplomatije. Temeljito, planski, bez inprovizacija. U potpuno drukčijem ambijentu ali sa istom snagom i energijom, predajući se potpuno.

Ali, za probleme Krajišnika, uvijek je nalazio vremena. Nekoliko dana prije pogibije, zajednički smo pripremili i uputili u Bihać znatnu količinu deficitarnih lijekova. Dogovarali smo se kratko, u pauzi njegovih državničkih aktivnosti. Sa maksimalnom odgovornošću, koncentracijom i neopisivim entuzijazmom.

Vremenom sam dobio i odgovore na neka pitanja:

Sigurno je, ovaj čovjek voli ljude. Sve što radi, za njihovo je dobro - to je sretan čovjek. Ipak, ljubav prema Krajini i Krajišnicima, svom narodu, ta odlika posebnih, izvor su ogromne snage i energije koju tako dobro kontrolira i koristi. Stoga i poseban zanos i duboka osjećanja kada se o njima i u njihovo ime govori.

A onaj pogled, koji mi je ostao u sjećanju: on me zaista podsjeća na pogled majke kad joj uzimaju dijete. Da, upravo tako!

Za ljekare se kaže da su sretni ljudi. Oni prisustvuju veličanstvenim trenucima: rađanju i umiranju. To je velika privilegija ali i odgovornost. Oni se bore za suštinsku vrijednost: za život.

Međutim, postoji nešto i iznad toga: to je borba za svoju domovinu i svoj narod.

To su ciljevi koje dostižu samo rijetki, posebni ljudi. Rahmetli dr. Irfan Ljubijankić postigao je oba cilja. I više od toga.

Poginuo je na ratnom zadatku i humanoj misiji.

Šehid.

Ostavio nas je u dubokom uvjerenju da smo na pravom putu, a da borba za istinske vrijednosti predstavlja naš uzvišeni cilj.

Prof. dr. Midhat Haračić

Prodor demokratije na samom početku devedesetih godina ozbiljno je uzdramao ideologe i protagoniste totalitarizma i na našim prostorima. SDA poziva narod da se prepozna u svoj svojoj raznolikosti i individualnosti, da se ne stidi onoga što jeste, nego onoga što nije i konačno uhvati korak sa nadolazećim demokratskim promjenama. Vrijeme je dakle, hrabrih, moralnih, slobodomislećih ljudi. Dr. Irfan Ljubijankić stavlja se na čelo takvih u Bihaću i Krajini.

O tome svjedoči autentičan govor rahmetli Irfana Ljubijankića na Osnivačkoj skupštini ogranka SDA Bihać, 23. 6. 1990. godine u MZ Brekovica.

Utemeljitelj SDA Bihać

OSNIVAČKA SKUPŠTINA
STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE
OGRANAK BIHAĆ
23. 6. 1990. godine

Dr. Irfan Ljubijankić

Dragi sugrađani, dame i gospodo,

Dozvolite da otvorim Osnivačku skupštinu Stranke demokratske akcije, ogranka u Bihaću.

Dozvolite da predstavim i naše današnje goste:

- gosp. Alija Izetbegović, predsjednik Stranke,
- gosp. Adil Zulfikarpašić, potpredsjednik,
- gosp. Mirsad Veladžić, predsjednik ogranka u Velikoj Kladuši,
- gosp. Asim Ibrahimpašić, predsjednik Bosanske demokratske stranke,
- gosp. Salim Šabić, član Izvršnog odbora SDA,
- gosp. doc. dr. Šemso Tanković, predsjednik ogranka SDA u Zagrebu.

Neka mi oproste oni koje u ovom popisu nisam nabrojao.

Pozdravljam i predstavnike sredstava informiranja i ostale goste koji su došli da svojim prisustvom uveličaju ovaj skup.

Dozvolite mi da predstavim i Radno predsjedništvo Skupštine.

Predlažem u Radno predsjedništvo slijedeće članove:

- gosp. Adil Zulfikarpašić,
- Sejfudin Dedić, obrtnik iz Bihaća,
- mr. Mirsad Veladžić, inženjer iz Velike Kladuše

i, na koncu, ako dozvolite - sebe.

Dragi prijatelji, mještani Brekovice, uvaženi gosti

Dozvolite mi da započnem ovaj govor s jednim, za neke u ovoj sredini, nažalost, arhaičnim pozdravom: Esselamu alejkum ve rahmetullah ve berekatuhu - Mir s vama i Božija milost i blagoslov.

Ne činim to samo zbog folklornog kolorita bosanske tradicije koji tako toplo treperi u bosanskom literarnom opusu, već želim da nas sve skupa podsjetim na mnoge tradicionalne vrijednosti koje smo u zadnjih 45 godina življenja na ovom tlu bacili pod noge. Između ostalih, i to je jedan od temeljnih poticaja koji su nas ovdje okupili u nadi da ćemo vratiti onaj optimum samopoštovanja, bez kojeg jedan narod ne može postojati.

Poštovani sugrađani

Svjedoci smo demokratskih promjena neviđenih u historiji Evrope i svijeta, gdje je cijeli jedan sistem kvazivrijednosti ovaploćen u komunističkom bloku Istočne Evro-

pe priznao svoj prirodni oslonac, ideolozi i protagonisti jednoumlja na našim prostorima još se panično opiru prodoru demokratije koja je ozbiljno uzdrmala njihove privilegije u jednom sistemu sračunatom da gušenjem svake individualnosti pretvori narod u poslušnu masu podložnu najdrskijim manipulacijama.

Dragi prijatelji,

Koliko će demokratija zaživjeti i u Bosni i Hercegovini i koliko ćemo i ovdje osjetiti dah Evrope - ovisit će od nas samih. Represivni duh još lebdi nad nama, plašeći nas da ćemo, ukoliko se organiziramo tako da možemo iskazati i nacionalne interese, automatski postati i nacionalisti i podmećući muslimanskom, srpskom i hrvatskom narodu u Bosni a priori šovinizam. Manipulirajući sa potencijalnim strahom naroda od međunacionalnih sukoba, pojedinci u državnom i partijskom aparatu sebi ostavljaju ulogu spasitelja i pomiritelja, nastojeći po prozirnoj formuli (Divide et impera) još koji dan produžiti svoju vlast. Ali mi ne nasjedamo na to. Bilo bi katastrofalno za Bošnjake Muslimane, kao uostalom i za bilo koji drugi narod, da se organizira na štetu drugih naroda. Ne treba sloboda meni Muslimanu ako je moj komšija Srbin ili Hrvat nema. Ne pristajem na takvu slobodu, jer to i nije sloboda. Svi mi u Bosni i Hercegovini znamo da nam je živjeti skupa u miru i u slozi, jer drukčije ne može biti. Svi smo mi dio ovog prostora, sve nas je majka ovdje rodila i odninala, te raznolike cvjetove u istoj bašči, i svi ovdje imamo dovoljno kruha i dovoljno topline i ljudskosti jedni za druge. Naše različitosti su samo naše bogatstvo, naša komparativna prednost u odnosu na druge, pa zašto onda te različitosti ne pokazati i ne ispoljiti. Zar nije onaj među nama, koji je sposoban prihvatiti, razumjeti ili, pak, samo poštovati drukčije mišljenje, drukčije duhovne vrijednosti i kulturne obrasce, zar nije takav plemenitiji i vredniji od onog koji u svojoj sredini nenaviknut na različitosti, susreće uvijek iste stereotipe kulture u istom kulturnom miljeu, pa je podložan opasnoj zabludi da su sve ljudi već po prirodi stvari isti i istomišljenici i da je različitost nešto nenormalno. Takav čovjek će postati sam sebi mjerilo vrijednost ili, po definiciji, mediokritet.

Ne dajmo se prevariti, ne budimo mediokriteti. Njegujmo naše raznolikosti i naše individualnosti, ne stidimo se onoga što jesmo, nego onoga što nismo, to poručujemo svim narodima Bosne i Hercegovine, jer ćemo se tako bolje upoznati i više poštovati i voljeti. A kako smo se do sada odnosili prema našim kulturnim i povijesnim osobitostima, to nam je, valjda, svima jasno. Vjerujemo da će SDA biti ona snaga koja će takav odnos ispravljati.

SDA, Stranka demokratske akcije, dobrim dijelom u svome imenu sadrži i svoj program. Demokratska odrednica implicira naše zahtjeve za demokratskom vlašću, koja, da bi to bila, mora biti smjenjiva.

A da bi se to ostvarilo, mora biti ukinut monopol jedne partije i njenog produkta partijske države. Nadamo se i želimo vjerovati da smo na dobrom putu da to i ostvarimo. Neka klasična krilatica francuske revolucije: Egalite, fraternite, liberte. (Jednakost bratstvo i sloboda), koja je nadahnula najprosperitetniji period ljudske historije, nadahne i naše ljude makar sa 200 godina zakašnjenja. Naša programska deklaracija isti-

će da demokratiju shvatamo kao vladavinu pravednih zakona, a ne prvenstveno kao vladavinu većine. Vladavina većine bez posredovanja pravednih zakona pretvara se u tiraniju većine, koja je tiranija kao i svaka druga.

Naša druga odrednica koja stoji u imenu stranke - akcija, podrazumijeva aktivan odnos prema svim problemima koji se tiču Muslimana, Bosne i Hercegovine i Jugoslavije. Suočeni smo sa činjenicom ignoriranja samobitnosti i interesa BiH Muslimana, za što ima poveliki spisak dokaza, od kojih je krunski dokaz Agrokomerc. Uklanjanjem iz političkog života nekolicine političara koji su, makar i na boljševički način, zastupali interese ovog kraja, omogućilo se bjesomučno uništavanje imovine i živine, čime je desetine hiljada ljudi dovedeno do ivice bijede i gladi, a da niko za to nije odgovarao. Naprotiv, čovjek koji nastoji u ovom času oživjeti proizvodnju i vratiti pouzdanje Krajini, proglašava se smutljivcem i isforsiranim informacijama o tzv. paralelnoj vlasti pokušava se nametnuti slika vanrednog stanja da bi se ponovo moglo djelovati sa pozicija neprikosnovene vlasti.

Konstituiranjem SDA vjerujemo da je došao kraj takvim vremenima, kraj vremenu u kome Muslimani nisu odlučivali o bitnim pitanjima svoga života i kulture, kraj vremena pripisivanja Bošnjaka-Muslimana ovom ili onom nacionalnom korpusu, kraj vremena huškanja Muslimana na druge bratske narode, kraj vremena kad se o trećoj po veličini naciji u Jugoslaviji, o Muslimanima, odlučivalo bez Muslimana.

Dragi prijatelji,

Dozvolite mi da iznesem stav naše stranke prema nekim aktuelnim pitanjima današnjeg života.

Jedno od takvih pitanja koje se nameće je pitanje federacija ili konfederacija, ili kakvu to Jugoslaviju želimo. Smatramo da tako važnu odluku mogu donijeti samo zajedno svi jugoslavenski narodi. SDA se ne upušta u terminološke zamke pojmova federacija i konfederacija i ostavit će pravnim stručnjacima da primjene adekvatan naziv za onu Jugoslaviju za kakvu se njeni narodi odluče. U svakom slučaju, mi smo za jugoslavensku opciju i što je jako važno, za nepovredivost granica Bosne i Hercegovine i Jugoslavije. Mi smo za očuvanje Bosne i Hercegovine kao zajedničke države Muslimana, Srba i Hrvata, države suverene u onim dimenzijama u kojima to odluče njeni narodi. Naš predsjednik gosp. Alija Izetbegović je nedavno izgovorio naš stav riječima:

"Mi smo za razumnu federaciju", a ja bih dodao, koja neće biti protiv dostojanstva nijednog jugoslavenskog naroda.

Drugo od pitanja veoma prisutnih u javnosti je pitanje imenovanja Muslimana, dakle Muslimani ili Bošnjaci, nalazimo shodnim da se odredimo spram te dileme. O svome imenu odlučit će muslimanski narod sam i niko mu ga ne može nametnuti. Muslimani su ono što jesu, i da li će se zvati svojim historijskim imenom - Bošnjaci ili aktuelnim - Muslimani ovisit će o argumentiranim, znanstveno zasnovanim, konstruktivnim i dobronamjernim mišljenjima pro et contra. Smatramo da do slijedećeg popisa stanovništva još godinu dana treba zadržati sadašnje ime radi izbjegavanja mogućih konfuzija i očuvanja cjeline nacionalnog korpusa. Budućnost i neometano izražava-

nje mišljenja o toj dvojbi, kakvo očekujemo u budućoj parlamentarnoj demokratiji, dat će pravi odgovor.

Ostala bitna pitanja života, razvitka i napretka naše zajednice - elaborirana su u našoj programskoj deklaraciji, koja će biti naknadno pročitana.

Cijenjeni skupe,

Na kraju, svojim sugrađanima koji me znaju kao čovjeka, odanog, prije svega, svojoj struci, dužan sam objasniti motive moga angažiranja u Stranci demokratske akcije, koji se manje ili više podudaraju sa motivima i ostalih članova Inicijativnog odbora za Bihać. Najveći broj nas nismo po svojoj vokaciji niti po psihointelektualnom sklopu političari, i potaknuti smo na takvu akciju, prije svega, suočeni sa činjenicom da zaostajemo u općejugoslavenskom procesu redefiniranja društvenih odnosa i demokratizacije. Što zbog straha, što zbog neobaviještenosti, što zbog indoktriniranosti četrdesetogodišnjim periodom monopola jednog političkog mišljenja koje je uvijek bilo neprikosnoveno, ljudi su postali inertni i s podozrenjem gledaju na svaku novotariju u političkom životu, znajući da je takvo što u prošlosti redovito završavalo represijom. Skloni smo vjerovati da je takvo vrijeme u nepovrat prošlo. Apeliram na sve one koji su sposobni i kadri baviti politikom u službi demokratije, da preuzmu taj posao od nas praktičara koji ćemo se vratiti našim svakidašnjim poslovima onda kada demokratija i u našem prelijepom Bihaću zaživi.

Budimo svoji na svome sa Strankom demokratske akcije, SDA.

Hvala!

Cijenjeni skupe, imam posebnu čast predložiti rukovodstvo Stranke demokratske akcije, ogranak Bihać.

U Izvršni odbor Stranke, predlažem slijedeće članove:

1. Faruk Tabaković, dr. medicine, neuropsihijatar,
2. Sejfudin Dedić, obrtnik,
3. Hasan, Midžić, radnik,
4. Osman Kulenović, dr. medicine, neuropsihijatar,
5. Nađisa Tabaković, advokat,
6. Ibro Dizdarić, radnik,
7. Irfan Ljubijankić, dr. medicine, otorinolaringolog,
8. Afan Hasić, nastavnik,
9. Hajrudin Ferizović, inženjer,
10. Enver Morankić, imam,
11. Edib Džubur, inženjer mašinstva.

Ima li neko protiv - suzdržan?

Konstatiram da je predloženo rukovodstvo* jednoglasno prihvaćeno.

** Za predsjednika ogranka SDA Bihać predložen je i izabran dr. Irfan Ljubijankić.*

Istražujući period djelovanja dr. Irfana Ljubijankića kao poslanika SDA u Vijeću građana Skupštine Republike Bosne i Hercegovine, valja zapisati da autorizirani stenogrami govore o savjesnom članu Parlamenta koji se za svaku skupštinsku sesiju temeljito pripremao i, uvažavajući stranačku disciplinu, uvijek pokušavao ponuditi razložan kompromis kada bi rasprava zapala u krizu, koju su najčešće izazivali poslanici SDS-a.

Zato je, po sjećanju prof. dr. Abdulaha Konjicije, predsjednika Vijeća građana Skupštine RBiH, dr. Irfan Ljubijankić bio vrlo uvažavan među kolegama-poslanicima.

Uz dokument sa konstituirajuće sjednice Skupštine 20. decembra 1990. godine o njegovom izboru, za valoriziranje odnosa prema časnoj i važnoj dužnosti poslanika Skupštine RBiH, nude se stenogrami u kojima dr. Irfan Ljubijankić inicira da se na dnevni red Skupštine stavi prijedlog o priznavanju međunarodnog suvereniteta Bosne i Hercegovine, na vanrednoj zajedničkoj sjednici 13. decembra 1991. godine i obrazloženje prijedloga o Referendumu o nezavisnosti BiH na 9. zajedničkoj sjednici vijeća Skupštine RBiH 24. i 25. januara 1992. godine.

Poslanik Vijeća građana prve višestranačke Skupštine SRBiH

NASTAVAK VANREDNE ZAJEDNIČKE
SJEDNICE VIJEĆA SKUPŠTINE RBiH
(13. decembar 1991. g.)

Irfan Ljubijankić, poslanik u Vijeću građana, SDA:

Cijenjeni gospodine predsjedniče, dame i gospodo poslanici,

Htio bih danas predložiti Skupštini jedno pitanje koje nemamo pravo zaobići, ne želeći pri tome širiti diskusiju na ovoj sjednici. Ne insistiram da to pitanje danas stavimo na dnevni red, ali čini mi se da njegovo uvrštavanje u dnevni red prve slijedeće sjednice Skupštine je nezaobilazno ako želimo opravdati našu dužnost narodnih poslanika.

Ovo pitanje stoga kao promemorija može biti prisutno pred svima nama do te slijedeće sjednice Skupštine, koja bi morala biti sazvana u najskorije vrijeme. Jer ima, naime, nekoliko elementarnih političkih pretpostavki za rješavanje naše ekonomske situacije, koju danas razmatramo, kod kojih je suštinska međunarodna pozicija Bosna i Hercegovina.

Ja danas predlažem da Skupština razmotri i donese odgovarajuću odluku o zahtjevu za međunarodno priznanje suvereniteta Bosne i Hercegovine. Razloge za ovo ne bi trebalo obrazlagati naširoko. Republike oko nas se vladaju kao potpuno suverene države. Uz deblokadu saobraćajnica, zabrane uvoza i izvoza, šalju rezerviste i dobrovoljce itd.

Bosna i Hercegovina se mora hitno zaštititi od blokada i nametanja političkih volja mimo interesa svojih građana. Ukoliko mi ne donesemo hitan paket zaštitnih mjera, bit ćemo jednostavno preplavljeni bezvrijednim novcem i svedeni na prosjački štap kolapsom cijele naše privrede.

Stoga moramo hitno zaštititi Republiku i onemogućiti tragediju njenih stanovnika, svih nacija i vjera. Smatram da je potrebno razriješiti i pitanje s vojskom. I uvjeren sam da je to moguće na način koji je u skladu sa interesima građana ove republike, a i same vojske i svih dostignutih razina standarda vojnih lica i njihovih familija.

Zato predlažem da danas donesemo zaključak o hitnom sazivanju sjednice Skupštine na kojoj bi bila razmotrena ova pitanja.

9. ZAJEDNIČKA SJEDNICA
VIJEĆA SKUPŠTINE RBiH
(24. i 25. januara 1992. g.)

IRFAN LJUBIJANKIĆ, poslanik SDA u Vijeću građana

Poštovane dame i gospodo, kolege poslanici, ja ću svoje učešće u diskusiji priložiti pismeno ovdje da ona kao dokument uđe u konačan stenogram ove sjedinice, a htio

bih samo objasniti zašto "nezavisna", s obzirom da sam u konzultaciji ovdje sa nekoliko poslanika o tome razgovarao i sa predsjednikom Predsjedništva gospodinom Alijom Izetbegovićem. Badinterova komisija* je upravo tražila takvu formulaciju i na engleskom je u obrazloženju rečeno da se traži nezavisnost, Odluka o nezavisnosti. Prema tome, ja samo iz tog razloga ne bih mijenjao taj izraz, mada se on nekome može činiti nepodesan, pa bih ispoštovao to što traži od nas Bedenterova komisija, jer, na koncu, ona je i predložila ovaj referendum.

Gospodine Predsjedniče,

Dame i gospodo poslanici,

Među pitanjima i prijedlozima koje smo najčešće mogli čuti u ovome domu valjalo bi istaći, prije svih, pitanje o budućem ustavno-pravnom položaju Bosne i Hercegovine. To je pitanje zamršeno i sa stanovišta posebnosti bića Bosne i Hercegovine i sa stanovišta političkih opredjeljenja stranaka čiji su članovi izabrani kao predstavnici građana u ovome parlamentu.

Bosna i Hercegovina je, kako je to često ponavljano, jedinstven komad evropske zemlje. Na njemu stoljećima koegzistiraju različite religije, različite nacije, različite kulture i različite politike. One su međusobno uravnotežene na vrlo složen i često površnom promatraču posve nerazumljiv način. U toj izmiješanosti i povezanosti, nacionalne zasebnosti su gotovo na posvećen način prepoznatljive i zaštićene. Istodobno, one su međusobno tako povezane da čine neraskidivo jedinstvo. U takvom biću Bosne i Hercegovine počivaju i glavni razlozi za stabilnost bosanskohercegovačkih granica i prilična otpornost prema spoljnim pritiscima. Granice Bosne i Hercegovine, kakve danas znamo, nastale su u dugom razdoblju i unutar njih je uspostavljena cjelovitost, prema kojoj su spoljne sile često pokazivale pretenzije, a nekad provodile i brutalna nasilja. Ali unatoč svemu tome, Bosna i Hercegovina je pokazivala začudnu žilavnost, koja je poznavaocima njezinog bića sasvim razumljiva, a naivnim izvanjskim promatračima začudna. Privrženost načelima zasebnosti i jedinstvenosti, tolerancije i otvorenosti, komšiluka i solidarnosti, bila je prva karakteristika bosanskohercegovačke lojalnosti kulturno-historijskoj zasebnosti i cjelovitosti ove zemlje. Sve nacionalne, religijske ili političke isključivosti podjednako su razorne i odbojne i bosanskom Muslimanu, i bosanskom Hrvatu, i bosanskom Srbinu. A kada se u Bosni susretne zagovornik isključivosti i netolerancije, on se jednostavno doživljava kao čovjek čiji su pogledi i način života strani bosanskohercegovačkom iskustvu, koje je na nižoj razini razumijevanja svijeta. Biti Srbin u Bosni, znači biti posve otvoren i odan svojim nacionalnim i vjerskim tradicijama, ali istodobno otvoren i odan načelima koegzistencije, solidarnosti i tolerancije. Biti Musliman ili Hrvat, znači, također, biti otvoren i odan muslimanstvu i hrvatstvu, ali istodobno biti otvoren i odan vrednotama drugih tradicija.

Sa stanovišta političkih opredjeljenja stranaka kojima smo članovi, mogli smo u ovom parlamentu čuti različite pristupe preustrojstvu pravnog poretka Bosne i Herce-

* *Tzv. Badinterova komisija konstituirana je na Konferenciji o bivšoj Jugoslaviji u Bruxellesu 16. decembra 1991. godine, kojoj su prisustvovali ministri vanjskih poslova zemalja-članica Evropske zajednice.*

govine. Jedni su se zalagali za građanski koncept, drugi za nacionalni, a treći za građansko-nacionalni. Te su nas rasprave dovele do polarizacije, koju, očito, nismo u stanju riješiti bez pouzdanijeg arbitra. Suvremeno iskustvo evropskih demokratskih društava ne daje nam za pravo da u našoj nacionalno izmiješanoj državi dajemo ekskluzivni značaj naciji. Naše nacionalne zasebnosti nam, pak, ne daju, s druge strane, pravo, da nacionalno posve prigušimo građanskim konceptom. Preostaje nam, stoga, da primijenimo iskustva evropskih država koji imaju sličnu poziciju. Pri tome bi, vjerujem, primjeri Švicarske i Belgije mogli biti od velike koristi. Demokratska efikasnost i politička stabilnost Bosne i Hercegovine podrazumijeva favoriziranje koncepta građanske republike, pri čemu će sva nacionalna i religijska prava pojedinaca i naroda biti osigurana i zaštićena najdjelotvornijim instrumentima moderne države. Položaj Bosne i Hercegovine kao države u kojoj žive Srbi, Hrvati, Muslimani i drugi, a koja je smještena između Srbije i Hrvatske kao nacionalnih država Srba i Hrvata, nameće nužnost da Bosna i Hercegovina stekne državnu nezavisnost koja bi bila istovjetna s državnim nezavisnostima Srbije i Hrvatske. Takvim svojim statusom Bosna i Hercegovina bi bila u mogućnosti zaštititi i razviti svoju političku stabilnost, omogućiti uspostavljanje otvorenih i stabilnih veza među dijelovima muslimanskog, srpskog i hrvatskog naroda, među državama u evropskoj zajednici slobodnih država i naroda.

Nametnuti i neprirodni odnosi među jugoslavenskim državama doveli su, kako je to vidljivo, do raspada Jugoslavije kao federalne države. Pokušaji da se ta država sačuva vodili su i vodit će nasilju kada god ti pokušaji ne uvažavaju slobodnu i demokratski izraženu volju svih dijelova od kojih je bila komponirana Jugoslavija. Bosna i Hercegovina je, kao geopolitička i kulturno-historijska cjelovitost, prenijela dio svog suvereniteta na nivo federalne države. Kada je ta federalna država rastočena, cijeli suverenitet Bosne i Hercegovine vratio se na nivo republike. Ona je tako postala, zapravo, suverena i nezavisna država i pored toga što joj u sadašnjem periodu nametnuti monetarni, prometni, diplomatski, ekonomski i politički uvjeti onemogućuju da u cjelosti koristi svoj državni suverenitet u skladu s potrebama svojih građana. Pred nama je, stoga, obaveza da svim raspoloživim demokratskim sredstvima pribavimo uvjete da ova država funkcionira kao suverena, s punom momentarnom, političkom, kulturnom, ekonomskom i diplomatskom suverenošću. Toj našoj potrebi punu podršku dali su i međunarodni faktori na osnovi koji su Predsjedništvo i Vlada Bosne i Hercegovine podnijeli zahtjev evropskoj zajednici za međunarodno-pravno priznanje nezavisnosti i suverenost Bosne i Hercegovine. Polazeći od smjernica za priznavanje novih država, Badinterova arbitražna komisija je, nakon detaljnog proučavanja svih materijala, dokumenata i okolnosti u vezi s Bosnom i Hercegovinom, predložila nedležnim državnim institucijama Bosne i Hercegovine da putem referenduma pod međunarodnim nadzorom pozove građane Bosne i Hercegovine da se slobodno izjasne za sticanje statusa suverene i nezavisne države. Predlažemo, stoga, ovoj Skupštini da prihvati ovaj poziv, budući da je on neminovnost bez koje Bosna i Hercegovina ne može steći status ravnopravnog subjekta u međunarodnoj utakmici na tržištu kapitala, roba i znanja.

Pozivajući ovu Skupštinu da se odazove prijedlogu Predsjedništva Bosne i Hercego-

vine za raspisivanje referenduma, izražavamo svoje duboko uvjerenje da nijedna stranka na političkoj sceni Bosne i Hercegovine ne može imati pravo da osporava slobodno izražavanje volje građana Bosne i Hercegovine, budući da ta volja predstavlja najpouzdaniju mjeru pravilnosti i nepravilnosti naših političkih stavova. Posebno upućuje poziv Srpskoj demokratskoj stranici, kao najznačajnijoj političkoj snazi srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, da dade punu podršku raspisivanju i provođenju referenduma građana Bosne i Hercegovine. Tek nakon stjecanja uvida u tu volju, moguće je pristupiti reorganiziranju administrativno-teritorijalnog sistema vlasti u Bosni i Hercegovini, u skladu s novim uvjetima života i novim demokratskim težnjama građana i naroda Bosne i Hercegovine.

S K U P Š T I N A
SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

YU ISSN 04 06-8483

STENOGRAFSKE BILJEŠKE KONSTITUIRAJUĆE SJEDNICE*

(20. decembra 1990. godine)

1. Goran Popović,
2. Prof. dr Pejo Ćošković,
3. Marijan Vištica,
4. Dr Mirsad Mujadžić,
5. Mesud Islamović,
6. Izet Muhamedagić,
7. Edin Muhić,
8. Milorad Dodik,
9. Dr Ibrahim Tabaković,
10. Vojo Kuprešanin,
11. Rajko Kasagić,
12. Srđa Srdić,
13. Petar Subašić,
14. Veljko Stupar,
15. Svetozar Timarac,
16. Pantelija Milovanović,
17. Dr Milorad Kuzmanović,
18. Dragan Đurić,
19. Gavro Bogić,
20. Anđelko Grahovac,
21. Milovan Milanović,
22. Prof. dr Krstan Malešević,
23. Ratko Borković,
24. Milan Zorić,
25. Miroslav Vještica,
26. Adem Ibrahimpašić,
27. Dr Irfan Ljubijankić,
28. Hase Hajrulahović,
29. Zijad Kadić,
30. Mr Mirsad Veladžić,
31. Safet Hidić,
32. Hazim Murić,
33. Uroš Gostić,
34. Mr Mustafa Šaškinović,
35. Dr Miodrag Joldić,
36. Mladenko Vasiljević,
37. Milovan Bjelošević,
38. Savo Knežević,
39. Anton-Ernest Hudič,
40. Mesud Šabanović,
41. Prof. Stjepan Mikić,
42. Dr Ekrem Ajanović,
43. Ahmet Aličić,
44. Senad Hodžić,

* *Među onima koji su se javili za riječ na prvoj - konstituirajućoj sjednici bio je i dr. Irfan Ljubijankić*

Dva će dokumenta koji slijede - obraćanje dr. Irfana Ljubijankića članovima i simpatizerima SDA u drugoj polovini 1990. godine na predizbornom skupu u Velikoj Kladuši, kojem je prisustvovao i veliki broj naših radnika na privremenom radu u inozemstvu i Uvodni referat na Izbornoj skupštini SDA u Bihaću 5. oktobra 1991. godine - potvrditi da je on beskompromisan borac za nacionalno i političko osvješćivanje bošnjačkog naroda.

Kao takav, sudjelovao je i na historijskom skupu 365 ljudi, Muslimana iz cijele bivše Jugoslavije 10. juna 1991. godine u Sarajevu, kojem je predsjedavao Alija Izetbegović i dao svoj glas za poznati Proglas.

Na Prvom kongresu Stranke demokratske akcije izabran je za člana Glavnog odbora.***

** Prvi Kongres SDA održan je 28. i 29. 11., te 1. 12. 1991. godine u Sarajevu.*

*** Za člana Izvršnog odbora SDA dr. Irfan Ljubijankić izabran je 19. 12. 1991. godine. Na IV. sjednici Glavnog odbora SDA 27. 3. 1994. godine, izabran je za predsjednika GO SDA.*

Na putu nacionalnog i političkog osvješćivanja bošnjačkog naroda

PREDIZBORNI SKUP SDA U VELIKOJ KLADUŠI, KOME SU PRISUSTVOVALI NAŠI RADNICI PRIVREMENO ZAPOSLENI U ZEMLJAMA ZAPADNE EVROPE, DRUGA POLOVINA 1990. GODINE

Dr. Irfan Ljubijankić:

Dragi zemljaci, dame i gospodo!

Dozvolite mi da ovih nekoliko minuta posvetim promociji jedne nove riječi u političkom žargonu. Taj pojam je morinizam ili merinizacija. Etimološki - riječ ćemo vezati za ime čuvenog kosovskog političara Rahmana Morine, koji je u jednom odsudnom času u historiji svoga naroda doprinio skretanju toka događaja u pravcu golgote tog naroda, koja nam se odvija pred očima, i čiju tragiku sublimiramo u riječi kosovizacija, koja je u političkom vokabularu također novijeg datuma. Te dvije nove političke kovanice, tačnije, izvedenice, jedna drugu nadopunjuju i ne mogu jedna bez druge.

Kako smo svjedoci ozbiljnih pokušaja kosovizacije Bosne, tako nam je i vrlo bliska opasnost od morinizacije Bosanaca i to onih Bosanaca nesigurnih u svoje ranije političke oslonce koji lahko podliježu opasnoj zabludi da u pripadnosti jednom ideološkom obrascu istraju do kraja i kada je taj obrazac do kraja uprljan i potrošen. To se naročito odnosi na one naše sugrađane koji su kao članovi SK ostali bez zdravlja i živaca ispravljajući svojim ličnim poštenjem sve zablude, prljavštine i utopije boljševizma, ispravljajući te krive Drine i slijepo vjerujući u nekakvu imaginarnu pravdu žmirili pred montiranim sudskim procesima, političkim i privrednim kriminalom najgore vrste, ne osjećajući se suodgovornim za takvo što.

Neka se sada zapitaju, ostanu li u tom kolu do kraja, neće li ih historija obilježiti kao otpadnike svoga naroda. U nesumnjivom očekivanju pokušaja kosovizacije Bosne, računa se na takve ljude, jer nema kosovizacije Bosne bez morinizacije Muslimana. Neka dobro promisle oni neodlučni koji se boje da će izdati neke svoje ranije ideale ako nam se pridruže. Mnogo je tragičnije kada se postane simbolom izdaje svoga naroda na njegovoj historijskoj prekretnici. Budimo sada pokret za emancipaciju svoga naroda, za postizanje onoga što drugi već odavno imaju, zaboravimo lične i porodične netrpeljivosti, sve ono što nas je do jučer razdvajalo i što nas još razdvaja. Mi smo već taj pokret koji se izdigao iznad klasične političke partije, zasnovane na jednoj političkoj deklaraciji, mi smo svenarodni pokret koji se temelji na jednoj časnoj i plemenitoj ideji da postignemo onaj optimum samopoštovanja koji jedan narod treba da bi se zvao narodom. SDA je pokret koji uvažava mnogostrukost interesa bosanskih naroda i koji nastoji da ničim ne povrijedi dostojanstvo i čast drugih naroda, čuvajući ga kao svoje dostojanstvo i svoju čast. To je pokret koji će postaviti tri temelja demokratije, davno zasnovana na Zapadu, a to su: porodica, vjera i privatno poduzetništvo.

Mi ćemo čuvati i poštovati naše džamije, naše crkve i naše sinagoge, mi nećemo dozvoliti da vjernici bilo koje vjere budu građani drugog reda, mi ćemo uzdići porodicu i njeno materijalno i duhovno blagostanje kao ideal društvene vrijednosti, mi ćemo privatni posjed i privatno poduzetništvo učiniti neprikosnovenim i posebnim društvenim interesom.

Dragi zemljaci, mi danas znamo da poštovati sebe, ne znači mrziti druge, mi se više ne stidimo onoga što jesmo, nego onoga što nismo. SDA će biti pobjednik koji neće imati bahatost pobjednika, nego mudrost i merhamet dobitnika koji je iskusio nepravdu i nikad je neće nanijeti drugom.

IZBORNA SKUPŠTINA SDA
BIHAĆ, SP.DV. "LUKE"
5. OKTOBAR 1991.

UVODNI REFERAT*

Dr. Irfan Ljubijankić:

Zaista Bog neće izmijeniti sudbinu jednog naroda dok taj narod ne izmijeni sebe.

Dragi prijatelji, dragi gosti, braćo i sestre, Stranka demokratske akcije preuzela je na sebe odgovornost i obavezu da nas, Muslimane, učini boljima da bismo imali pravo na bolju sudbinu u suživotu sa našim komšijama u Bosni koji se različito mole Jednom i Jedinom nama svima zajedničkom Milostivom Bogu.

Prošlo je, evo, godina i tri mjeseca od historijske osnivačke Skupštine SDA u Bihaću, kada smo smogli dovoljno hrabrosti i mudrosti da našem lijepom Bišću pokidamo njegovu provincijsku ljušturu i kao prvom većem gradu u BiH poslije Sarajeva, osiguramo značaj začetnika demokratskih gibanja na ovim prostorima. Dozvolite mi, poštovani sudionici ovoga skupa, dragi prijatelji i gosti, da vas u jednoj kratkoj retrospektivi podsjetim na naš protekli rad i da ga analiziramo s jednim jedinim ciljem - da iz toga što se desilo, dobrog i lošeg, izvlačimo pouke na našem putu da postanemo bolji, plemenitiji, čvršći, tolerantniji, istrajniji i mudriji, slijedeći poruku već citiranog kur'anskog ajeta.

Stoga moram skicirati okolnosti koje su prethodile nastanku Stranke koji su, nažalost, u Jugoslaviji eskalirali do rasula državne zajednice, do ustavne krize, gdje zakon više nikoga ni na šta ne obavezuje i, na kraju, do jednog besmislenog i prljavog rata u našem susjedstvu, nad kojim se zgražava cijeli svijet i koji nam neke snage nastoje importirati u Bosni. Dakle, dugotrajna totalitarna klima struktuirala je naše građane da na pojam jasnijih i smjelijih opservacija mislećih i odgovarajućih ljudi ostanu prilično inertni, tako da je u početku SDA predstavljala pribježište malog broja vrlo osviještenih intelektualaca, koje su svesrdno podržali, prije svega, vjernici ali i Muslimani koji su sebe doživljavali kao nacionalni entitet. Vrlo brzo je svijest o potrebi političke snage muslimanskog naroda osvajala srca naših ljudi. Pritom moram istaknuti vrlo jasnu razliku u odnosu na kolektivne svijesti nekih drugih nacionalno-političkih cjelina koje su pothranjivale kolektivnu mržnju prema drugim narodima, tražeći joj ram u historijskim okolnostima. U sadašnjem haosu SDA je, naprotiv, nje-

* *Izlaganje je neznatno skraćeno zbog nemogućnosti dešifriranja jedne rečenice u originalnom rukopisu, ali bez posljedica po autentičnost dokumenta*

govala kolektivnu svjest o nužnosti i bogatstvu našeg zajedničkog življenja, kolektivnu svjest o potrebi tolerancije i njegovanja civilizacijskih tekovina svih kultura koje su obogatile tle BiH ali istovremeno razvijala i snažnu samosvijest o potrebi političke emancipacije Muslimana, kao ravnopravnih sudionika u redistribuciji društvenih uticaja i moći. Neki su tada u nama gledali snage mraka, ali mi smo te predrasude strpljivo razbijali i pridobijali sve više pristalica. Prva veća osnivačka skupština bihaćkih ogranaka održana je u Gati i već se tada vidjelo jasno da je narod prepoznao svoju Stranku ali i da u tom narodu ima tako kvalitetnih moralnih i obrazovanih ljudi da budućnost Stranke neće doći u pitanje. Nizale su se osnivačke skupštine ogranaka koje su okupile na desetine hiljada ljudi: Vrste, Izačića, Ulokve, Vovkića, Pokoja, Brekovicu, Jezera, Ripča, Prekounja, Bakšaiša.

SDA je počinjala svoj sustavni i pobjedonosni put na dva polja:

1. da se pripremi za svoje normalno funkcioniranje tako da ojača svoju infrastrukturu - unutrašnju organizaciju ogranaka, komunikaciju između svoga općinskog vrha i baze, pitanje finansiranja Stranke, dogradnje statutarnih odredbi i

2. pripremi za prve demokratske izbore u BiH u novembru 1990.

U izvršavanju gore spomenuta dva posla naišli smo na široku podršku, prije svega materijalnu a i moralnu. Napominjem da tada nismo imali niti jednog povjerenika zaposlenog da radi pored telefona, čak ni prostorija, a što je najteže u rješavanju naših egzistencijalnih problema, nismo nailazili na razumijevanje zvaničnih vlasti. Naprotiv, žestoko smo napadani od zvaničnih javnih glasila. Moram pri tome istaći niz časnih poštenih pojedinih novinara koji su nam omogućili objektivnu promociju u javnosti putem radija i lista "Krajina".

U svim aktivnostima na rješavanju ovih problema nismo mogli očekivati pomoć od Centrale Stranke u Sarajevu, jer su se i oni susretali sa sličnim, ako ne i većim problemima. Ali moram istaknuti svesrdnu podršku koju smo imali od strane rukovodstva Stranke, osobito od gospodina Alije Izetbegovića, koji nas je u svakom kontaktu bodrio da istrajemo i sam zadovoljan našim radom i početnim uspjesima.

To je bilo vrijeme kada smo se sastajali gotovo svakodnevno - Izvršni odbor sa najširim krugom naših aktivista. Tada u najtežim časovima naše aktivnosti mjesni ogranak Bakšaiš nam je omogućio da kao svoje - koristimo prostorije mjesne zajednice, gdje smo se svaku večer okupljali i pravili taktiku i strategiju za izbore. Tada smo se dogovorili da naši osnivački skupovi budu istovremeno i predizborni skupovi. Tada počinje aktivnost oko prikupljanja dobrovoljnih priloga i ne mogu a da se i ovom prilikom ne zahvalim mnogim bihaćkim privatnicima i drugim građanima koji su iznijeli finansijsku stranu našeg problema na svojim plećima.

Predizborne aktivnosti koordinirali smo sa Centralom, odakle smo dobili niz korisnih i svrsishodnih projekata i ideja koje su nam na kraju osigurale sigurnu pobjedu. Želio bih ovom prilikom istaći tri javne tribine u ovoj dvorani, kojima smo preko noći promjenili i ojačali svoj uticaj, stičući sve više simpatizere. Na tim tribinama smo, promovirajući se kroz političke ideje, pokazali nadmoć nad našim političkim protivnicma, što se ubjedljivo pokazalo na izborima. Još jedan skup zaslužuje pažnju kao historijski. Šesnaestog septembra 1990. klanjali smo dženaze nevinim civilnim žrtvama pokolja koji u 50 godina nije bio dostojno obilježen, čime je SDA odužila civilizacijski i moralni dug prema našim nevinim precima i sunarodnicima. Tom prilikom položili smo vijenac u spomen nevinim Srbima, žrtva-

ma ustaškog pokolja 1941.

Takozvani raskol u rukovodstvu SDA i odlazak Adila Zulfikarpašića i Muhameda Filipovića našu Stranku u Bihaću nije pogodio kao mnoge druge ogranke u BiH, zahvaljujući čvrstoj organizaciji, stalnom balansiranju i vrednovanju ideja svih članova Izvršnog odbora te stalnom provjerom vlastitih poteza kod najšireg članstva.

Jedan težak problem imali smo kod odabira kadrova za općinske odbornike. Često su i naši članovi i pristalice odbijali da budu zvanični kandidati Stranke, ne želeći se eksponirati, što je rezultiralo i nekim greškama - ne toliko kod odabira kandidata - koliko kod nezastupljenosti pojedinih teritorijalnih cjelina u općinskom parlamentu.

Zadnje predizborne manifestacije su protekle gotovo trijumfalno i pobjeda se već nazirala. Osvojili smo natpolovičnu većinu u općinskom parlamentu i dobili 43 odbornika, a na regionalnom planu - od devet mogućih poslaničkih mjesta za Vijeće granađana - dobili šest. U Bihaću smo također pobijedili u izboru kandidata za Vijeće općina Skupštine BiH u prvom krugu.

Bili smo u situaciji da imamo najveći dio vlasti u općini - predsjednika općine i predsjednika Izvršnog odbora, te resore urbanizma, sekretarijat za upravu i sekretarijat za upravu prihoda te mjesto načelnika općinskog štaba TO. U svemu tom imali smo mjeru da i naši partneri na vlasti ne ostanu bez učešća u upravi, tako da smo jedna od rijetkih sredina gdje nije bilo sukoba oko podjele vlasti.

Nakon konsolidiranja situacije oko preuzimanja vlasti, mogli smo se posvetiti i rješavanju nekih vitalnih problema u funkcioniranju Stranke - dobili smo prostorije, telefon i zaposlili prvog profesionalca - tehničkog sekretara Stranke.

Od februara pa do danas teče kontinuirani rad Stranke u novim uvjetima. Održane su 33 sjednice IO SDA Bihać i jedna sjednica općinskog (tzv. proširenog odbora).

Održali smo ili učestvovali u organizaciji niza skupova 16. 3. 1991. skup "Krajina za suverenu BiH", 22. 3. 1991. - Javnu tribinu SDA u ovoj dvorani. Sa 15 autobusa naših pristalica prisustvovali smo na skupu podrške suverenitetu BiH u Banjoj Luci, 19. 4. 1991. Organizirali smo skup Patriotske lige za BiH u ovoj dvorani, na kom je govorio naš predsjednik Alija Izetbegović.

Posebnu pažnju u ovom periodu zaslužuje postavljanje načelnika CSB Bihać. Svima je poznato da je tu mimo naše saglasnosti postavljen čovjek iz protivničkog političkog tabora. Energičnom akcijom svih članova proširenog odbora - javnim protestnim skupom ispred zgrade SUP-a te odlukom najistaknutijih članova Stranke u Sarajevo kod predsjednika Izetbegovića, uspjeli smo osujetiti to imenovanje, što nas je dovelo u direktni sukob sa g. Fikretom Abdićem, koji nas je neodmjerenim istupom u štampi pokušao dezavuirati nizom laži i kleveta. Mi smo pokazali svoju snagu i dostojanstvo ne upuštajući se u svađe i ne napadajući integritet Abdićeve ličnosti, ali jasno i oštro osuđujući njegov postupak.

Zadnja dva skupa - Miting podrške majkama vojnika i Miting protiv rata 31. 8. 1991. okupila su veliki broj građana koji su potvrdili našu ispravnu političku orijentaciju.

Na koncu, dragi prijatelji, dozvolite mi da iznesem i kritički stav o našim slabostima i propustima.

U našem radu preovlađuje amaterski način, jer osim jednog profesionalca, nemamo

drugih stranačkih službi i pomagala za pojedine segmente života i djelovanja. Često sam lično u situaciji da sa velikim teškoćama obavim najobičniji telefonski službeni razgovor sa svoga radnog mjesta, da angažiram prijevoz za pojedine naše ljude pri obavljanju poslova i zadataka. O ovome moramo ozbiljno porazmisliti, da bi u budućnosti bili efikasniji.

Smatram također da pojedina radna tijela, Sud časti, Komisija za žalbe, Kadrovska komisija, nisu funkcionirali, tako da je Izvršni odbor uglavnom arbitrirao u svim spornim međuljudskim sukobima, kao i žalbama građana, te u mnogim kadrovskim pitanjima. Ove ozbiljne slabosti morat ćemo savladati i na novom Izvršnom odboru. Bit će velika obaveza da infrastrukturu Stranke osposobi za efikasan rad.

Ne upuštajući se u detaljne analize, preporučujem novom Izvršnom odboru da traži od svih organa u vlasti da se obavežu na saradnju i provođenje politike Stranke, jer su oni egzekutori jedne političke volje koja je proistekla iz naroda. U protivnom, morat će se pomaći sa svojih mjesta i ustupiti ih drugima.

U ovom presudnom historijskom trenutku ponovit ću za kraj kur'anski ajet: "Zaista Bog neće izmijeniti sudbinu jednog naroda, dok taj narod ne izmijeni sebe."

Promijenimo se nabolje, birajmo za rukovodstvo moralne, obrazovane ljude koji se često rukovode vlastitom savješću, kojima su visoko na ljestvici vrijednosti vjera u Boga, tradicionalne i kulturne vrijednosti vlastitog naroda ali i svijest o nužnosti tolerantnog suživota sa našim komšijama Srbima i Hrvatima u zajedničkoj nam domovini BiH.

Završavam porukom da SDA nikada neće iznevjeriti svoj narod.

Hvala i Esselamu alejkum!

Predsjednik Predsjedništva RBiH Alija Izetbegović i dr. Irfan Ljubijankić u Bihaću, nekoliko mjeseci prije agresije na Bosnu i Hercegovinu.

PROGLAS

Mi, muslimanski zastupnici u Skupštini Bosne i Hercegovine, muslimanski zastupnici u općinskim skupštinama, članovi Glavnog i Izvršnog odbora Stranke demokratske akcije, članovi Glavnog odbora Muslimanskog omladinskog saveza, članovi Predsjedništva Kulturnog društva Muslimana "Preporod", članovi Glavnog odbora Dobrotvornog društva "Merhamet", potpisnici Rezolucije muslimanskih intelektualaca ("Rezolucija 84"), nezavisni izvanstranački intelektualci i privrednici. Svi pripadnici muslimanskog naroda - okupljeni na sastanku održanom 10. juna 1991. godine u Sarajevu, razmatrajući sadašnji i budući položaj Muslimana u Bosni i Hercegovini, Sandžaku i na širem jugoslavenskom prostoru, svjesni ozbiljnosti prilika i odgovornosti pred muslimanskim narodom, uvjereni da izražavamo stavove i težnje svih Muslimana Jugoslavije, objavljujemo sljedeće:

1. Muslimanski narod u Jugoslviji našao se na historijskom raskršću i pred izborom koji se ne može odgađati.
Potvrđujemo punu saglasnost sudionika ovog skupa u ocjeni da taj izbor jest i da može biti samo suverena i cjelovita Bosna i Hercegovina. Kao domovina Bosanskih Muslimana. Kao otadžbina svih jugoslavenskih Muslimana.
Za taj izbor spremni smo boriti se.

2. Do sada su Muslimani mnogo puta dokazali da su za Jugoslaviju. Od sada, Muslimani su samo za onu Jugoslaviju koja priznaje suverenost i ravnopravnost Bosne i Hercegovine. Za takvu Jugoslaviju spremni smo zalagati se.
Bosna i Hercegovina je domovina Muslimana, Srba, Hrvata i svih građana koji u njoj žive. Ona nije djeljiva jer je izmiješana. Svoju nedjeljivost ona je zajamčila stoljećima zajedničkog življenja. Svoje dijeljenje morala bi platiti hiljadama života.
Stoga pozivamo sve Muslimane, sve Srbe i sve Hrvate, sve građane Bosne i Hercegovine, da brane svoju domovinu.

4. Opredjeljujemo se za Bosnu i Hercegovinu kao građansku republiku u kojoj će biti poštovani sloboda i prava čovjeka i građanina i nacionalna prava naroda i manjina, u kojoj će vladati ekonomska i politička demokracija. To je trajno opredjeljenje muslimanskog naroda.

5. Muslimani su spremni dio svog nacionalnog suvereniteta prenijeti na građanski suverenitet Bosne i Hercegovine.
Pozivamo bosanskohercegovačke Srbe i Hrvate da na isti način dio svog nacionalnog suvereniteta prenesu na građanski suverenitet Bosne i Hercegovine!
Suverenitet Bosne i Hercegovine jest zaloga nacionalnog suverenitta svakog od nas.

6. Vjerujemo u potrebu i budućnost integracija na jugoslavenskom i evropskom prostoru. Stoga bosanskohercegovačke granice trebaju biti trajno otvorene prema Hrvatskoj, Srbiji i Crnoj Gori i dalje, preko njih, prema Evropi. Za otvorenost granica prema svima imamo samo jedan uslov - prijateljske namjere.

7. Budući da se ova naša ljudska i demokratska opredjeljenja iz dana u dan suočavaju sa politikom nacionalnog hegemonizma i velikodržavlja i sa izazovima koji prijete opstanku Bosne i Hercegovine kao republike, a time izravno i opstanku muslimanskog naroda, danas osnivamo Savjet za nacionalnu odbranu. Savjet se osniva uz Stranku demokratske akcije i djelovat će od danas pa nadalje, sve dok za to postoje potrebe.

8. Pozivamo građane Bosne i Hercegovine da se odlučno suprotstave svakoj politici i djelatnosti koje osporavaju ili ugrožavaju ravnopravnost i cjelovitost Bosne i Hercegovine i jednaka prava svih njezinih građana i naroda.
Pozivamo Stranku demokratske akcije da preispita svoje odnose prema onim političkim snagama koje rade protiv Bosne i Hercegovine.

9. Uvjereni u trajnu vrijednost demokracije i demokratskih ustanova, izražavamo spremnost da vodimo dijalog o svim pitanjima zajedničkog života u demokratskoj i građanskoj republici Bosni i Hercegovini.

10. Muslimani, sjedinjeni i okupljeni oko svojih političkih zastupnika, organizacija i društava, predstavljaju snagu i jamstvo opstanka Bosne i Hercegovine, kao suverene i nedjeljive republike, uređene na temeljima najboljih iskustava evropskih građanskih država.

U Sarajevu, 10. juna 1991. g.
Radno predsjedništvo Skupa

REZULTATI IZBORA ZA ČLANOVE GLAVNOG ODBORA SDA

Izabrani kandidati u 1. krugu glasanja za izbor članova Glavnog odbora

5. Bihać — Regija

1. Alagić Ejub	333 izabran
2. Alibegić Kasim	289 izabran
3. Hasić Zijad	271 izabran
4. Ibrahimpašić Nenad	314 izabran
5. Ljubijankić Irfan	398 izabran
6. Topić Alaga	394 izabran
7. Veladžić Mirsad	407 izabran
8. Velić Esad	298 izabran

Ukupno glasačkih listića:	546
Od toga — važećih:	543
nevažećih:	3

6. Doboj — Regija

1. Aličić Ahmet	302 izabran
2. Brka Osman	388 izabran
3. ĆemanMirsad	440 izabran
4. Smajić Aida	380 izabrana
5. Tihić Sulejman	247 izabran

Ukupno glasačkih listića:	546
Od toga — važećih:	543
nevažećih:	3

7. Mostar — Regija

1. Aličelebić Muhamed	289 izabran
2. Efendić Bahrudin	297 izabran
3. Fazlagić Šemsudin	271 izabran
4. Hadžihuseinović Rusmir	313 izabran
5. Hadžiosmanović Ismet	330 izabran
6. Rizvanbegović Alija	391 izabran

Ukupno glasačkih listića:	546
Od toga — važećih:	545
nevažećih:	1

Iako skromnog vojničkog znanja , širinom svoje ličnosti i prirodom nepokolebljivog Krajišnika, dr. Irfan Ljubijankić stao je u prve redove odbrane bihaćko-cazinske regije. Mnogo ranije nego što će agresori svom silom udariti na Bosnu, u Patriotsku ligu Bosanske krajine, početke i njeno stasavanje. U reorganizaciji i preformaciji PL, TO, OS RBiH i, najzad, Armije BiH, jednu od ključnih uloga nosio je baš dr. Irfan Ljubijankić. Potvrdu, pak, nose i originalni dokumenti iz tog vremena, kao i fragmenti sjećanja Hajrudina Osmanagića, komandanta Regionalnog štaba Patriotske lige.

Strateg odbrane bihaćko-cazinske regije

"... Ja sam od onih ljudi koji vjeruju da je budućnost poznata samo Bogu, ali nama moraju biti poznate naše namjere. Mora nam biti poznato naše uvjerenje, koje moramo čvrsto slijediti, a to je uvjerenje da moramo imati svoju državu. Ovo je prilika koja se stavlja pred jedan narod jedanput u historiji. Pod ovo narod podrazumijevam, zaista, sve konstitutivne činioce Bosne i Hercegovine, koji baštine Bosnu i Hercegovinu kao državu, koja nije država od jučer, ali je u modernoj historiji zaista uvijek bila nečiji dominion, nečija moneta za potkusurivanje.

Tu priliku moramo iskoristiti. Za to je neophodna armija. U toj armiji, moramo svi učestvovati, svi dati svoj doprinos. Ujediniti se oko nje: i komunisti, i lijevi i desni, i klerikalni i liberalni, i stari i mladi, i oni koji su imućni i oni koji nisu imućni, i obrazovani i koji nisu obrazovani. Nezavisna BiH je zalog za koji zaista vrijedi živjeti.

To je jednostavno pitanje naše zajedničke budućnosti..." (Izvod iz govora predsjednika okružne skupštine Bihać dr. Irfana Ljubijankića 24. 11. 1992. godine u MB "Lipovača", na svečanoj primopredaji dužnosti komandanata 5. korpusa Hajrudina Osmanagića i Ramiza Drekovića)

Hajrudin Osmanagić u svom sjećanju za Knjigu o dr. Ljubijankiću, zapisao je:

"...Naša saradnja u vrijeme moje dužnosti komandanta Regionalnog štaba Patriotske lige, komandanta okružnog štaba i veoma kratko komandanta 5. korpusa bila je u prvoj fazi na pripremi svih struktura za odbranu Bihaćko-cazinske regije, na stvaranju vojnih formacija u početku odreda TO, kasnije brigada, USOG-a, Korpusa i svih pratećih službi.

Ta saradnja inicirana je početkom novembra 1991. godine. Iz Sarajeva, ispred Patriotske lige u Veliku Kladušu došao je Sefer Halilović, kojeg su dočekali predsjednik Izvršnog odbora SO Velika Kladuša magistar Mirsad Veladžić i predsjednik SO Velika Kladuša Ejub Alagić i Hajrudin Osmanagić.

Tom prilikom obavili smo razgovor a potom, sutradan, otišli u Bihać, u Medicinski centar, gdje nas je primio dr. Irfan Ljubijankić.

Tada me je Sefer Halilović, uz saglasnost rahmetli Ljubijankića, postavio za komandanta regionalnog štaba (regije Bihać) Patriotske lige. Od tog datuma počinje organizirani rad na stvaranju svih potrebnih uvjeta za odbranu Bihaćko-cazinske regije.

Ovom prilikom ne bih želio zaboraviti prvog koordinatora Patriotske lige na ovom prostoru zvanog Dugi*, kasnije, borca i starješine u odbrani grada Sarajeva...

Kraj 1991. i početak 1992. godine za rad na organizaciji odbrane regije, a tim i dijela Bosne i Hercegovine na ovom prostoru - bio je krajnje težak i opasan. Istog su se prihvatili najsvjesniji i najvidovitiji i oni koji su imali mnogo hrabrosti.

* *"Dugi" je nadimak Zijada Kozića, majora Armije BiH, koji je jedno vrijeme uoči i u početku agresije na BiH boravio na prostorima Bosanske krajine. Sada je na odgovornoj komandnoj dužnosti Prvog korpusa ARBiH.*

Velike probleme posebno smo imali u Bihaću, jer je to jedino mjesto u regiji u kojem je sve do početka rata bila JNA (ojačana nekim jedinicama koje su došle iz Slovenije i lokalnim srbočetnicima)...

U Bosanskoj Krupi je OPŠTO pretežno bio sastavljen od srpskih oficira, pa se u PL uključio jedino Sead Šehić zvani Sejo. Mnogi današnji oficiri ARBiH umanjuju značaj PL, možda zato što u njoj nisu učestvovali, a analizirajući njen rad, došao sam do zaključka da ja kao prvi komandant Regionalnog štaba PL za regiju Bihać, bez pomoći i uvažavanja tadašnjih političkih i poslovnih ljudi, ne bi bilo mogućnosti za postavljanje temeljne vojnoodbrambene organizacije, koja je kasnije stasala u respektivnu snaga na ovim prostorima. PL je bila inicijalna osnova za stvaranje odlične organizacije 5. korpusa...

Gospodin Sefer Halilović dolazio je u regiju do početka rata još pet-šest puta i sa istim, u vojnom smislu, aktivno smo radili na formiranju jedinica Patriotske lige.

Najveću pomoć, u ta dosta teška vremena, pružili su mi gospoda Mirsad Veladžić i Ejub Alagić. Oni su redovito sarađivali sa dr. Ljubijankićem i omogućili da Općinski štab TO Velika Kladuša u potpunosti pretvorimo u Štab PL.

To je bio prvi, a možda i jedini OPŠTO u BiH, koji je u cjelosti pretvoren u Štab PL...

Sa dr. Ljubijankićem i mr. Mirsadom Veladžićem i ostalim predsjednicima četiriju krajiških općina (Bihać, Cazin, Bosanska Krupa i Velika Kladuša) oformili smo Regionalni štab PL regije Bihać već u prvom mjesecu 1992. godine, koji je imao više od 40 ljudi.

Potpukovnik JNA Prtina, komandant ondašnjeg Okružnog štaba TO, rekao je da je ovaj štab jači od njegovog i još je u februaru 1992. god. procijenio da je neophodno formirati respektivne jedinice, bez obzira što je u Bihaću JNA i OKŠTO.

U ovom štabu, ispred Muslimana Bosanskog Petrovca aktivno je radio poslanik rahmetli Safet Hidić.

Veoma je bila dobra saradnja sa predsjednikom SDA u Prijedoru dr. Mirzom Mujadžićem. Sastanci su održavani redovito, jednom sedmično, držani su po planu i to svaki put u drugoj općini. Rezultat ovog planskog rada je pravovremeno donošenje i provođenje odluke da se pokret omasovljuje, da se u preduzećima traže i nađu ljudi za saradnju (u procesu proizvodnje za potrebe TO-PL, evakuacija mašina i roba na sigurnija mjesta, formiranje jedinica po mjestima i radnim kolektivima, evidencije ljudi, naoružanja, vozila i opreme na raspolaganju PL-TO, osiguranje vitalnih objekata i ljudi od značaja itd...)

Bez obzira na sve probleme, radilo se mukotrpno na organizaciji PL, koja je već imala prave rezultate. U februaru 1992. god. u selu Kumarica, SO Velika Kladuša, u Zadružnom domu imali smo obuku kasarnskog tipa diverzantskog voda PL. Polaznika prvog voda bilo je negdje oko 40. Nakon ove obuke, redoslijed je bio da SO Cazin na obuku pošalje svoj vod, a kasnije i druge općine.

U Sarajevu, na obuku i pripremu radioveza poslali smo dva radioamatera. Isti su, po povratku, sa sobom iz Sarajeva donijeli radiouređaj za vezu i ključ i tablicu za šifriranje i dešifriranje primopredajnih poruka. Njihovim povratkom otpočinje naša redovna radioveza sa Glavnim štabom PL u Sarajevu...

...Naredbom Ministarstva odbrane iz Sarajeva, 13. 4. 1992. godine postavljen sam za komandanta OKŠTO (kasnije OKŠO) i od tog momenta rad PL nastavlja se kroz rad zva-

ničnih i legalnih organa već formiranih štabova odbrane. Mojim dolaskom u Bihać (u Bihaću je još VAK i neke jedinice i službe JNA) u saradnji sa dr. Irfanom Ljubijankićem i svim ostalim članovima Štaba PL, prelazimo na reorganizaciju RgŠPL u Okružni štab.

Na osnovu realne procjene najveći broj zaposlenih u Štabu a koji je izrazio lojalnost BiH, ostao je i dalje aktivno raditi u Štabu. Uz konzultacije u OKŠO dovode se stručni i odani ljudi i Štab veoma brzo postaje sposobnim i doraslim da rukovodi pripremama a kasnije i borbenim djelovanjima.

Okružni štab pokazao je svoju pravu vrijednost veoma brzo. SDS Bihaća i Bosanske Krupe tražio je podjelu općina na srpsku i muslimansku, odnosno lojalnu BiH. Tražili su "svoj" teritorij, koji je iznosio daleko više od onog koji bi im pripadao po normalnim kriterijima.

U političkim pregovorima sa istim, kao komandant OKŠTO, nisam učestvovao osim jednom prilikom, kada se raspravljalo o redovnim pitanjima. Ove pregovore vodili su dr. Ljubijankić i ostali općinski funkcioneri Bihaća i Bosanske Krupe. Bez obzira na svu umješnost dr. Ljubijankića i tadašnjih predsjednika općina Bihać - Nenada Ibrahimpašića i Bosanske Krupe Mehe Mahića, i ostalih funkcionera, ono što se desilo, nije se moglo izbjeći.

Naša realna procjena je bila da će srbočetnici izvršiti napad na pravcu gdje mi imamo najslabiju odbranu, a to je bila Bosanska Krupa. Tako se i desilo. Bosanska Krupa je napadnuta 21. 4. 1992. godine nakon pregovora sa SDS-om Bosanske Krupe i predstavnicima JNA, u kojima je učestvovao Fikret Abdić, tadašnji član Predsjedništva RBiH.

Naravno, ništa nisu dogovorili, znalo se da će JNA i četnici napasti, iako su svi zajedno (nažalost, nije se znalo tad bar u Bosanskoj krajini da je Abdić na njihovoj strani) izdali saopćenje preko radija za javnost, da se narod ne brine, da rata neće biti.

U to vrijeme, daleko organiziranije od Bihaća po pitanju odbrane bile su općine Velika Kladuša i Cazin. Problem neblagovremenog imenovanja komandanta OPŠTO Bihać pokazao je svu stranu nespremnosti za rat. Po naređenju komandanta OKŠTO, osim jedinica PL Bosanske Krupe učestvovao je po jedan odred iz Velike Kladuše i Cazina. U prvim borbama posebno se istakao Cazinski odred po komandom Hamde Delalića, prvog i današnjeg komandanta Cazinske brigade. Prvi borac koji je dao život za slobodnu Bosnu na bihaćkoj regiji bio je Sead Ćehić iz odreda Velike Kladuše, po kojem je poslije nazvana namjenska proizvodnja u regionu Bihać...

...Pad Bosanske Krupe umnogome je otrijeznio sve one koji su dotle živjeli u dilemi. Okružni štab imao je redovite veze sa Štabom VK u Sarajevu. Nakon toga donosi se Uredba o formiranju Okruga u BiH. Dr. Ljubijankić biva izabran za predsjednika Okružne skupštine okruga Bihać a magistar Mirsad Veladžić za predsjednika Izvršnog odbora okruga.

Tada počinju maksimalne pripreme za odbranu regije a posebno grada Bihaća. Veoma brzo formiraju se gradski i područni odredi. Ovdje se u punoj mjeri ostvaruje jedinstvo vojnog rukovođenja i komandovanja sa civilnom strukturom vlasti. Okružni štab popunjava se sposobnim kadrom i pristupa oživljavanjem svakog segmenta za potrebe oružane borbe.

Medicinsko osoblje i ekipe MC Bihać svojim angažiranjem umnogome su doprinijeli sanitetskom osiguranju odbrane Bosanske Krupe a kasnije i cijele regije. To je organizirano, najvećim dijelom, zaslugom rahmetli dr. Ljubijankića i direktora MC rahmetli Šabulića. Dr. Ljubijankić, kao predsjednik Skupštine okruga, 30. 5. 1992. godine donosi odluku

o početku rada teritorijalne bolnice sa sjedištem u Cazinu...

...Komandant OPŠTO Bihać Ramiz Dreković, uz pomoć OKŠTO, dr. Ljubijankića, predsjednika Okružne skupštine, i općinskih funkcionera i članova PL, uspješno i brzo radi na organizaciji odbrane Bihaća...

Posebno dobre rezultate postigao je u uključivanju civilne policije u odbrani grada Bihaća. U odbrani Bihaća angažiraju se manje jedinice iz Velike Kladuše i Cazina.

Bihać je napadnut 11. 6. 1992. godine. Već u prvim danima borbe, bilježe se uspjesi i dolazi do prvog ratnog plijena, pored municije, uzima se i jedan tenk.

Početni uspjesi pozitivno su se odrazili na dalju organizaciju odbrane...

Procjene, iskustva i realne analize šalju se ŠVK i od istog se dobijaju prvo organizacijska a kasnije i izvršna naređenja o ukrupnjavanju jedinica, što se pretežno realizira u sedmom i osmom mjesecu 1992. godine.

Kao komandant Okružnog štaba bio sam redovan član Okružne skupštine. Svako formiranje jedinica, pozadinske baze, namjenske proizvodnje, regrutnog i školskog centra, Vazduhoplovne grupe Bihać, izrada osnovnog aerodroma u Ćoralićima i pomoćnog u Dolovima kod Velike Kladuše i jednog lažnog, ne bi bilo moguće bez pomoći i učešća Okružne skupštine i općinskih vlasti...

...Praktično, 16. 6. 1992. godine preletom sa avionom UTVA-75 poručnika Samira Beganovića* i Edvina Iftića, sa aerodroma Dolovi za aerodrom Pleso bio je uspostavljen zračni most iz RBiH u RH i obrnuto. Ovaj most, iako skroman i povremen, u moralnom i materijalnom smislu imao je ogroman značaj za vojsku i narod Bihaćko-cazinske krajine.

...Po naređenju ŠVK, sa ciljem ukrupnjavanja jedinica, formirali smo Unsko-sansku operativnu grupu, koju smo rasformirali po stizanju naređenja za formiranje korpusa..."

** Samir Beganović poginuo je u noći 31. 7. na 1. 8. 1994. godine leteći iz Bihaća za Zagreb. U izvršavanju borbenog zadatka spriječila ga je neprijateljska raketa.*

R. Dreković, H. Osmanagić, I. Ljubijankić i M. Selmanović, na smotri Prve bihaćke brigade 28. jula 1992. godine.

Dan uoči prvog leta 16. 6. 1992. godine: poručnici Edvin Iftić (u maskirnoj uniformi) i rahmetli Samir Beganović pored "Utve" na improviziranoj pisti u Dolovima.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
Okrug Bihać
Skupština okruga

Broj: 01/S-012-21 /92.
Datum: 30.05.1992. godine

Na osnovu člana 13. Uredbe sa zakonskom snagom o obrazovanju i radu okruga (Predsjedništvo SR BiH, Str. pov. broj: 02-74/90) člana 6. Statuta okruga Bihać, Skupština okruga Bihać na 7. sjednici održanoj 30.05.1992. godine donijela je

O D L U K U

o početku rada teritorijalne bolnice

I

Teritorijalna bolnica za okrug Bihać sa sjedištem u Cazinu počinje sa radom najkasnije do 05.06.1992. godine.

II

Za sprovodjenje ove Odluke zadužuju se:

- dr. Mensur Šabulić,
- dr. Hasan Jusić,
- dr. Jasko Dervišić,

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

DOSTAVLJENO:
1. dr. Mensur Šabulić,
2. dr. Hasan Jusić,
3. dr. Jasko Dervišić
4. dr. Rifet Čaušević
5. a/a

Predsjednik Skupštine okruga
B i h a ć
dr. Irfan Ljubijankić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
O K R U G   B I H A Ć
PREDSJEDNIŠTVO OKRUGA BIHAĆ

Broj: str.pov.br.ol/6-012-7/92
Bihać, 23.o9.1992.godine

Oružane Snage Republike
BOSNE I HERCEGOVINE
OKRUŽNI ŠTAB ODBRANE
SP Broj 05/473-1
datum 25.09. 1992.
BIHAĆ

Na osnovu člana 4. stav 2. Uredbe sa zakonskom snagom o obrazovanju i radu Okruga (Predsjedništvo SRBiH, str.pov.br.ol-94/9o), i člana 25.Statuta okruga Bihać, a u vezi nastale situacije zbog neriješenog statusa USOG proizišlog iz kontradiktornih rješenja Vrhovne komande Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo Okruga Bihać na sjednici održanoj 22.o9.1992.godine, d o n i j e l o j e s l i j e d e ć u

O D L U K U

1. DAJE SE legalitet i legitimitet već formiranoj komandi Unsko-Sanske operativne grupe shodno naredjenju Vrhovne komande Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine br.o2-747-1 od 27.o8.1992.godine, koja ima neprikosnoveno pravo u rukovodjenju i komandovanju u borbenim dejstvima po svim elementima bojeve gotovosti od rukovodjenja i komandovanja do pozadinskog obezbjedjenja. (trebalo je stajati nad jedinicama brigade)

2. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Predsjedništvo Okruga Bihać odlučilo je kao u dispozitivu ove odluke cjeneći da je ovakva odluka nužna radi nastavka započetih borbenih dejstava te da bi svako drugo rješenje ozbiljno ugrozilo komandovanje i rukovodjenje na području Okruga Bihać.

Definitivno rjšenje statusa USOG će se postići u dogovoru sa Vrhovnom komandom Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine.

DOSTAVLJENO:
1. USOG,
2. Okružni štab odbrane,
3. Opštinski štabovi odbrane,
4. a/a.-

PREDSJEDNIK PREDSJEDNIŠTVA,
OKRUGA BIHAĆ,
dr. Irfan Ljubijankić

Potrese u SDA Bihać i borbu za vlast u Bosanskoj krajini dr. Irfan Ljubijankić najbolje će objasniti u intervjuu nezavisnom listu "Ideja", augusta 1993. godine, kada kulminiraju sukobi sa Abdićevim separatističkim težnjama.

Znao je u to vrijeme često govoriti da je najopasnija dnevna politika. "Ona se temelji na kratkoročnim prizemnim interesima, najčešće pojedinaca ili grupa ljudi. Ona sitnim koncesijama i pogodnostima kupuje ljude za kafić, za stan, za posao. Ona generira u politici najveće podlosti i onu njenu stranu koja politiku čini prljavom...

Takva je dnevna politika dosta dugo u blokadi držala istinu s kojom se, naravno, nije moglo prodrijeti ni u lokalne medije sve do njihovog očišćenja od autonomaških kadrova."

U borbi protiv razbijača Bosne i SDA

INTERVJU* DR. IRFANA LJUBIJANKIĆA
NEZAVISNOM LISTU "IDEJA"
5. augusta 1993. godine

IDEJA: Formalno, Vi ste predsjednik Izvršnog odbora stranke SDA Bihać i imate podršku Glavnog odbora Stranke iz Sarajeva. Šesnaestog juna ove godine Izvršni odbor SDA u Bihaću razriješio je dužnosti Nenada Ibrahimpašića i još troje članova tog tijela. Odmah nakon toga gosp. Ibrahimpašić saziva Općinski odbor na kojem je izvršena smjena Vas i još osam članova Izvršnog odbora Stranke (od ukupno 15).

IRFAN LJ.: Vaše pitanje obiluje mnogim tačnim faktima, od kojih jedan nije tačan, onaj u kojem kažete da gosp. Ihbrahimpašić saziva Općinski odbor. On je sazvao samo nekolicinu članova Odbora, što nije ni natpolovičan kvorum, a kamoli dvotrećinski, predviđen Statutom Stranke. Ostali prisutni na tom sastanku bili su ljudi koje je Ibrahimpašić raznim općinskim koncesijama i uslugama zadužio da rade za njega poslove političkih bukača. Na toj sjednici nisu mogle biti donesene nikakve pravno valjane odluke, te ih neću ni komentirati, budući da ne proizvode nikakav pravni učinak.

IDEJA: Na događanja koja su sad na političkoj sceni, stranački utjecaji imaju zanemariv udio, upravo zbog dualizma u SDA. Politika se iz Skupštine spustila i na najniže instance. Globalnih stavova nema. Koliko je to opasno u ovom trenutku?

IRFAN LJ.: Globalnih stavova ima - oni su jasni.

1. Građanska, demokratska, nedjeljiva, suverena država Bosna i Hercegovina, sa visokim stupnjem lokalne samouprave.

2. Armija Bosne i Hercegovine, kao njen garant i kao najveća vrijednost i tekovina koju su narodi Bosne i Hercegovine u svojoj historiji stekli.

Najopasnija je dnevna politika. Ona se temelji na kratkoročnim prizemnim interesima, najčešće pojedinaca ili grupa ljudi, ona sitnim koncesijama i pogodnostima kupuje ljude za kafić, za stan, za posao. Ona generira u politici najveće podvale i onu njenu stranu koja politiku čini prljavom. Andre Malraux kaže: "Politika može biti zanat, profesija i filozofija." Meni lično nikad nije bila ni zanat ni profesija. Za mene je ona poziv savjesti u najkritičnijem trenutku moga naroda i moje zemlje. Za mene je ona filozofija iz koje se rađaju praktični potezi za spas našeg naroda i naše zemlje. Nema dualizma u SDA! Imaju oni koji osnovna načela SDA poštuju i provode, i oni koji to ne čine.

Osnovna načela SDA:

- Afirmacija države Bosne i Hercegovine kao vrijednosti najvišeg ranga, koja zahtijeva potpuno angažiranje svih potencijala za njeno posvemašnje oživotvorenje i odbranu.

** Iz intervjua koji je dr. Ljubijankić dao novinaru Amiru Hadžiću a koji je objavljen u bihaćkom listu "Ideja" od 5. augusta 1993. godine, izostavljeni su dijelovi koji su za ovu knjigu irelevantni ili je, pak, njihova suština sadržana u pratećim dokumentima.*

Odbranu kontinuiteta i daljnje razvijanje demokracije.

- Samoprepoznavanje i samopoštovanje Muslimana, uz afirmaciju svih historijskih, kulturnih, tradicionalnih i vjerskih vrijednosti.

Svi oni koji bilo kakve lične interese stavljaju iznad ovih, ne mogu biti uz SDA. Oni će morati sebi potražiti ili osnovati drugu stranku. Istina je da je na lokalnom planu SDA izgubila utjecaj na državni aparat, jer se čelni čovjek tog aparata oteo utjecaju Stranke. Ne mislim da to može dugo potrajati. Pravi odnosi moraju se uspostaviti.

IDEJA: U dijelu stranke SDA, na čijem ste Vi čelu, vrši se reorganizacija. Da li to znači prelaz iz jednog političkog pokreta u moderno profiliranu političku stranku?

IRFAN LJ.: Mi nismo nikakav dio SDA. Mi smo SDA, jer postoji samo jedna stranka SDA. Oni koji misle o ovome drukčije - morat će sebi oformiti drugu stranku. Naš Izvršni odbor, bez Nenada Ibrahimpašića i bez nekolicine drugih neaktivnih ili iz drugih razloga razriješenih članova, u punom je pogonu. Točno je da smo bili politički pokret koji je uzdigao muslimanski narod i potakao ga na samosvijest i odbranu u trenucima njegove najveće ugroženosti. SDA nije imala vremena da se mnogo bavi sama sobom. Iza izbora, u stanju razgradnje državnopravnog organizma od strane SDS-a, otvarao se svakodnevno ogroman broj političkih problema koje je SDA u hodu rješavala. Nedostatak brige o našoj unutrašnjoj infrastrukturi bio je povremeno generator nekih unutarstranačkih problema. Zato smo sada prionuli na posao. Od isključenja gosp. Ibrahimpašića održali smo pet sastanaka, donijeli Platformu o radu u ratnim uvjetima, usvojili akcioni i operativni plan koji proizilazi iz te Platforme. Radimo na profesionalizaciji stručne službe Stranke. Vrlo savremeno smo tehnički dodatno opremili Stranku. Oformili smo Politički, Informativno-propagandni i Marketinški savjet Stranke, kao i Savjet za saradnju sa Armijom, što ćemo na narednom sastanku verificirati. Dakle, struktuiramo se iz pokreta koji se svojevremeno pretvorio u pokret otpora muslimanskog naroda - u moderno profiliranu stranku.

IDEJA: Nakon što ste smijenjeni sa funkcije predsjednika Skupštine okruga, Vi i dio stranke SDA Bihać koji stoji uz Vas - politički je potpuno potisnut u drugi plan. Desile su se i važne kadrovske promjene.

IRFAN LJ.: Vidite, ja sam bio predsjednik Predsjedništva i predsjednik Skupštine okruga u najtežem času u historiji ovih krajeva, u času prijetnje od potpunog uništenja. Hrabro sam podnio tu odgovornost, prepoznao svoju patriotsku dužnost i misiju, i časno je odradio. Kako - sudit će historija. Činjenica je da u tom periodu nismo pokoreni, da nismo poumirali od gladi i da su međunacionalni odnosi unutar okruga odlučni. To je trajalo deset prvih mjeseci rata, sve do marta ove godine. Odlukom Vlade Republike Bosne i Hercegovine, krajem prošle godine, postavljen sam za predsjednika povjereništva republičke Vlade za Bihać i u toj funkciji osnovao sam Skupštinu u novom sazivu, koja me je ponovno izabrala za predsjednika. "Političkim otklonom" mojih najbližih saradnika, ja sam opozvan sa te funkcije. Odgovornost koju sam imao na tom mjestu bila je ogromna i ja sam je dugo nosio. Oslobađanje od te odgovornosti mi sada daje vremena da se posvetim Stranci, što i činim. Naš učinak na dnevnu politiku je momentalno mali, ali to i nije naša opsesija. Ukoliko dnevna politika ne proizlazi iz strateških idejnih opredjeljenja, ona je za narod katastrofalna i mi se od nje distanciramo. Mi nećemo učestvovati u podrivanju legalnih organa vlasti Republike Bosne i Hercegovine, Predsje-

dništva, Vlade i ministarstva, čije odluke zvanična politika na okrugu krši. Ključne kadrovske promjene dešavaju se mimo konzultacija i saglasnosti SDA, kojoj je narod dao povjerenje na izborima. Takva uzurpacija vlasti od strane pojedinaca ne može potrajati. Strpljivo ćemo graditi odnose u kojima će SDA ponovo zauzeti poziciju koja joj po zakonu pripada. Svu svoju energiju SDA je ulagala u podizanje samosvijesti naroda, u organizaciji otpora od nukleusa vojnih jedinica u mjesnim zajednicama do konačnog formiranja Armije. Za to vrijeme su se drugi bavili ratnim profiterstvom, švercom i smišljali planove kako da dođu do što većeg kolača vlasti.

IDEJA: Optužuju Vas da ste slijepi provoditelj politike Alije Izetbegovića?

IRFAN LJ.: Otkako je rat, sa Predsjednikom sam izmijenio dva pisma i jedan jedini put se čuo telefonom. Ja se borim za ideju države Bosne i Hercegovine, čiji je najuporniji i najstrpljiviji promotor i protagonista gosp. Alija Izetbegović. Da tu ideju istim žarom u državnom vodstvu ovaploćuje i Fikret Abdić ili bilo ko drugi, ja bih ga slijedio. Dakle, ja ne provodim slijepo politiku Alije Izetbegovića, nego politiku koja proističe iz uzvišenih načela potreba za formiranjem vlastitog državnopravnog prostora Muslimana i ostalih bosanskih naroda, prvi put u svojoj novijoj historiji.

IDEJA: Da li razmimoilaženje dviju političkih linija, gosp. Fikreta Abdića i predsjednika Predsjedništva Alije Izetbegovića, ima presudan utjecaj na politička zbivanja okruga?

IRFAN LJ.: Ukoliko su to dvije različite političke linije, onda je svakako ona koju predstavlja Izetbegović autentična SDA linija. On je otac Stranke, njena duhovna snaga i ozračje, njen tvorac i graditelj. Ne postoji druga linija koja bi mogla stati u okvir SDA - postoje samo oni koji bi autentičnu SDA pretvorili u nešto drugo po njihovoj mjeri, sukladno dnevnopolitičkim interesima. To su oni koji tvrde: Stranka je dobra, samo joj treba promijeniti ljude, Program i Statut. Svjedoci smo otvorenih napada g. Abdića na Izetbegovića i njegovu politiku. Oni nisu konstruktivna kritika, nego metod podrivanja pozicije Alije Izetbegovića, što je, u najmanju ruku, neprimjereno teškom trenutku koji naša mlada država preživljava. To se svakako odražava na situaciju u našem kraju. Krajnje posljedice takvog djelovanja bit će moguće sagledati kasnije. U svakom slučaju, jezgro Stranke je monolitno i nema potrebe za sukobima sa periferijom Stranke. Onome kome se ne sviđa politika Stranke, poručujem da ne može mijenjati SDA. Takav može promijeniti sebe i eventualno odabrati novu stranku, jer u demokratiji postoji takva mogućnost, za razliku od one u prošlom režimu, kada je stranka odabirala ljude, jer je bila jedna jedina.

IDEJA: Vaša religioznost često se ispoljava i u Vašim javnim nastupima. Neki Vas čak nazivaju fundamentalistom, provoditeljem tvrde linije u stranci SDA. Kako gledate na ulogu vjere u društvu?

IRFAN LJ.: Svi ljudi u nešto vjeruju. Neki vjeruju u novac, neki u Marxa, a neki u Boga. Držim da je ovo zadnje ono za što se opredjelio sav civilizirani demokratski svijet. Ali ja ne mislim da svoju vjeru u Boga, poput marksista u svoje vrijeme, učinim zajedničkim teretom, morom i obavezom društva. Ne smislim da bi bilo kakva državna prisila, poput one iz prošlog vremena, mogla nametnuti vjeru drugima, na koncu, jedno od temeljnih kur'anskih načela je zabrana prisile u vjeri. To je stvar moje privatnosti koju ja nikom ne namećem, ali sam toliko sazrio da nemam potrebe ni da je krijem. Optužbe da sam fundamentalista rođene su u fašističko-komunističkoj kliki SDS-a i prihvaćene od naših petokolonaša. One služe za kompromitaciju i

odstrel političkih protivnika. Samo da vas podsjetim da je i Fikret Abdić, od iste klike, proglašavan fundamentalistom. Biti fundamentalista etiketa je poput one iz komunističkog doba da je neko revizionista, ili poput one iz doba inkvizicije - da je neko opsjednut đavolom. Neki me zovu fundamentalistom i zbog muzičkog TV-spota "Čuvaj mi, dragi Bože, Bosnu". Taj spot ima svoju priču. Spočetka rata radiostanice emitirale su neprikladnu muziku za ratna zbivanja. Budući da mi je muzika jedno vrijeme bila profesija, nisam lahko podnosio tu činjenicu, te sam uradio spomenutu kompoziciju, a potom organizirao bihaćke muzičare, na čelu sa gosp. Zdenkom Badrovim. U bolnici improvizirali smo mali studio u kome se počela stvarati produkcija rodoljubivih pjesama, koje i danas slušamo na našem Radiju i Televiziji. U spomenutom spotu ja se pojavljujem kako klanjam i sviram klavir. Želja mi je bila približiti te dvije naizgled nespojive slike mladog čovjeka koji svira klavir i istovremeno moli Boga za spas svoje zemlje. Danas je spot zabranjen na Televiziji od strane Nenada Ibrahimpašića, a ljudi sa Radija znaju da su ga bihaćke časne sestre često tražile u programu, a mene lično zamolile da im donesem kasetu. Dakle, fundamentalizam je jedna ružna etiketa, ali, na sreću, naš narod je davno prozreo takve obmane. U vašem pitanju tražite da definiram ulogu vjere u društvu. Po mom mišljenju, u našoj budućoj državi, ne bi se smjela razlikovati od uloge vjere u zapadnom svijetu.

IDEJA: Na Ženevske pregovore bili ste pozvani kao predstavnik okruga. Odlukom Skupštine umjesto Vas, otputovao je gosp. Ejub Topić.

IRFAN LJ: Na Ženevske pregovore pozvan sam ja, ne kao predstavnik okruga, nego kao član zvanične BiH delegacije na pregovorima po nalogu Ministarstva inozemnih poslova Republike BiH, na prijedlog g. Izetbegovića. Fikret Abdić je onemogućio moj transfer, iako sam cijeli dan proveo u logističkoj bazi UNPROFOR-a čekajući transport. Kada je poslan teleks Ministarstva inozemnih poslova koji je od UNPROFOR-a tražio moj transport, i kada sam bio riješio sve prepreke, dobili smo informaciju da Srbi iz SAO Krajine ne dozvoljavaju moje polijetanje sa heliodroma u Maljevcu. G. Topić, koga je Fikret Abdić poveo kao predstavnika okruga, naravno, nije mogao učestvovati u pregovorima kao član BiH delegacije, pa nije dobio ni potrebni diplomatski pasoš, nego je separatno od Predsjedništva, ne konzultirajući vođe naše delegacije - g. Izetbegovića i g. Silajdžića, kontaktirao sa nekim subjektima. To je ružna epizoda koju treba zaboraviti. Zanimljivo je u svemu da Izvršni odbor okruga, koji nema nikakav izborni legitimitet od ovog naroda, izjavljuje zvanično da ja ne mogu predstavljati okrug u pregovorima, iako ja imam najveći izborni legitimitet, pa, prema tome, i nesporni mandat naroda da ga predstavljam. O tome da u Ženevi ne pregovaraju okruzi, nego delegacija BiH sa separatističkim stranama, taj IO u svojoj častoljubivoj i vlastoljubivoj želji da već predstavlja vladu jedne državice na ruševinama Bosne, nije razmišljao.

IDEJA.: Kako vidite izlaz iz nastale situacije?

IRFAN LJ.: Izlaz iz nastale situacije je u dosljednom provođenju zakonitosti i odluka centralnih organa vlasti, te u daljem povezivanju kompletnog sistema institucija našeg društva u jednu državnu cjelinu, narušenu pogubnim djelovanjem četnika i rata. Armija Bosne i Hercegovine u tom pogledu je nezamjenjiva. Ona je naša najviše tekovina. Naša dužnost i obaveza je da unapređujemo uvjete za njeno što bolje funkcioniranje, da izgrađujemo sistem odnosa u kome će svako od nas biti vojnik do konačne pobjede, na čelu sa komandom Petog korpusa i njenim komandantom.

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE SARAJEVO
Općinski Izvršni odbor Bihać

Bihać, 14. 9. 1993. godine
Broj: 108/93.

RADIO-TELEVIZIJA BIHAĆ

Obraćamo se zahtjevom Radio-televiziji Bihać da nam omogući da samostalno ili u dijalogu sa ostalim političkim partijama iznesemo naše političke poglede povodom tzv. "Inicijative o autonomiji".

Nakon niza neobjavljenih saopćenja držimo da ste svjesni posljedica koje mogu proizići iz takvog bojkota naše Stranke, te da ćete u duhu demokratskih procesa za koje ste se uvijek deklarativno izjašnjavali omogućiti da se čuju i drukčija mišljenja od onih koji vas trenutno drže pod kontrolom.

U očekivanju obavijesti o datumu i terminu mogućih emisija, srdačno vas pozdravljamo.

Predsjednik
Dr. Irfan Ljubijankić, s.r.

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
S A R A J E V O
Općinski odbor SDA
B i h a ć

Bihać, 15. septembra 1993.
Broj: 103/93.

Na osnovu člana 47. Statuta Stranke demokratske akcije, Općinski izvršni odbor Stranke demokratske akcije Bihać, na sjednici održanoj 15. septembra 1993. godine, donio je

Z A K L J U Č K E

U vrijeme dok se biju krvave bitke na bojnim poljima širom države Bosne i Hercegovine i vode žive aktivnosti na diplomatskom planu za njen opstanak na našem području, pokreće se inicijativa za formiranje Autonomne pokrajine - ZAPADNA BOSNA - uključene u sastav Republike Bosne i Hercegovine. Smatramo da je ovo protivustavni čin. Zbog toga:

1. Najenergičnije osuđujemo pokretanje ove inicijative koja politički djeli muslimanski narod u vrijeme kada mora biti najjedinstveniji,

2. Zahtijevamo od nadležnih organa da preuzmu sve zakonske i druge mjere protiv pokretača ove inicijative, njihovih promotora i medijatore,

3. Članovima SDA kojima je povjereno vršenje javnih funkcija a našli su se na strani onih koji javno promoviraju ideju o Autonomiji - ZAPADNA BOSNA - ukazujemo nepovjerenje i tražimo njihovu ostavku, a to su gospoda Fikret Abdić, Nenad Ibrahimpašić i Ejub Topić,

4. Dajemo bezrezervnu podršku 5. korpusu Armije BiH i stavovima koje je komanda Korpusa javno saopćila povodom inicijative o autonomiji,

5. Sve članove i odbornike Skupštine općine iz reda članova SDA obavezujemo da se na svim mjestima javno suprotstave i odbace "Inicijativu", za one koji se budu drukčije ponašali, zahtijevamo opoziv i ostavke.

6. Da se sazove vanredna sjednica Skupštine općine.

ZA SLOBODNU BOSNU I HERCEGOVINU!

Predsjednik
Dr. Irfan Ljubijankić

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
S A R A J E V O
Općinski odbor Bihać

Broj: 128/93.
Bihać, 28. septembra 1993. godine

Sa zajedničkog sastanka Općinskog izvršnog odbora SDA, predsjednika mjesnih ogranaka SDA, odbornika Stranke demokratske akcije u Skupštini općine Bihać, predsjednika mjesnih zajednica, predstavnika Udruženja samostalnih preduzetnika i gostiju iz reda građana, daje se slijedeće:

S A O P Ć E N J E

1. Ne prihvatamo akte o proglašenju Autonomne pokrajine "Zapadna Bosna", jer ih smatramo protivustavnim činom i aktom veleizdaje.

2. Rezolutno zahtjevamo od svih odbornika Stranke demokratske akcije u Skupštini općine Bihać da se sastanu dana 29. septembra 1993. godine u 10,00 sati u zgradi Skupštine općine radi utvrđivanja termina održavanja sjednice.

Pozivaju se i ostali patriotski opredijeljeni odbornici drugih parlamentarnih stranaka da nam se pridruže sa istim zahtjevima.

3. Tražimo smjenu predsjednika Skupštine općine Bihać, jer svojim odnosom prema radu i ukupnom ponašanju, a posebno njegovom opredjeljivanju za stvaranje Autonomne pokrajine "Zapadna Bosna", ne može biti prvim građaninom našeg grada.

4. Zahtijevamo da sjednica bude javno prenošena putem sredstava javnog informiranja.

5. Odbornici stranke demokratske akcije za koje se utvrdi da su potpisali Inicijativu - ne mogu imati status odbornika u Skupštini općine Bihać.

6. Dajemo punu podršku borcima, starješinama i Komandi 5. korpusa Armije RBiH i očekujemo njenu pomoć u borbi za dalji razvoj demokratskih procesa u našoj općini i zoni odgovornosti ovog korpusa.

ZA SLOBODNU BOSNU I HERCEGOVINU!

P r e d s j e d n i k,
Dr. Irfan Ljubijankić

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
S A R A J E V O
Općinski odbor B I H A Ć

Broj: 127/93.
Datum, 28. 9. 1993.

P R O G L A S

Poštovani građani općine Bihać!

U ovom povijesnom trenutku u kome se sudbina naše domovine rješava političkim dogovorom njenih konstitutivnih naroda uz pomoć međunarodne zajednice, nepopravljivi vlastodršci spremni su nas, pored svih patnji koje proživljavamo i koje smo dosada preživjeli, gurnuti u bratoubilački rat, da bi i dalje ostali na vlasti u takozvanoj "Autonomnoj pokrajini Zapadna Bosna".

Sigurni smo da građani naše općine znaju da je prograšenje tzv. "Autonomije" isključivo u funkciji borbe za vlast i veličanja kulta ličnosti Fikreta Abdića, što se jasno pokazalo i na skupu u Velikoj Kladuši, održanom 27. 9. 1993. godine. Zbog besprimjernog načina na koji se vodi kampanja protiv naroda koji je odbacio takvu ideju,

protiv 5. korpusa Armije Bosne i Hercegovine koga je narod stvorio, te protiv svih slobodoumnih i slobodnomislećih ljudi našeg okruga, općinski Izvršni odbor SDA Bihać poziva svoje članove, simpatizere i građane Bihaća da nam se pridruže u odbrani zajedničke i jedine nam domovine, koja je nakon agresije izvana - sada napadnuta iznutra.

Građani Bihaća, stanimo u odbranu domovine isto onako kao što smo to učinili na početku ovog nametnutog nam rata. Ne dozvolimo da nas isprovociraju na nepotrebne sukobe, ali budimo spremni braniti ideale naše djece, roditelja, prijatelja i poznanika, njih preko 200.000 koji su svoje živote uzidali u temelje naše slobode i buduće domovine. Niko nema pravo njihovu krv pretvarati u svoje ratno profiterstvo.

Dajmo punu podršku 5. korpusu Armije Bosne i Hercegovine, koga smo svi mi stvarali, u kome su naša djeca i roditelji i koji je jedina garancija da će svi narodi na našoj općini živjeti dostojanstveno i u miru, kao što su i dosada živjeli.

Građani Bihaća, naše predstavnike u organe vlasti birali smo da brane cjelovitost naše domovine, na šta su se oni zakleli prihvatajući se tih dužnosti. Zahtijevajmo da se u duhu te zakletve i ponašaju ili da sa tih funkcija idu. U slučaju da i dalje nastave raditi na nezakonit i neustavan način, pozvat ćemo vas da javno manifestirate svoje nezadovoljstvo njihovom politikom, a njih optužiti za veleizdaju.

ZA SLOBODNU BOSNU I HERCEGOVINU!

Dr. Irfan Ljubijankić

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE
S A R A J E V O

Općinski izvršni odbor
B i h a ć

Broj:126/93.
Bihać, 24. septembar 1993.

Javno preduzeće "Radio Televizija"

B i h a ć

Predmet: Saopćenje za javnost

Povodom obraćenja javnosti gospodina Fikreta Abdića putem radio Velkatona i radio Bihaća, Općinski izvršni odbor SDA Bihać izdaje slijedeće:

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Kako je stil gospodina Abdića po kome su svi ili nesposobni ili krivi izuzev njega, već prepoznatljiv metodu a sigurni smo i medjunarodnoj javnosti, Izvršni odbor SDA Bihać ne bi ni reagirao na pomenuti istup dotičnog gospodina da isti u svome dramatičnom obraćanju ne poziva na izazivanje sukoba naroda na ovom teritoriju praveći namjerna poredjenja trenutnog stanja na Bihaćkom okrugu sa "Cazinskom bunom" iz 1950. godine. Ovo je još jedan u nizu pokušaja da se poslije totalnog kraha tzv."Inicijative"pripremljene po isproznim metodima komunističkog režima, totalno destabilizira stanje na okrugu izazivanjem incidenata u kojima bi se inicijatori "Inicijative" proglasili žrtvama navodno nedemokratskog režima oličenog u svima onima koji tu inicijativu ne podržavaju.

Prepuštamo javnosti a i gospodinu Abdiću, da prosudi kako bi u bilo kojoj civiliziranoj zemlji u svijetu koja je u ratu prošli ljudi koji bi se ponašali poput gospodina Abdića, i kako bi bili okvalificirani postupci koje je učinio.

Umjesto sukoba koji se želi isprovocirati, Izvršni odbor SDA Bihać, svoje članove, simpatizere i gradjane Bihaća, pozivaju na mir, toleranciju, dijalog, razum i strpljenje, i odbranu temeljnih vrijednosti demokratskog društva za koji se zalažemo, pošto znamo da je narod uvijek bio pametniji od ovakvih vodja.

Za P r e d s j e d n i k,
Jelić Mehmed
dr. Irfan Ljubijankić

"Imao sam čast da tog prefinjenog doktora i diplomatu u uzletu upoznam za vrijeme jednog novinarskog zadatka u MIP-u. Izbliza sam osjetio eleganciju i šarm Evropljanina." *Ovako je u svom sjećanju naslovljenom - Gospodin iz bosanske bašte - zapisao novinar Dinko Omeragić.*

Naredne stranice koje i zatvaraju poglavlje "Radni, ratni, politički domašaji" izbor su relevantnih dokumenata i autorskih radova dr. Irfana Ljubijankića primjerenih naslovu, a ovakav uvod u njihovo iščitavanje čini se najprikladnijim.

Vrstan diplomata, vođa, vizionar...

PISMO DR. IRFANA LJUBIJANKIĆA
U BIHAĆ, POVODOM ODRŽAVANJA
SABORA GRAĐANA BOSANSKE KRAJINE

1. G. HAMDIJA KABILJAGIĆ, PREDSJEDNIK OKRUGA
2. G. ATIF DUDAKOVIĆ, KOMANDANT 5. KORPUSA
3. G. IVAN PRŠO, PUKOVNIK HVO BIHAĆ
4.G. MIRSAD VELADŽIĆ, POVJERENIK VLADE RBiH ZA BIHAĆ

DRAGI KRAJIŠNICI,

Mi Krajišnici koji živimo u Sarajevu, organizirani u svoja udruženja (bihaćko, banjalučko, sansko-unsko i jajačko), čvrsto opredijeljeni za jedinstvenu, suverenu, demokratsku Republiku Bosnu i Hercegovinu u međunarodno priznatim granicama, zasnovanu na punoj ravnopravnosti svih njenih građana i naroda, na ostvarivanju svih građanskih prava i sloboda, odlučili smo organizirati i održati SABOR GRAĐANA BOSANSKE KRAJINE u Sarajevu. U tom cilju formirali smo organizacioni odbor za pripremu i održavanje Sabora, koji je donio Odluku da se Sabor održi 8. aprila 1995. godine u Sarajevu.

Sabor treba okupiti sve demokratske i antifašistički orijentirane građane porijeklom iz Bosanske krajine, koji borave na slobodnom teritoriju Bosne i Hercegovine, ili se nalaze van granica naše zemlje, bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost, a kojima je interes Republika Bosna i Hercegovina i u njoj Bosanska krajina, kao sudbina svih građana koji tu vijekovima zajedno žive, uz punu vjersku, kulturnu i nacionalnu toleranciju. Bosanska krajina po svom historijskom, kulturnom i privrednom razvoju predstavljala je jedinstveno i cjelovito područje u okviru Bosne i Hercegovine. Činom agresije na našu zemlju i izvršenim genocidom nad nesrpskim stanovništvom, Bosanska krajina se od strane srpskog agresora proglašava za nekakav srpski teritorij i želi otrgnuti od jedinstvene Bosne i Hercegovine.

Imajući sve to u vidu i polazeći od navedenih opredjeljenja, Sabor će svoju aktivnost, pored ostalog, usmjeriti na slijedeće:

- zalaganje za punu reintegraciju u jedinstvenu i cjelovitu državu Bosnu i Hercegovinu svih dijelova Bosanske krajine, kako slobodnih tako i onih koje se nalaze pod privremenom okupacijom srpskog agresora;

- davanje pune podrške i pomoći našoj Armiji, a posebno pripadnicima Petog korpusa, narodu bihaćke regije i njihovoj natčovječanskoj i herojskoj borbi za odbranu slobodnih teritorija od nasrtaja srpskog agresora i izdajničkih kvislinških snaga ratnog zločinca Fikreta Abdića;

- ukazivanje pune pomoći prognanim licima na području Bosanske krajine, koja su privremeno smještena na slobodnim teritorijima, a najviše u srednjoj Bosni. Energično zahtijevati sprječavanje daljeg protjerivanja i dovršenja genocida nad preostalim nesrpskim stanovništvom i onemogućavanje stvaranja etnički čistih prostora;

- pružanje punog doprinosa procesu vraćanja naših prognanih i raseljenih građana iz dijaspore. U tom cilju razvijati intenzivnu međunarodnu diplomatsku aktivnost, informativno-propagandnu djelatnost i ostvarivati svestranu saradnju sa svim klubovima i udruženjima Krajišnika u inozemstvu;

- ostvarivati redovnu saradnju sa odgovarajućim državnim organima i institucijama radi utvrđivanja činjenica i izvršiocima ratnih zločina, imenovanje, izručivanje i privođenje odgovornosti svih osumnjičenih za ratne zločine, kojih svakako ima najviše na prostorima Bosanske krajine;

- pitanje adekvatnog političkog predstavljanja interesa Bosanske krajine u vrhu državne politike Republike Bosne i Hercegovine i Federacije BiH;

- zalagati se za pružanje adekvatne pravne pomoći na zaštiti prava vlasništva nad privatnom svojinom prognanih i raseljenih lica, kao temeljnom i neotuđivom pravu, pri čemu koristiti sve institucije međunarodnog i domaćeg prava;

Ova, kao i druga pokrenuta pitanja na Saboru, bit će obuhvaćena općom DEKLARACIJOM, koju će Sabor usvojiti na svom prvom zasjedanju u Sarajevu.

Molimo Vas da izaberete i uputite svoje delegate-predstavnike, koji će prisustvovati ovom Saboru. Ukoliko niste u mogućnosti poslati svoje predstavnike na Sabor u Sarajevo, molimo Vas da svojim pismom ili na drugi način izrazite svoje mišljenje i podršku unaprijed navedenim stavovima, koje Sabor treba usvojiti.

Pošto nemamo potrebnih finansijskih mogućnosti, troškove vaših predstavnika treba da snosite sami.

Istovremeno vas molimo da nas blagovremeno obavijestite o dolasku vaših predstavnika, kako bismo mogli osigurati potrebnu pomoć u smještaju i drugim potrebama za vrijeme boravka u Sarajevu.

U očekivanju skorog viđenja u Sarajevu, najtoplije vas pozdravljamo i selamimo.

PREDSJEDNIK
ORGANIZACIONOG ODBORA
Ljubijankić dr. Irfan, s.r.

Predgovor za knjigu

"Diplomatska služba u srednjevjekovnoj Bosni", autora Ante Babića

Pokretanje ovog izdavačkog poduhvata i njegov dosadašnji put pokazuje kako se uspješno mogu prebroditi razne, pa čak i ratne teškoće, zahvaljujući uvjerenju i odlučnosti njegovih pokretača, redakciji, kao i podršci neposredno zainteresiranih ustanova, društvenih i političkih organizacija što, bez sumnje, potvrđuje njegovu aktuelnost, opravdanost i široku društvenu potrebu.

Pored ovog, bilo je i drugih razloga zašto sam prihvatio ponudu da napišem predgovor ovoj studiji kao vrijednom historijskom djelu uvaženog historičara, profesora univerziteta i akademika Ante Babića (1899. -1974.). Jedan od dominantnih razloga, međutim, sadržan je u Babićevom izboru tematike i ozbiljnom i objektivnom naučnom pristupu u njezinoj interpretaciji. Ali onaj razlog koji je ipak imao presudno značenje za ovakvu moju odluku

je autorovo bavljenje historijom nastanka, razvitka i emancipacije bosanske države u njezinom viševjekovnom kontinuitetu, te njegov posebni interes za organiziranje i djelovanje bosanske diplomacije.

Cilj ovog teksta, međutim, nije naučna valorizacija Babićeve studije nego, uz iskrenu podršku izdavaču, apostrofirati neke od njezinih značajki, aktuelizirati ih i dovesti u vezu s našim vremenom, posebno sa današnjom bosanskohercegovačkom diplomacijom, čiji sam i ja jedan od poslanika.

Babićeva višedecenijska i, usudio bih se konstatirati, apsolutna opredijeljenost i usredsređenost na ovu tematiku, kao i konzekventni i snažno izraženi naučni i intelektualni interes za srednjovjekovnu Bosnu, učinili su njegov naučnoistraživački rad i njegovo sveukupno djelo trajno aktuelnim i uistinu zanimljivim historijskim ostvarenjem. Zato je njegov naučni opus, kao rezultat dugogodišnjeg naučnoistraživačkog rada, ne samo značajan doprinos cjelovitijem osvjetljavanju historije srednjevjekovne Bosne nego i pouzdana osnova s koje treba polaziti u analizama i tumačenjima naše stvarnosti, objašnjavati zakonitosti historijskog procesa i sve ono što je novo i aktuelno a obilježava naše savremeno doba u svoj njegovoj složenosti i zanimljivosti.

Ova činjenica je, sasvim sigurno, naročito doprinijela ne samo ponovnom objavlivanju ove studije nego ju je, zbog autorove konsekventnosti, jasnoće, shvatljivosti i naučnosti učinila višestruko primjenljivom i istovremeno prihvatljivom za široku čitalačku publiku.

Iako je teško zaobići biografske podatke o ličnosti kao što je bio akademik Anto Babić, humanist i naučnik, ja osjećam obavezu da barem navedem neka od Babićevih djela i kažem nekoliko riječi o usmjerenosti njegovog naučnog interesa za proučavanje srednjevjekovne Bosne.

Anto Babić je prije početka Drugog svjetskog rata objavio dvije rasprave: Kancelarije bosanskih vladara (1933.) i Bosansko selo kroz istoriju (1940.), a neposredno nakon završetka Drugog svjetskog rata, Istoriju naroda Jugoslavije - srednji vijek (1946.). Međutim, u najpoznatije i svakako najvažnije njegove radove treba uvrstiti rasprave: O odnosima vazaliteta u srednjevjekovnoj bosanskoj državi (1954.), i O pitanju formiranja srednjevjekovne Bosne (1964.).

Babićev opus naučnih ostvarenja zaslužuje visoko priznanje i zauzima zasluženo mjesto u našoj historiografskoj literaturi.

II.

Posebno značajno mjesto u svom naučnoistraživačkom opusu, posvećenom srednjevjekovnoj bosanskoj državi, Anto Babić je dao zanimljivoj, aktuelnoj i značajnoj tematici o diplomatskoj službi u srednjevjekovnoj Bosni, njezinoj organizacionoj strukturi i viševjekovnom djelovanju. Kao istraživač posebnog senzibiliteta, koji je izbjegavao polemičke grubosti, Babić je smjelo i originalno, savjesno i temeljito iznio svoje mišljenje, a istovremeno jasno i shvatljivo, u krupnim potezima, oslikao svoje viđenje bosanske srednjovjekovne diplomacije.

Na vrlo trezven i kritički način Anto Babić dovodi u vezu i objašnjava odnos između organizacije i funkcioniranja diplomacije i države. U tom smislu Babić ne gleda u diplomaciji samo izraz nego i specifičnost bosanskog državnog i političkog razvitka. On je na novi način rasvijetlio vanjskopolitičke, odnosno diplomatske odnose i vladarski dvor u srednjovje-

kovnoj Bosni, dovodeći to u vezu sa izvjesnom podjelom nadležnosti savjetodavnih funkcija vlasteoskog sabora, uže vladareve porodice i samog vladara koji je u vođenju vanjske politike (diplomacije), ipak, imao konačnu i odlučujuću riječ.

Babić se donekle udaljava od tradicionalnih shvaćanja prilikom ocjenjivanja diplomatske službe, njezine organizacije i djelovanja, a također i kod njezinog nemalog utjecaja na srednjevjekovnu bosansku državu, jer se upravo posredstvom diplomacije manifestirala više ili manje organiziranost uprave države, odnosno samog državnog aparata. Babić naglašava da je diplomacija u srednjevjekovnoj bosanskoj državi, uz vladarski dvor (kancelariju) i komoru, vitalni i prominentni dio državnog aparata koji kroz vlastiti prosperitet eksponira (generira) čvrstinu i državotvorni kontinuitet same države.

Svoje stavove, od kojih su ovdje tek neki spomenuti, Babić je redovito i bez izuzetka potvrđivao bogatom izvornom građom široke i heterogene provenijencije o diplomacii uopće, o njezinoj organizacionoj strukturi, viševjekovnom djelovanju, njezinim ustanovama i običajima, poslanstvima, poslanicima, misijama, itd., od interesa i važnosti u predstavljanju i zastupanju bosanske srednjevjekovne države. Upravo zbog toga ova nevelika studija Ante Babića, pokazujući da po obimu mala historiografska djela mogu po svojem značaju biti velika, dala je bosanskohercegovačkoj literaturi jedan zaokružen i cjelovit pregled saznanja o srednjevjekovnoj (državi) diplomaciji, s posebnim akcentom na sagledavanje njezinog mjesta i uloge u društvu i državi.

III.

Država Bosna i njezina diplomacija, dakle, egzistiraju već stoljećima. U viševjekovnoj i burnoj historiji nikada im nije bilo lahko, ali nikada ni tako teško kao danas. Cijela svjetska zajednica, direktno ili indirektno, participira u rješavanju sudbine jedne male zemlje i jedne od najstarijih evropskih država - Bosne. Državno rukovodstvo Republike Bosne i Hercegovine u svojoj diplomatskoj i političkoj aktivnosti nalazi se, najkraće rečeno, pred historijskom zadaćom - očuvanjem naše državne i društvene zajednice - i tu zadaću ono obavlja dostojanstveno, hrabro i konsekventno.

Dakako da našu diplomatsku aktivnost olakšava činjenica da se borimo ne samo za našu državu i za naše opsjednute gradove nego i za neke univerzalne vrijednosti. Ističem dva najvažnija principa za čiju odbranu smo dali najveće žrtve: ljudska prva i nepromjenjivost međunarodno priznatih granica. Na ovim principima temelji se svijet, a napose Evropa zadnjih pet decenija. Mi smo očekivali od Evrope da nam pomogne u odbrani demokracije. Imali smo pravo očekivati od svijeta da spriječi genocid u Bosni. Naša se očekivanja nisu ostvarila. Sve slabosti i proturječnosti savremenog svijeta su se prelomile preko leđa naše države. Išli smo po svijetu i zahtijevali od međunarodne zajednice da pomogne Bosni i Hercegovini u odbrani principa koje je sama proklamirala. Dobijali smo aplauze na otvorenoj sceni, ali malo konkretnih akcija. Obilje papira podrške, obilje rezolucija UN-a nisu mogli zamijeniti tako potrebnu konkretnu akciju o kojoj mi je u jednom pismu pisala ledi Margaret Thatcher. Nažalost, provela se u život samo jedna - ona o zabrani uvoza oružja u Bosnu i Hercegovinu. Njome su žrtvi vezane ruke, a globalni politički faktori, uglavnom članice Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, primili su na sebe saučesništvo u genocidu nad Bošnjacima i Hrvatima, najsramnijem zločinu koji se odigrava pred očima svijeta.

Jedan od najznačajnijih rezultata borbe naroda Bosne i Hercegovine je uzdržavanje od kolektivnog revanša. Osobito su veliku strpljivost i visoku svijest o neminovnosti zajedničkog života pokazali Bošnjaci - muslimani. Tamo gdje su oni bili u većini sačuvane su sve bogomolje, rad političkih stranaka nikad nije ugasnuo, sloboda medija ničim nije ograničavana, pa ni tako logičnom ratnom cenzurom.

Te tekovine su nama, bosanskohercegovačkim diplomatama, davale prednosti kojima smo se koristili i kojima smo potukli do nogu daleko brojniju, opremljeniju, školovaniju i bogatiju diplomaciju agresora - tzv. SR Jugoslavije. Stalno smo podizali ugled naše zemlje afirmirajući njezine vrijednosti: multikulturalnu dimenziju i toleranciju društva i domovinu kao višestoljetnu paradigmu jednog modernog ideala - planete kao globalog sela. Mi smo očuvali obraz moralnog dijela naše civilizacije. Postigli smo nekoliko čudesnih, gotovo nemogućih rezultata. Spomenut ću neke: mi u Bosni i Hercegovini prvi put smo ujedinili islamski svijet u njegovom stavu kad je u pitanju bosanskohercegovačka kriza; Bosni i Hercegovini se jednako srdačno aplaudira u Iranu kao i u SAD-u, kao što se i u Bosni i Hercegovini jednako srdačno aplaudira i SAD-u i Iranu; Bosnu jednako podržavaju Arapi i Jevreji.

U protekle tri godine postigli smo i ono bez čega ne bismo bili država - međunarodno priznanje, članstvo u Ujedinjenim narodima, priznanje od 93 zemlje, diplomatske odnose sa 62 zemlje, naše predstavnike u više od 40 diplomatsko-konzularnih punktova u svijetu i otprilike isto toliko stranih ambasadora akreditiranih u našoj zemlji.

O ovako bogatoj i vrlo razgranatoj djelatnosti diplomatske službe Bosne i Hercegovine danas svjedoči obimna dokumentacija o istupanju odgovornih rukovodećih ljudi iz domena vanjske politike, nastala prilikom njihovih javnih i zvaničnih istupa, zatim o djelatnosti državnih organa i organa društveno-političkih organizacija. Također je bogata diplomatska (vanjskopolitička) dokumentacija u klasičnom (državnom) smislu: note, memorandumi, deklaracije, rezolucije, ekspozei i izvještaji o vanjskopolitičkim odnosima, zvanični komentari, kominikei, te govori, intevjui, zdravice, kao i napisi rukovodećih političkih ličnosti, čiji duh i metode odražavaju zvaničnu politiku Bosne i Hercegovine.

Aktuelna diplomatsko-politička aktivnost odvija se u sjenci borbi interesa velikih sila i njihovih povremenih nesuglasja i nesnalaženja, operativne inertnosti glomazne administracije Organizacije ujedinjenih naroda, njezinih savjeta, komisija i vojnih snaga, kao i u povremenoj netrpeljivosti nekih evropskih zemalja, ne samo zbog bosanskohercegovačkog unutrašnjeg preobražaja i radikalno izvedenih društveno-političkih promjena nego i zbog njezine samostalne, principijelne, konzekventne i superiorne politike.

Izdavački poduhvat kojim se reafirmira djelo Ante Babića izvlači iz zaborava diplomatsku aktivnost naših predaka i daje nam priliku da učinimo nešto i za svoje potomke. Oni će sigurno moći biti ponosni na visoki moralni i profesionalni nivo srednjovjekovnih bosanskih diplomata.

Pišući ovaj predgovor, bio sam u cjelosti svjestan delikatnosti, složenosti i odgovornosti zadaće koje sam se prihvatio, ali isto tako svjestan da se kao najodgovorniji čovjek bosanskohercegovačke diplomacije u ovom trenutku upravo ja, pa makar i u ovako skromnom prostornom obliku, moram oglasiti i iznijeti neka od svojih zapažanja, koja će kasnije, možda u jednom posebnom djelu, biti predstavljena opširnije i uz prezentaciju dokumentacionih i

drugih priloga. Zato sam se u jednoj strogoj selekciji, ne baveći se naučnom valorizacijom Babićevog djela, zadržao tek na nekoliko pitanja koja se odnose na uži predmet mojih interesiranja ili se, pak, naslanjaju na neka njemu srodna područja. Ostavši konzekventno na ovim relacijama, pokušao sam na najjednostavniji način, bez predrasuda i popularno, povezati daleke vremenske epohe, prošlost sa sadašnjošću, i razumljivim kodom dovesti u logičnu vezu relevantne sadržaje uz pomoć poznatih činjenica, s jednim jedinim ciljem - dokazati da državnost Bosne egzistira vjekovima (in kontinuo!) i da njezina stara/nova diplomacija to uvjerljivo i eklatantno potvrđuje, kako u prošlosti tako i u sadašnjosti.

Sarajevo, aprila 1995. godine.
Dr. IRFAN LJUBIJANKIĆ
Ministar vanjskih poslova
Republike Bosne i Hercegovine

NOVI SVJETSKI POREDAK I BOSNA I HERCEGOVINA*

Poštovane dame i gospodo,

Dozvolite mi da vam radi lakšeg praćenja moga predavanja naznačim njegov sadržaj. Nakon kratkog historijata ideje stvaranja univerzalnog svjetskog poretka pokušat ću osvijetliti opće karakteristike svjetskog uređenja danas, počev od prvih modernih pristupa tom pitanju spočetka ovog vijeka, do ideje UN-a. Nakon tog namjeravam iznijeti svoje viđenje glavnih globalnih političkih faktora na planeti danas kao i njihove interferencije, te način na koji oni utiču na Bosnu i zbivanja u njoj. Na koncu želim skicirati one značajke Bosne koje bi imale snage da induciraju uticaj globalnih činilaca svjetske politike. U kratkom zaključku, kojim ću završiti moje obraćanje vama, muslimanskim intelektualcima i gostima ove tribine, reći ću moje viđenje položaja Bosne i Hercegovine u okvirima novog svjetskog poretka.

Ideja uređenja ljudske zajednice kao univerzalnog sistema vrijednosti dakako je vezana za prva religijska učenja a historija prvih pokušaja da se takav sistem uspostavi silom vezana je za najveće svjetske imperije. Poslužit ću se mišlju da imperije nisu imale aspiraciju biti međunarodni sistem. Drugim riječima, vlastite vrijednosti sve imperije u povjesti smatrale su univerzalno aplikabilnim na cijeli poznati svijet. Nametanje cijelom svijetu vlastitog sistema vrijednosti do sada je uvijek doživljavalo neuspjeh, a naročito su bili tragični po ljudsku vrstu oni pokušaji koji su ostvarenja vizija globalnog poretka plaćali milionima ljudskih života, kako je to bilo u Napoleonovom i Hitlerovom slučaju. Na svoj način tragično je završila i realizacija Marxovog i Lenjinovog učenja otjelotvorenog u komunističkom društvu, koje je imalo ambicija da svijet uredi na svoj način. Kao i ovo, svakako da su i druga takva sudbonosna historijska gibanja imala svoju potporu i filozofskim a ponekad religijskim idejama. Mnoga od tih učenja ostala su puko slovo na papiru i utopija. Sjetimo se Tome Akvinskog i njegove ideje o univerzalnoj političkoj vlasti crkve nad različitim sistemima upravne vlasti u odvojenim državama, ili Danteove ideje o univerzalnom miru u obnovljenim Rimskom imperiju.

* *Predavanje ministra vanjskih poslova BiH dr. Irfana Ljubijankića, održano 15. 10. 1994. u Sarajevu, na Tribini Vijeća kongresa bošnjačkomuslimanskih intelektualaca*

Poslije Prvog svjetskog rata na pozornicu svjetskih zbivanja stupaju Sjedinjene Američke Države, koje presudno utiču na svjetsku zajednicu do danas, i pod čijim se okriljem odvijaju sve akcije za uređenje planete kao globalnog prostora sa jednim ili izjednačenim sistemom vrijednosti. One su prednjačile svojim idealizmom i konzekventnošću u odnosu na Evropu, koja je svoju viziju odnosa među zemljama ostvarila na pragmatičnoj osnovi, slijedeći usko nacionalne interese, kojima se nekom vrstom procesa konsenzuiranja uvijek određivao minimum zajedničkog. Takav evropski pristup je, naravno, proizašao iz koolapsa srednjovjekovnog sna o univerzalnoj imeriji, kada se više država pojavilo na sceni sa manje-više istom ekonomskom i vojnom snagom, i kad se uspostavila doktrina ravnoteže moći koja je u nekim momentima bila presudna za mir u svijetu.

Wolldrow Wilson i Liga naroda su, s druge strane, preteča američkog sna o dominaciji vrijednosti slobodnog tržišta i demokracije u zajednici nacija, koja bi, uredivši svoje međusobne odnose, bila kadra, bilo preventivno, bilo kurativno, održati mir u svijetu. Svojom ekonomskom i vojnom snagom Amerika je nametnula svoje ideale kao osnove svih glavnih međunarodnih sporazuma ovog vijeka - od Lige naroda do Povelje UN-a i Helsinškog završnog dokumenta. Gotovo svi američki predsjednici ovog stoljeća su hranili američko društvo vjerom - da ostatak čovječanstva može postići mir i prosperitet primjenom američkih moralnih recepata; prihvatanjem američkog načina poštovanja međusobnih zakona i demokratije. Godine 1961. John Kennedy je rekao da je Amerika toliko jaka da može podnijeti bilo koju cijenu i bilo koji teret da bi osigurala uspjeh slobode. Tri decenije kasnije Kisinger konstatira da su Sjedinjene Države u slabijoj poziciji da inzistiraju na momentalnoj realizaciji svih svojih želja, jer su i neke druge zemlje poprimile dimenziju velikih sila, te se Amerika susreće sa izazovom da postiže svoje ciljeve u fazama, od kojih je svaka mješavina američkih vrijednosti i geopolitičkih potreba i mogućnosti. Jedna od tih geopolitičkih potreba je, da uz novoizrasle sile, Amerika mora pristati ne neku vrstu koncepta ekvilibrija - ideje uz koju se Amerika nikad nije osjećala udobno.

Govorili smo dosad o nekoj vrsti doktrinarnih pristupa SAD, na jednoj, i Evropskih sila, na drugoj strani. Razmatrali smo to sa stanovišta supstancijalnog uticaja na odluke svjetske zajednice, a ne sa stanovišta forme i procedure donošenja tih odluka. To je vezano za OUN i njene institucije, što će zahtijevati dodatnu elaboraciju.

Uz SAD i Evropu, od značaja je spomenuti Kinu, najmnogoljudniju zemlju na planeti, kao i Japan, ekomoskog kolosa na istoku. Ove dvije zemlje, iako, bez sumnje, globalni politički faktori, nemaju sve one dimenzije neophodne za presudan uticaj na svjetske tokove. Kini nedostaje ekonomska i tehnološka moć, kao i stabilan društvenopolitički sistem, a Japanu komponenta vojne moći.

Da bi naše razmatranje globalnih političkih činilaca bilo potpuno, ostaje nam da još spomenemo ideologije i civilizacije, dakako samo one koje imaju aspiracija da se šire i svojim uticajem obuhvataju i one dijelove svijeta na kojima nisu dominantne. Ukoliko bismo cijeli zapadni svijet pokušali definirati kao produkt jedne ideologije, onda ne bi bilo moguće. Ipak taj svijet počiva na prilično ujednačenom sistemu idejnih vrijednosti, kojeg možemo označiti kao kršćanskojudaističkom civilizacijom. Judaistička komponenta te civilizacije nema pretenzije da se širi niti da taj prostor podvrgava svojim vrijednostima, ali ona pra-

gmatično koristi taj prostor za svoj razvitak a još više za realizaciju svoga uticaja. Ta je komponenta po svojoj prirodi hermetična i u priličnoj mjeri zauzeta učvršćivanjem pozicije Izraela, koji je mjera njenog ekspanzionizma.

Kršćanskoj je, pak, komponenti oduzeta politička dimenzija i ona se svela na poziciju moralnog arbitra, čija odgojna moć na generacije slabi. Pogrešno bi bilo procijeniti da je ukupni uticaj kršćanske ideje u toj civilizaciji slab. Naprotiv, on je duboko u strukturi i u habitusu zapadnog čovjeka i on je izvorište mnogih predrasuda prema drugim idejama. Ako se tome doda presudni antički kulturni pečat koji se ogleda u kultu sporta, javnog života i umjetnosti i dimenzija tehnološke ekspanzije, onda ćemo dobiti prilično upotpunjenu sliku te civilizacije i njene idejne osnove.

Drugi ideološko-civilizacijski kompleks je komunističko-pravoslavni. Ovu, i po mom ukusu rogobatnu i kontradiktornu složenicu, mnogi će nerado prihvatiti. Ja je ipak postavljam tako, navodeći kao opravdanje činjenicu da su ove dvije ideje - pravoslavlje i komunizam - ovog stoljeća presudno odredile sudbinu prostorno najveće zemlje na našem planetu, bivšeg SSSR-a a sadašnje Rusije i nekih drugih zemalja koje su nastale raspadom komunističke imperije. Tu su te dvije ideologije pokazale svoju virulenciju na način da su i naizmjenično prividno gotovo uništile jedna drugu, a u biti su egzistirale i još uvijek egzistiraju uporedo. Ono što je naročito interesantno za aktuelni trenutak u svijetu je da su interferirajući i koegzistirajući na specifičan način, ove dvije ideje iznjedrile vrlo agresivni nacionalizam, čije se dimenzije još ne mogu sagledati. Pojava Žirinovskog je simbol i nagovještaj širenja svih užasa koji je taj nacionalizam donio u Bosni.

I treća ideja, koja presudno određuje sliku današnjeg svijeta je - islam. Ona je najjednostavnija, najkoherentnija i predstavlja izvorni sistem vrijednosti, utemeljen u jednoj knjizi, Božijoj objavi - Kur'anu. Snaga ove ideje trpi ogromni raskorak sa nezrelošću da je situira u prostor i vrijeme koje momentalno zauzima. Paradokasalno je da tu ideju ne nameću njeni baštinici, nego se ona kao uporedna vrijednost nameće samo od sebe ostalom svijetu. Logično je da ona kao najsnažnija porađa i najturbulentnija društvena kretanja koja zapadni svijet naziva fundamentalizmom, a što, zapravo, predstavlja protest protiv vlastite nemoći u društvima u islamskom svijetu da ovu ideju na adekvatan način implementiraju u život. Islamskom svijetu dodatnu dimenziju snage daje i ogromno prirodno bogatstvo u nafti.

Ostali idejni religijski i civilizacijski prostori na našoj planeti, koji zauzimaju uglavnom Aziju, nemaju aspiraciju da se nameću ostalom dijelu svijeta. Oni egzistiraju uglavnom samozadovoljno unutar manje ili više hermetičnih sistema vrijednosti.

Nakon analize globalnih političkih faktora i ideološko-civilizacijskih osnova, imamo sad preduvjete da pokušamo odrediti uticaj tih faktora na definiranju novog svijetskog poretka.

Novi svjetski poredak u osnovi je teorijska kategorija koju ću, kao takvu, samo ukratko elaborirati. Maksimalistički zahtjev unutar modernih modela novog svijetskog poretka postavljaju svjetsku zajednicu kao sistem federalnih država sa ograničenim suverenitetom i izgrađenim sistemom međunarodnih zakona i mehanizmima osiguranja poštivanja tih zakona. Minimalistički zahtjevi podrazumijevaju centralizaciju političke vlasti sa svrhom da ona posluži izbjegavanju rata i očuvanju mira.

Ono što praktično imamo od novog svjetskog poretka i što je sredina između naprijed navedena dva modela je OUN, sa svojim kompliciranim i vrlo često neefikasnim administrativnim aparatom, čiji je cilj osiguranje mira i stabilnosti, a čije metode su često rezultat kompromisa različitih političkih i geostrateških interesa.

Pokušajmo se pozabaviti načinom na koji navedene ideološkocivilizacijske cjeline interferiraju u težnji da se slože oko novog svjetskog poretka, odnosno koja je mjera uticaja na institucionalizirane modele odlučivanja unutar svjetske zajednice, da bismo mogli procijeniti proizvode te interferencije na Bosnu i Hercegovinu.

Vijeće sigurnosoti UN preko peterice stalnih članova reprezentira četiri od naprijed navedenih globalnih političkih faktora: to su SAD, Evropa, Kina i Rusija. Islamski svijet i Japan interferiraju uglavnom u onoj mjeri u kojoj snagom svoje ekonomske moći mogu nametnuti svoju volju. S obzirom da, s druge strane, Rusija i Kina nemaju dimenziju ekonomske moći, nego je mjera njihova uticaja njihova veličina i vojna moć, onda nije teško zaključiti da najveću moć odlučivanja unutar svjetske zajednice imaju Evropa i SAD. To je činjenica sa kojom svaki pragmatičan političar i diplomata mora računati.

Pokušajmo definirati koje bi značajke događanja u BiH bile interesantne za svjetsku zajednicu, odnosno za gore navedene najvažnije činioce odlučivanja.

1. Činjenica da se pojavila zemlja sa većinskim muslimanskim stanovištvom u srcu Evrope. Taj faktor bio je neprimjetan u Jugoslaviji, jer je u njenim okvirima relativni broj muslimana bio daleko manji, a značaj njihova prisustva za Evropu nije bio veći od mjere doprinosa folklornom koloritu te zemlje. Sada se odjednom Bošnjaci muslimani pojavljuju kao politički, vojni i državni faktor, objektivno gledano, prvi put u historiji. Za mnoge na našem kontinentu je ta činjenica uznemirujuća. Zadnji put kada je Bosna egzistirala kao samostalna država u 15. vijeku, ona je bila kršćanska i tu istinu bitno ne mijenja činjenica da je bila većinom bogumilska. U međuvremenu je funkcionirala kao država u okviru dvije imperije. Otomanske i Austrougarske, i Jugoslavije - složene tvorevine utemeljene formalo na zajedničkim vrijednostima, a suštinski, na temeljima srpskog hegeminizma. Ako se prisjetimo da je koncept globalnog uređenja svijeta kao imperije prestao egzistirati početkom ovog vijeka ustupivši mjesto ideji samostalnih nacionalnih država u Evropi, onda pojava nove takve države sa drukčijom religijskom i kulturnom supstancom nosi sve one elemente sociopsihološke reakcije Evrope, koje smo evidentirali u historijskim razdobljima progona hereze i ultradesnih represalija kršćanske Evrope na prisustvo semitskog elementa u Evropi - od progona Jevreja iz Španije do nacizma.

Ova prilika nam ne dopušta da se bavimo analizom uzroka takve represije. Zadovoljimo se ovaj put samo uočavanjem sličnosti pojava u gore navedenim historijskim razdobljima i sada: 1. istrebljenje kolektiviteta drukčije vjere i kulture sa čitavih geografskih područja, 2. kolektivna histerija zbog tobožnje opasnosti koje nosi drukčije vjerovanje ili kultura i 3. metode koncentracije inkriminiranih, zbog toga što su drukčiji, na jednom mjestu, a radi masovnih egzekucija. Sve tri navedene pojave su imanentne jednako inkviziciji kao i fašizmu, a mi smo svjedoci njihovog užasnog učinka na naš narod zadnje tri godine.

Ustvrdit ću ovdje vrlo smjelo da bi pojava Bosne, kao takve, izazvala manje ili više slične reakcije u bilo kom drugom dijelu Evrope. U prilogu tome ide činjenica da smo od stra-

ne grupa Hrvata, sa kojima imamo zajedničku etnogenezu i dugu tradiciju prijateljstva, doživjeli u dlaku isto što i od Karadžićevih Srba. Ako ovaj dokaz nije dovoljan, ponudit ću drugi, hipotetični: pokušajte zamisliti situaciju u kojoj bi kršćansko Sarajevo opsjedali muslimani ubijajući pritom granatama civile kršćane na pijaci. Mislim da ćemo se složiti da bi to bilo spriječeno u roku od 24 sahata.

2. Ne manje interesantna za svjetsku zajednicu je činjenica postojanja multikulturalne i multireligijske zajednice u Bosni, ne kao zbira različitih entiteta, nego kao amalgama koji je stoljećima miješan u diobom nerazdjeljiv prostor. Bosna i Hercegovina je jedino mjesto na planeti na kojem se isprepliću sve tri ideološkocivilizacijske komponente savremenog svijeta, od kojih svaka ima ambicije da širi svoje vlastite vrijednosti. Dimenzija multikulturalosti je od osobitog značaja za Ameriku, koja je i sama takvo društvo. Naravno, prevalentna ideološkocivilizacijska osnova Sjeverne Amerike je kršćansko-judejska, ali u poređenju sa drugim zemljama Zapada ona nema izraženih predrasuda prema drugim idejama. Budući da smo ranije konstatirali da Amerika svoje vrijednosti tokom cijelog perioda svog presudnog uticaja na svjetsku zajednicu nastoji nametnuti kao univerzalno aplikabilne, onda ćemo lahko shvatiti prirodu interesa Amerike za Bosnu.

3. I treća značajka zbivanja u Bosni za svijet, osobito za Evropu, brutalno je kršenje dva principa na kojima Evropa egzistira već pedeset godina: principa nepromjenljivosti granica i principa zaštite ljudskih prava. Te principe je KESS ugradila u svoje temeljne dokumente kao najviše vrijednosti. Pritom valja imati na umu da je KESS ne samo institucija u koju su uključene sve evropske zemlje nego i Amerika kao globalni politički faktor.

Sve prije navedeno spada u domen teoretske rasprave koja može poslužiti u sagledavanju naše pozicije u sadašnjem trenutku međunarodnih odnosa. Dolazimo na teren pragmatičkog postavljanja naše politike prema potezima svjetske zajednice. Mislim da dijelim vaše mišljenje da mi u ostvarenju naših ciljeva u međunarodnim odnosima moramo polaziti od relanosti, a ne od principa koje je proklamirala svjetska zajednica. Kukajući nad kršenjem principa mi, istina, postižemo javno mišljenje Zapada, kao uticajnog faktora, u našu korist, ali se moramo suočiti sa činjenicom da interes za BiH pada i da takav odnos ne donosi mnogo koristi. Diplomatske akcije mogu biti od koristi ukoliko iza njih stoji naša stvarna snaga. Stoga jačanje Armije i naših pozicija na terenu kao i bolja organizacija države i podsticanje proizvodnje moraju biti imperativni najviši nacionali interesi. S obzirom na našu prevladavajuću muslimansku komponentu, moramo je koristiti na dva načina: osiguravajući veći materijalni i politički učinak kod islamskih zemalja i namećući naše društvo kao model tolerantne koegzistencije sa zapadnim sistemom vrijednost, ne zanemarujući pritome odnos prema vlastitoj vjerskoj i kulturnoj pripadnosti. Mi smo još daleko od toga da možemo snagu ideje islama iskoristiti za poboljšanje naše pozicije, ali imamo ogromne komparativne prednosti u budućnosti, jer imamo preduvjete da sa vlastitim ljudskim potencijalom, možda, najbolje na zemlji situiramo islam u sadašnje vrijeme i prostor, na način koji neće plašiti zapadni svijet. To je težak zadatak koji zahtijeva mnogo vremena i strpljenja kao definiranje nekih projekata.

Sadašnji nivo naše organizacije države i dostignuti stepen jakosti Armije omogućava nam daleko bolju poziciju nego u dosadašnjem periodu vođenja rata. Držim da će te pozi-

cije vremenom bivati još bolje. Zato u ovom momentu preduzimamo diplomatsku inicijativu kojom želimo uvjeriti Kontakt-grupu da ne može više donositi odluke bez nas. Predstoji nam, po mojoj procjeni, još dugi period borbe, u kojoj ćemo difinitivno ojačati i iznijeti ovu, za nas grandioznu ideju, koja se zove država BiH, kao državu bošnjačkog muslimanskog naroda i svih onih naroda koji u njoj žele živjeti kao u svojoj domovini.

Dr. Velajati, MVP Islamske Republike Iran, dr. Ljubijankić, MVP BiH i dr. Papoullas, MVP Grčke, na trilateralnim razgovorima u Teheranu 29. 4. 1995. godine.

Dr. Irfan Ljubijankić, dr. Ejup Ganić, dr. Ivo Komšić u jednoj od brojnih misija za Bosnu i Hercegovinu.

Na osnovu Amandmana LI tačka 5. stav 3. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine i člana 23. Uredbe sa zakonskom snagom o ministarstvima i drugim organima državne uprave, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, na sjednici od 29.oktobra 1993.godine, donijelo je

O D L U K U

o imenovanju ministara u Vladi Republike Bosne i Hercegovine

I

Za ministre u Vladi Republike Bosne i Hercegovine, imenuju se:

- Dipl.ing. Hamdija Hadžihasanović, ministar odbrane,
- Bakir Alispahić, ministar unutrašnjih poslova,
- Dr Irfan Ljubijankić, ministar vanjskih poslova,
- Doc. dr Sead Kreso, ministar finansija,
- Prof.dr Kasim Trnka, ministar pravosudja i uprave,
- Prof.dr Rusmir Mahmutčehajić, ministar namjenske proizvodnje,
- Mr Faruk Smailbegović, ministar privrede,
- Dipl.ing. Munever Imamović, ministar obnove, izgradnje, okolice, saobraćaja i veza,
- Prof.dr Dragoljub Stojanov, ministar vanjske trgovine,
- Prof. dr Arif Smajkić, ministar za izbjeglice, rad i socijalnu zaštitu,
- Prof.dr Mustafa Beganović, ministar zdravlja,
- Prof.dr Enes Duraković, ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta,
- Mr Ivo Knežević, ministar informacija,
- Dr Salih Kulenović, ministar za koordinaciju za tuzlansko-drinski region,
- Fuad Džidić, ministar za koordinaciju za zeničko-dobojski region,
- Dipl.ing. Ibrahim Koluder, ministar za koordinaciju za mostarski region,
- Mr Mirsad Veladžić, ministar za koordinaciju za bihaćko-banjalučki region,
- Gradimir Gojer, ministar bez portfelja,
- Dr Hasan Muratović, ministar bez portfelja,
- Dipl.prav. Nedeljko Despotović, ministar bez portfelja.

II

Ovu odluku objaviti u "Službenom listu RBiH".

Broj: o2-111-736/93
29.oktobra 1993.god.
S a r a j e v o

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA RBIH
Alija Izetbegović

Na osnovu Amandmana LXXIV tačka 2. stav 6. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine, Skupština Republike Bosne i Hercegovine, na sjednici 23. juna 1994. godine, donijela je

O D L U K U

O IZBORU VLADE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

I

U Vladu Republike Bosne i Hercegovine izabrani su:

1. dr Jadranko Prlić za ministra odbrane i zamjenika premijera Vlade RBiH,
2. Bakir Alispahić za ministra unutrašnjih poslova,
3. dr Irfan Ljubijankić za ministra vanjskih poslova,
4. Nevan Tomić za ministra finansija,
5. Mate Tadić za ministra pravde,
6. mr. Faruk Smailbegović za ministra energetike i industrije,
7. Ibrahim Koluder za ministra prometa i komunikacija,
8. Munever Imamović za ministra prostornog uredjenja, resursa i zaštite okolice,
9. dr Nikola Grabovac za ministra trgovine,
10. Muharem Cero za ministra za izbjeglice i socijalnu politiku,
11. Dr Božo Ljubić za ministra zdravstva,
12. dr Enes Karić za ministra obrazovanja, nauke, kulture i sporta,
13. dr Stijepo Andrijić za ministra bez portfelja,
14. dr Hasan Muratović za ministra bez portfelja,
15. dr Izet Žigić za ministra bez portfelja,
16. Nedjeljko Despotović za ministra bez portfelja.

II

Ovu odluku objavti u "Službenom listu RBiH".

S K U P Š T I N A
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

S broj: 189
23. juna 1994. godine
S a r a j e v o

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE RBiH
Miro Lazović

SVEČANA IZJAVA

SVEČANO IZJAVLJUJEM DA ĆU POVJERENU DUŽNOST OBAVLJATI SAVJESNO, PRIDRŽAVATI SE USTAVA I ZAKONA, ZALAGATI SE ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE I DA ĆU U SVIM PRILIKAMA ŠTITITI INTERESE BOSNE I HERCEGOVINE KAO NEZAVISNE I DEMOKRATSKE DRŽAVE RAVNOPRAVNIH NARODA I GRADJANA

Na osnovu člana 34. Statuta SDA (prečišćeni tekst) i člana 5. Odluke o organizovanju i djelovanju klubova SDA, Izvršni odbor Stranke demokratske akcije na svojoj XXI redovnoj sjednici održanoj dana 26. 02. 1995. godine, donio je

ODLUKU
o imenovanju Predsjedništva Kluba Patriotske lige

I

Imenuje se Predsjednistvo Kluba Patriotske lige:

1. ĆENGIĆ HASAN — predsjednik
2. MAHMUTĆEHAJIĆ RUSMIR — prvi potpredsjednik
3. LJEVAKOVIĆ IRFAN — drugi potpredsjednik
4. HEBIB AVDO
5. VRANJ SULEJMAN
6. KARIŠIK MEHO
7. KARAVELIĆ VAHID
8. AGANOVIĆ ZIHNIJA
9. VELADŽIĆ MIRSAD
10. ĆIBO SAFET
11. SARAČEVIĆ MUHAMED
12. HALILOVIĆ SEFER
13. LJUBIJANKIĆ IRFAN

II

Nadležnost Predsjedništva Kluba Patriotske lige uređena je Odlukom o organizovanju i djelovanju klobova SDA i Odlukom o organizovanju Kluba Patriotske lige.

Broj: 03/3-011-296/95 PREDSJEDAVAJUĆI
Sarajevo, 26. 02. 1995. god. **Edhem Bičakčić**, dipl. ing. s. r.

Na osnovu člana 34. Statuta SDA (prečišćeni tekst) i člana 5. Odluke o organizovanju i djelovanju Klubova SDA, Izvršni odbor Stranke demokratske akcije na svojoj XXIV redovnoj sjednici održanoj dana 14. 05. 1995. godine donio je

ODLUKU
o dopuni članova Predsjedništva Kluba Patriotske lige

I

Vrši se dopuna Odluke o imenovanju Predsjedništva Kluba patriotske lige, br. 03/3-011-296/95 od 26. 02. 1995. godine, imenovanjem Emina Švrakića.

II

Nadležnost Predsjedništva Kluba Patriotske lige uređena je Odlukom o organizovanju i djelovanju klubova SDA i Odlukom o organizovanju Kluba Patriotske lige.

Broj: 03/3-011-900/95 PREDSJEDAVAJUĆI
Sarajevo, 14. 05. 1995. god. **Edhem Bičakčić**, dipl. ing. s. r.

Posljednji boravak u Bihaću

"SDA daje političku supstancu bošnjačkom narodu. Daju i druge političke stranke, ali ona politička supstanca koja bošnjački narod čini narodom je zapravo SDA. Taj uticaj se mora osjetiti u svim segmentima života. Ovo je ključni period" poruka je dr. Irfana Ljubijankića sa zadnjeg susreta sa novinarima u njegovom Bihaću, nekoliko sahata pred pogibiju.

Stigao je još da obiđe borce i položaje 5. korpusa, ulije samopouzdanje pred oslobodilačke pohode, da se sretne sa svojim Bišćanima, da prenese selame i pozdrave predsjednika Alije Izetbegovića sudionicima Prve konstituirajuće skupštine Unsko-sanskog kantona u prijelaznom periodu, da porazgovara sa novinarima...

Posljednji javni nastup dr. Irfana ljubijankića

STENOGRAM
SA 1. KONSTITUIRAJUĆE SKUPŠTINE
UNSKO-SANSKO KANTONA U PRIJELAZNOM PERIODU
održane dana 27. 5. 1995. godine u domu Armije RBiH u Bihaću
sa početkom u 14,30 sati
(predsjedava gosp. Adem Borić, predsjednik Skupštine Kantona)

Prisutni: po pet odbornika iz skupština općina izabranih u skladu sa članom 3. (4.) Poglavlja IX. Ustava Federacije, tj. poslanici općina: Bihać, Cazin, Bosanska Krupa, Velika Kladuša, Bužim, Prijedor, Sanski Most, Bosanski Novi i Ključ.

Gosti: ministar vanjskih poslova u Vladi Republike i Federacije BiH - dr. Irfan Ljubijankić, zamjenik ministra pravde - g. Izet Muhamedagić, prof. Hasan-ef. Makić, fra Ivo Orlovac, komandant 5. korpusa Armije RBiH - g. Atif Dudaković i predstavnici komande 5. korpusa, predstavnici MUP - CSB Bihać, predstavnici GS HVO regije Bihać i ostali uvaženi gosti.

Sjednicu je otvorio najstariji poslanik Skupštine Unsko-sanskog kantona - g. Nazif Cerić...

IRFAN LJUBIJANKIĆ

- Gospodine predsjedavajući, gospodine predsjedniče, gosti i poslanici, dame i gospodo. Prenosim vam selame i pozdrave predsjednika Izetbegovića.

Ja sam neposredno prije početka ove Skupštine razgovarao sa g. Predsjednikom, iznio mu svoje prve utiske o mome boravku ovdje, rekao mu da očekujemo konstituirajuću Skupštinu Kantona i on je to primio s velikim zadovoljstvom. Čestita vam ovaj napor da uspostavite Federaciju ovdje, čestita 5. korpusu najnovije uspjehe i poručuje da je Vlada i Predsjedništvo RBiH uz 5. korpus i uz narod bihaćkog, odnosno Unsko-sanskog kantona. Ja sam pri kraju boravka u našem kraju i moji utisci su da su svi segmenti državnog aparata, vojske, društva u tendenciji poboljšanja svoje funkcije. Ja izražavam svoje zadovoljstvo zbog toga i poručujem svim poslanicima i svim aktivistima i svim državnim poslanicima, naravno i svim starješinama i vojnicima 5. korpusa na čelu sa generalom Dudakovićem - da istraju na ovom putu poboljšanja ukupne situacije na okrugu. Republika će sa svoje strane sigurano učiniti sve da i logistika i finansijska pomoć i medijska prezentacija svega ovoga što se ovdje radi bude bolja i da bude u tom trendu poboljšanja.

Čestitam predsjedniku Kantona (Mirsadu Veladžiću, op. a.) na njegovom izboru, čestitam poslanicima sa jednom željom da svoje aktivnosti podrede našoj borbi i da uspiju prehraniti vojsku, prije svega, da je podupru logistikom, organizacijom civilne vlasti, boljim uređenjem države - jer država to je jedna kategorija koja je bila mislena i apstraktna za bošnjački narod dugi niz decenija. Sad je imamo i trebamo svojom zrelošću pokazati da je zaslužujemo. Ja vam se zahvaljujem što ste ovako tečno odradili ovu Skupštinu. Zahvaljujem se na pažnji kojom ste saslušali mene, sa željom da se vidimo u slobodnoj BiH što skorije na cijelom njenom teritoriju.

POSLJEDNJA KONFERENCIJA ZA NOVINARE MINISTRA VANJSKIH POSLOVA dr. Irfana Ljubijankića, u Bihaću 27. 5. 1995. g.

N.: - Međunarodna pozicija Bosne i Hercegovine?

Irfan: - Međunarodna pozicija naše Republike je definirana našom borbom i našim uspjesima. Ona je u tijesnoj vezi sa našim stanjem unutar Bosne i Hercegovine, a ono je prilično dobro u poređenju sa onim što smo imali prije tri godine. Mi danas imamo organiziranu Armiju, organiziranu diplomatiju, relativno stabilne izvore finansiranja, obnovljenu vojnu proizvodnju i, naravno, s takvih pozicija kao članica UNRBiH učvršćuje svoju poziciju. Ja sam u nekim predavanjima o poziciji BiH iznio neke detalje, ali da neke i ponovim. BiH je priznalo oko 100 zemalja, sa 64 zemlje je uspostavila diplomatske odnose, na 40 punktova na planeti mi imamo svoja diplomatska predstavništva, više od 20 ambasadora je akreditirano u Sarajevu i, prema tome, to je prvi put u historiji, novijoj, da je naša zemlja priznata članica međunarodne familije naroda i država i to je, naravno, rezultat naše borbe, ideje koja se zove BiH. Nije samo država nego je to ideja to je jedna mala paradigma globalnog sela i ono što smo mi napravili u ove tri godine je definitivno učvrstilo naš međunarodni položaj i otvorilo nam perspektive za dalje.

N.: - Utisci o Bihaću?

Irfan: - Ja nigdje na svijetu nisam ono što sam u Bihaću, dakle, Bišćanin, čovjek koji je rođen tu i ponosan sam zbog svega onoga što smo mi napravili u Bihaću prije rata, uoči rata, tokom rata, pa i na ono što ste vi napravili ovdje kad sam ja otišao iz Bihaća na drugu poziciju. Ponosan sam na uspjehe V. korpusa, na vojnike koji su postali simbol i mit bosanskog čovjeka, Bošnjaka. Bihaćki okrug i V. korpus stekli su psihološku dimenziju potpore za običnog čovjeka u BiH i više o tome ne treba govoriti. Čim se spomene ime Bihaća, već ono nešto znači, već ono nešto određuje za bosanskog čovjeka. Ja kao Bišćanin, odnosno moji su prvi utisci ovdje, kao da nikada nisam odlazio odavde i to je jedan lijep osjećaj da je čovjek svoj na svome, da je među ljudima koji ga znaju odmalehna, ljudima koji znaju njegove mane i vrline i kojeg ga zbog toga poštuju.

N.: - Iskustva sa ostalih prostora BiH?

Irfan: - Rekao sam već da smo mi definitivno ušli u četvrtu godinu borbe i definitivno osvojili ono što se zove organizacija države. Ako se sjetite početaka, odnosno stanja prije rata, možete se sjetiti da su SDS i JNA i još neki destruktivni elementi devastirali državu i državni aparat, u tom haosu mi smo strpljivo pravili reda. Pravili smo ga sredstvima koja smo imali na raspolaganju, i ako me pitate za iskustva, moje viđenje situacije u onom dijelu BiH koje povremeno posjetim, onda ću vam reći da su ta iskustva pozitivna, da se vidi da država zaživljava na cijelom svome prostoru koji kontrolira Armija RBiH.

Nedavno sam imao sastanak sa turskim ministrom vanjskih poslova i ministrom vanjskih poslova Hrvatske u Zenici. To je tradicionalni, naš peti sastanak. S obzirom da je Sarajevo blokirano, imali smo taj susret u Zenici. Ja sam oduševljen kako je Zenica zamijenila naš glavni grad, na koji je način, da kažemo, čuvala obraz naše države. Organizacija je bila sjajna, kao da su ovdje sto puta organizirani međudržavni susreti na tako visokom nivou. Sve je štimalo; protokol, doček gostiju, ispraćaj, konferencija za štampu, zajednička sopćenja itd. Jedan mali dokaz da država funkcionira na onim dijelovima BiH koje kontrolira Armija BiH. Naravno, ima i drugih primjera.

N.: - Federacija?

Irfan: - Federacija Bosna i Hercegovina je poželjni oblik organizacije BiH. Ona je na papiru idelano zamišljena, ponuđena je i srpskoj strani. Nadajmo se da će jednoga dana oni koji rješavaju srpsko pitanje u BiH biti dovoljno razumni da taj koncept prihvate. To je koncept decentralizirane države sa visokim nivoom lokalne samouprave, to je federacija kantona, a nipošto ekskluzivnih nacionalnih teritorija. To je Federacija koja osigurava jednakopravnost svih naroda, njihov konstitutivni status u BiH i isto tako integralnu BiH međunarodno priznatu, sa svim atributima države: odbranom, carinom, monetarnim sistemom itd. To je naš ideal i federacija je veoma pogodan model, veoma pogodan okvir da se tako šta ostvari. Kada se tiče situacije na terenu, Federacija je daleko od toga da funkcionira kako je zamišljena. To, naravno, ne obeshrabruje niti njene tvorce niti ljude na teritorijima pod kontrolom HVO i Armije BiH. Potrebno će biti mnogo strpljenja, mnogo truda i odricanja, ponekada i neku nepravdu progutati. Jer, iluzorno je očekivati sto posto pravde za sve. To neće biti moguće postići, ali treba težiti ka idealu pravde u toj zamišljenoj državi; to je naš zadatak.

Glavni problem funkcioniranja i opstrukcije u imeplementaciji Federacije je svakako želja da se zadrže stari sistemi vlasti, da se zadrže ekskluzivni nacionalni prostor i da se spriječi povratak izbjeglica na njihova ognjišta. Naravno, tu je još sloboda protoka ljudi i roba, koja je vrlo važan element Federacije, ali i politička volja koje, čini mi se, nema dovoljno. Ja ne bih želio reći nijednu riječ koja bi omela funkcioniranje Federacije i naše napore da je uspostavimo, ali moram reći da će dok tzv. prijelazni aranžmani jačaju, a ne slabe, Federacija teško ići.

N.: - Izbjeglice i raseljena lica?

Irfan: - Izbjeglice i raseljena lica su najbolniji problem bosanske svakidašnjice, bosanske politike. Računa se da je oko milion ljudi raseljeno. Oni se dijelom integriraju u društva u kojima su. To je jedan proces koji mi nastojimo spriječiti. Nama ne odgovara da naši ljudi postaju građani Švedske, Australije, Kanade... Mi bismo željeli da ti ljudi dođu u svoje domove. Ima veliki broj prepreka tom povratku. Tranzit kroz Hrvatsku jedna je od prepreka, smještaj izbjeglica je druga prepreka, ponekad strahovi od promjene demografske slike...

Nećemo mi tako lahko uspjeti vratiti izbjeglice i ja se opet vraćam na ovu našu obavezu da jačamo; da sami sebi osiguravamo to pravo, kad već agresori nemaju želje da ostave svakoga da živi tamo gdje živi; da ne prave etničko čišćenje da ne prave Srbiju tamo gdje nikada nije bila Srbija.

N.: - SDA u Bihaćkom okrugu i BiH?

Irfan: - SDA daje političku supstancu bošnjačkom narodu. Daju i druge političke stranke, ali ona politička supstanca koja bošnjački narod čini narodom je, zapravo, SDA. Taj uticaj mora se osjetiti u svim segmentima života. Ovo je ključni period. Mi kada ostvarimo našu državu, našu samostalnost, onda će vjerovatno postojati neko lijevo i neko desno krilo Stranke, pa neki konzervativci i liberali, republikanci i demokrati. Sada mi toga nemamo, mi nosimo tu državnotvornu ideju i ta se ideja mora osjetiti u vojsci i državnoj upravi i medijima. Nije to nikakva sramota i nije to nikakav diktat; to je, jednostavno, potreba ovoga naroda da ima zajednički nazivnik na kojem se treba ujediniti. Mi smo se homogenizi-

rali na malo drukčiji način; mi se nismo homogenizirali na mitu, nego na jednoj strašnoj žrtvi koju je naš narod položio i taj narod se definitivno mora okupiti oko jedne ideje dok tu državu ne izvuče na sigurno. Zato je SDA ovog časa nezamjenjiva. Svi oni koji bi to porekli, narušavaju koheziju i homogenost bošnjačkog naroda, a samim tim i bosansku državu koja uključuje, ja opet ponavljam, sve one kojima je Bosna na srcu.

Kada budemo imali državu, onda ćemo imati priliku i moći razviti sve one političke bajrake koji mogu biti u jednom narodu lijeve, desne, radikalne, konzervativne... U ovom času za to nema prostora. Svi oni koji se pozivaju na demokratiju - to moraju znati. Preduvjet demokratije je država. Ukoliko nema države, demokratija nije ništa drugo nego anarhija. Moramo doći do države, imamo jedan stabilan instrument, imamo jednu stabilnu stranku, imamo ljude koji je vode i uticaj te stranke se, jednostavno, mora osjetiti svugdje - od armije do državne uprave.

Svaki boravak u Bihaću dr. Irfan Ljubijankić koristio je za susrete sa borcima i starješinama Petog korpusa Armije BiH. Ovo je njegov posljednji obilazak: rahmetli Fadil Pekić, dr. Irfan Ljubijankić, gen. Atif Dudaković i brig. Hamdija Abdić

Na vatrenom položaju

Pogled u dolazeću slobodu.
A.Dudaković, I.Ljubijankić, H. Abdić.

Posljenji snimak. Dr. Irfan Ljubijankić i div.gen. Atif Dudaković

Republika Bosna i Hercegovina
PREDSJEDNIŠTVO

SAOPĆENJE

Predsjedništvo i Vlada R BiH, duboko zabrinuti, obavještavaju javnost o slijedećem:

Jutros oko 2 sata u blizini naše granice sa Hrvatskom, nedaleko od Velike Kladuše, izvršen je napad na prevozno sredstvo u kome su se nalazili dr Irfan Ljubijankić, ministar inostranih poslova u Vladi R/F BiH, Izet Muhamedagić, zamjenik ministra pravde u Vladi R/F BiH i još pet lica.

Ovaj akt djelo je četničkih terorista.

Dr. Irfan Ljubijankić i Izet Muhamedagić su se vraćali sa višednevne misije u bihaćkoj regiji.

Uprkos svim naporima još uvijek se ne zna da li je neko od putnika preživio ovaj napad.

Istraga se nastavlja i po utvrdjivanju svih relevantnih činjenica javnost će biti obaviještena.

Sarajevo, 28. maja 1995.

Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA
MINISTARSTVO INOZEMNIH POSLOVA

Ministarstvo vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine izražava poštovanje diplomatskim misijama i međunarodnim organizacijama akreditovanim u Republici Bosni i Hercegovini i sa žaljenjem obavještava o tragičnom događaju.

Danas, 28. maja 1995. godine u jutarnjim satima, deset minuta poslije polijetanja, četničkom raketom, oboren je helikopter u kome su se nalazili: dr Irfan Ljubijankić, ministar vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine, gospodin Izet Muhamedagić, zamjenik ministra pravde, dr Šabulić Mensur, savjetnik Ambasade Republike Bosne i Hercegovine u Zagrebu, gospodin Fadil Pekić, pratilac ministra i članovi posade.

Ministar vanjskih poslova dr Irfan Ljubijankić, sa saradnicima, nalazio se u službenoj misiji po nalogu Vlade Republike Boosne i Hercegovine.

Ministarstvo vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine koristi i ovu priliku da ponovi izraze svog osobitog poštovanja diplomatskim misijama i međunarodnim organizacijama akreditovanim u Republici Bosni i Hercegovini.

Sarajevo, 28. maj 1995. godine

DIPLOMATSKIM MISIJAMA I
MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA
AKREDITOVANIM U REPUBLICI BOSNI I HERCEGOVINI

Magnetogram razgovora neidentificiranih osoba, registriran na kanalu na kojem komuniciraju "obavještajci"

28. 5. 1995.
TIME: 02.05.
FREK.: 235 800 - VARDAR
245 800 - DRINA

UČESNICI: D - DRINA "Lala" V - VARDAR

D - ovdje "Lala"
V - Jesi vidio?
D - Vidio sam od mene 25 00 pravo na sjever.
V - ....
D - Tek smo ga sad videli.
V - ....
D - A ne vidim, idem sad da vidim tamo, jer moram izaći iz ove kabine u drugu.
V - ....
D - On je otišo dole.....................ako ga vidim, ako ne, vi znate vreme.

TIME: 02.20
D - Halo, VARDAR, "Lala" ovde, jeste pripremili?
V - ....
D - Još ne vidim, čim budem, javićemo vam.
TIME: 02.35
D - Jeste li počeli sa radom?
V - Jesmo, ima li šta?
D - Samo budite pripremni, javićemo vam.

TIME: 02.44
D: - Alo, evo ga prema tebi 110, 25.

TIME. 02.49
D - Jesi ga pogodio?
V - (Pa normalno, sad će doći glavni)!
D - Videli smo lansiranje.

TIME. 02.50
V - Vidiš li?
D - Ne vidim, čekaj (krak)! Jesi ga pogodio?
V - Jesam.
D - Poziciju nam daj.
V - (KRĐA)
D - U redu, čestitam, siđite i zdravo.

(VARDAR smo jako loše čuli. Oko 02.50 čuli smo dosta jaki šum i nakon, možda, pola minute - nekoliko eksplozija.)

Tragedija na granici BiH i Hrvatske

UBIJEN IRFAN LJUBIJANKIĆ

■ Četnički teroristi oborili helikopter u kome su se nalazili ministar vanjskih poslova u Vladi BiH dr. Irfan Ljubijankić, zamjenik ministra pravde Izet Mehmedagić i još pet osoba ■ Još se ne zna da li je neko od putnika preživio ovaj napad ■ U zagrebačkom sjedištu UN-a potvrđeno da su helikopter raketom oborili pobunjeni Srbi u Hrvatskoj, južno od Cetingrada

2. STRANA

Nezavisni dnevni list
IZDANJE
...ĐENJE

Četničke granate i dalje siju smrt po Tuzli

Nove žrtve u centru grada

■ Prilikom najnovijeg granatiranja Tuzle poginuo Pero Pekarić (60) ■ Najteža situacija u Lukavcu ■ Projektili padali u blizini mjesta najveće tragedije

OSLOBOĐENJE

Sarajevo, godina LII | Broj 16869 | Ponedjeljak 29. V 1995. godi...

OSLOBOĐENJE ONA S...
NEWS AGENCY SA...

TERORIZAM NA ČETNIČKI NAČIN

Ubijen Irfan Ljubijankić

Navođena raketa ispaljena sa položaja pobunjenih Srba u Hrvatskoj ubila sedam osoba, među kojima i šefa bh. diplomatije, te Izeta Muhamedagića, Mensura Šabulića i Fadila Penića ● Letjelica oborena u području Slunja

Ministar vanjskih poslova Republike i Federacije BiH dr Irfan Ljubijankić ubijen je juče ujutro, prilikom obaranja helikoptera, koje su izvršili pobunjeni Srbi u Hrvatskoj.

Takođe su poginuli i zamjenik ministra pravde u Vladi R/FBiH Izet Muhamedagić, savjetnik u ambasadi RBiH u Hrvatskoj Mensur Šabulić, Ljubijankićev pratilac Fadil Penić, te još tri saputnika, među kojima su bila i dva člana posade.

Prema izvorima zapadnih diplomatskih krugova u Sarajevu, koji su potvrdili da je [illegible] helikopter je oboren [illegible] raketom koje su ispalile pobunjene srpske snage u Hrvatskoj.

[illegible]

PREDSJEDNIŠTVO I VLADA RBiH O ZLOČINU

Djelo četničkih terorista

SARAJEVO, 28. MAJA, BH PRESS — Predsjedništvo i Vlada RBiH duboko zabrinuti obavještavaju javnost o sljedećem:

Jutros oko dva sata u blizini naše granice sa Hrvatskom, ne daleko od Velike Kladuše, izvršen je napad na prevozno sredstvo u kome su se nalazili dr Irfan Ljubijankić, ministar inostranih poslova u Vladi RBiH, Izet Muhamedagić, zamjenik ministra pravde u Vladi R/FBiH i još pet lica.

Ovaj akt je djelo četničkih terorista.

[illegible]

IZ UNPROFORA

Agresor zauz... sve sabirne punktove

SARAJEVO, 28. M... BH—PRESS — Karadž... Srbi su tokom noći pr... još tri tačke sa teškim ... ružanjem koje je držao UN... for, tako da su sada svi s... punktovi pod njihovom ... trolom, rekao je jutros ... tparol UN pukovnik Ge... uard.

Pored oružja, sa pun... Karadžićevi Srbi su od s... UN oteli deset transpor... deset lakih tenkova, a ... vojnika UN su uzeli za ... Broj zarobljenih Unprofor... vojnika sada se popeo n... plus 31 nenaoružana ... smatrača UN.

[illegible]

la Repubblica

I serbi uccidono ministro bosniaco e sei consiglieri

Republika

BALKANSKA KRIZA

Ubili bosanskega zunanjega ministra

Jordan Times

An independent Arab political daily published by the Jordan Press Foundation

جوردان تايمز يومية سياسية عربية مستقلة تصدر عن المؤسسة الصحفية الأردنية «الرأي»

AMMAN MONDAY, MAY 29, 1995, THUL HIJJAH 29, 1415

Bosnian foreign minister killed in 'copter shootdown'

SARAJEVO (Agencies) — Bosnia's foreign minister was ...

Jordan denounces killing

مصرع وزير خارجية البوسنة بعد قصف طائرته بصاروخ صربي

واحتجاز ٢٢ جنديا بريطانيا آخرين كدروع بشرية لحماية الصرب

عرفان ليوبيانكيتش

The Egyptian Gazette MONDAY,

Bosnian FM dies in chopper downing

SARAJEVO — Bosnian Foreign Minister Irfan Ljubljankic was killed yesterday when the helicopter carrying him was shot down near the northwestern government enclave of Bihac, the pro-government news agency ONASA said.

Ljubljankic, 43, died when the government helicopter was hit by a rocket at 6.30 a.m. (0430 GMT), the agency said. The report was confirmed by a spokeswoman for the Bosnian embassy in the Croatian capital Zagreb.

A Bosnian Serb Army (BSA) source said seven people died when the MI-8 helicopter was downed over Cetingrad, a town just inside Croatia controlled by rebel Croatian Serbs.

In a related development, UN spokesman said yesterday that U.N. peacekeeping troops in Bosnia are ready to confront Serb forces if political policy-makers accept that fighting will cause casualties.

He laid out the options for the beleaguered U.N. force as the U.N. leaders and governments with troops in Bosnia tackled a crisis that has blown up since two NATO air raids on the Bosnian Serbs.

He said Bosnian Serb troops took at least 24 British soldiers hostage in the east Bosnian U.N. "safe area" of Gorazde yesterday.

Ivanko added the use of force against the Serbs appeared inevitable, that the mission's role had switched from peace keeping to peace enforcement and that the options were clear.

In Tuzla, meanwhile, Bosnian Serbs yesterday shelled the same site in Tuzla where they killed 71 people and wounded more than 150 in an artillery attack on Thursday evening.

The United Nations said one civilian died when eight large artillery shells hit the northeastern city shortly after 7:15 a.m. (05.15 GMT), four of them landing near a cafe ...

Le Monde

Rémy Ourdan

Le ministre des affaires étrangères bosniaque a été tué

LE MINISTRE des affaires étrangères de Bosnie-Herzégovine, Irfan Ljubljankic, a été tué, dimanche 28 mai, lorsque l'hélicoptère à bord duquel il se trouvait a été abattu par un tir de roquette à proximité de l'enclave de Bihac, à l'extrémité nord-ouest du pays.

Sept personnes au total, dont trois membres de l'équipage et quatre passagers, ont péri dans l'explosion de cet hélicoptère qui se dirigeait vers Zagreb.

CHIRURGIEN

Irfan Ljubljankic, qui était âgé de quarante-deux ans, était entré dans la politique par le biais du Parti d'action démocratique (SDA) du président Alija Izetbegovic. Aux premières élections libres, en novembre 1991, ce chirurgien avait été élu au Parlement de la République yougoslave de Bosnie-Herzégovine.

Au début de la guerre, en avril 1992, il devint président de la région de Bihac, dont il était originaire, puis, en novembre 1993, il remplaça au poste de ministre des affaires étrangères Haris Silajdzic, ... premier ministre de ... Irfan Ljubl-

Izvodi iz govora sa komemorativnih skupova

Prof. dr. Ejup Ganić, član Predsjedništva RBiH i potpredsjednik Federacije BiH, na komemoraciji Predsjedništva RBiH, Skupštine, Vlade i svih državnih organa Republike i Federacije BIH - 29. 5. 1995. godine u Sarajevu

"Ovo je četvrta godina borbe između dobra i zla, ljudi i neljudi, pravde i zločina. Borba koju vodi agresor inspirirala je masakr u Tuzli, zločine u Goraždu, Bihaću, sručila se na sve dijelove BiH da zatre lijepo i ljudsko, svijetlo i slobodarsko što BiH gaji u svojim njedrima.

Ali, na sreću, BiH ima sinove koji su spremni za njenu slobodu, neovisnost, cjelovitost, za njenu budućnost dati i svoje živote.

Među takve svrstali su se i oni kojima danas odajemo počast: dr. Irfan Ljubijankić, Izet Muhamedagić, dr. Mensur Šabulić i Fadil Pekić. Iza svakog od njih stoji život ispunjen radom, vanrednom borbom, uspjesima i vrlinama koje zaslužuju poštovanje.

Dr. Irfan Ljubijankić bio je model Bošnjaka - intelektualca, čovjek koji je pokazao kako se voli zemlja, koji je posjedovao nacionalnu svijest, primjer dobrog sina i roditelja. Poginuo je u društvu ljudi sa kojima je radio i sa kojima je pružao otpor agresoru. Među njima bili su Izet Muhamedagić, cijenjeni advokat, zamjenik ministra pravde Vlade R/F BiH, član Glavnog odbora SDA, dr. Mensur Šabulić, savjetnik u ambasadi RBiH u Hrvatskoj, dobar prijatelj dr. Ljubijankića, jedan od prvih koji se suprotstavio izdajničkoj struji Fikreta Abdića u Bihaću, i Fadil Pekić, pripadnik MUP-a, kojeg njegovi saborci i kolege znaju kao heroja i koji je do zadnjeg časa bio u pratnji dr. Ljubijankića.

Uz sve kvalitete kao stručnjaci, borci, heroji, oni su bili pažljivi supruzi, očevi i braća. Njihove porodice uz svu bol mogu biti ponosne što su njihovi sinovi i očevi bili ljudi koji su znali časno živjeti i časno umrijeti. Njihova smrt jeste herojska jer su krenuli da pomognu narodu. Zato u ovom času više od tuge nas ispunjava ponos, prkos i vjera da svoje živote nisu dali uzalud.

Njihova smrt jeste veliki gubitak za BiH u trenutku dok se međunarodna zajednica koleba i uzdržava da pomogne odsudnu borbu časnih ljudi ne samo za BiH već i za civilizaciju svijeta.

I ovog puta mi ne tražimo da nas brane drugi, ali od svijeta tražimo da nam embargom ne uskraćuje pravo na odbranu, slobodu i život. Pretrpjeli smo veliki gubitak, ali BiH je neiscrpno vrelo Ljubijankića, Muhamedagića, Šabulića, Pekića i drugih heroja - zaloga naše slobode, nezavisnosti i sigurne pobjede.

BiH sa pobjedom ne čeka vrijeme osvete, već vrijeme pravde, vrijeme u kojemu će svako dobiti ono što je u ovoj borbi zaslužio - zločinci kaznu, heroji slavu, a BiH i njen narod - mir i život dostojan žrtava koje su date u borbi koju vodimo."

Muhamed Bešić, komemorativna sjednica kolektiva Ministarstva vanjskih poslova BiH

"Sa hrabrošću i nepokolebljivošću Bošnjaka iz Bosanske krajine, dr. Irfan Ljibijankić uključio se prvo u političku, a zatim i oružanu borbu za slobodu Bosne i Hercegovine. Jedan je od organizatora i autentičnih lidera otpora i prvih pobjeda Bošnjaka na području

okruga Bihać. U borbi protiv agresora iskazao je najbolje vrline naroda ovog kraja. Sa jednakom snagom ali i preciznošću hirurga, uočio je, a zatim i poduzeo potrebne zahvate na odstranjivanju bolesnog tkiva dijela tog naroda, oličenog u izdajniku - Fikretu Abdiću.

Danas, kada dr. Irfan Ljubijankić nije više fizički među nama, zbog njega i njegovog velikog djela, s ponosom možemo reći da je bošnjački narod još neotkrivena riznica talenata koji su kroz povijest gradili sve ono što Bosna jeste, i što nijedan od brojnih dušmana Bosne i Bošnjaka niti je mogao da shvati i prihvati, niti da uništi - unatoč bezbrojnim pokušajima. Zahvaljujući hrabrosti, znanju i talentima, poput našeg dr. Irfana Ljubijankića, Bosna je bila i ostala planetarna zagonetka, prkosna od sna i realna od prkosa.

Dr. Irfan Ljubijankić bio je drugi ministar vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine. Prihvativši diplomatske obaveze preuzeo je jedan od najtežih državnih poslova, jer Bosna i Hercegovina od početka vodi borbu za slobodu na dva fronta - na svakom pedlju uzavrele zemlje bosanske i na ništa manje uzavreloj međunarodnoj sceni. Bosna je danas najveći test svih pozitivnih vrijednosti čovječanstva na kraju drugog milenija.

Dr. Irfan Ljubijankić hrabro je, svim svojim bićem, preuzeo ovu golemu obavezu i podredio joj svaki minut svoje devetnaestomjesečne diplomatske karijere. Smrt ga je prekinula u trenutku kada su obaveze i događaji sustizali jedan drugi, kada je iz minuta u minut, upravo na diplomatskom planu, trebalo potvrđivati i učvršćivati ugled naše države i braniti njeno pravo na slobodu.

Posljednjih dvadesetak dana života dr. Irfana Ljubijankića to zorno potvrđuju - svojom nazočnošću u Parizu i Londonu svjedočio je da nad danima obilježavanja 50-godišnjice pobjede nad fašizmom, avet fašizma još živi i da svjetska zajednica nema pravo da nad tom činjenicom zatvara oči. Odmah poslije ove turneje učestvovao je na trojnom sastanku sa kolegama iz Turske i Hrvatske u Zenici, da bi istog dana otputovao u Rabat, na skup ministara Organizacije islamskih zemalja, a po povratku, bez dvoumljenja i straha, posjetio rodni kraj, nastojeći još jednom dati lični doprinos i podršku hrabrim Krajišnicima, spajajući tako, nakratko ali ništa manje značajno, svoj vanjskopolitički sa unutarpolitičkim angažmanom.

Voljom sudbine, na taj način zatvorio se ovovjekovni životni put dr. Irfana Ljubijankića, Bošnjaka i heroja naše borbe u njenim prvim redovima, koji je u naponu svoje političke i diplomatske karijere završio svoju borbu tamo gdje je i počeo, među svojim Krajišnicima, tim junacima za slobodu i suverenost Republike Bosne i Hercegovine.

Za svega dvadesetak mjeseci dr. Irfan Ljubijankić nastavio je da učvršćuje diplomatsku poziciju Republike Bosne i Hercegovine. Ugradio je u ovaj zadatak sve svoje znanje i urođeni bošnjački talenat, čime je stekao divljenje mnogobrojnih prijatelja Bosne i uvažavanje diplomatske od zanata. Bošnjak, ljekar po zanimanju, borac po vlastitom izboru, diplomata po zadatku, dr. Ljubijankić sublimirao je najbolje vrijednosti ovog podneblja i na nebu iznad Bosne svojim djelom ostavio meteorski ali neizbirisiv trag.

Trag koji će teško biti dostići, ali koji svakako valja slijediti.

Uz sve kvalitete koje su imali kao ljudi, kao stručnjaci, kao borci i patrioti, ovi heroji bili su i uzorni supruzi, dobri očevi, odani sinovi i pažljiva braća.

Dužnosti koje su vršili uzimale su im gotovo sve vrijeme, ali oni su ipak nalazili trenutke i načine da svojim najbližim pokažu neizmjernu toplinu i ljubav. Zato njihove porodice,

uz svu bol koju osjećaju zbog ovog nenadoknadivog gubitka, mogu biti ponosne što su njihovi supruzi, sinovi, očevi i braća bili ljudi koji su znali časno živjeti i časno umrijeti.

Briga o njihovim porodicama ostaje naš trajni dug i obaveza.

Oni su znali svu težinu i sve opasnosti zadatka na koji su krenuli.

To ih ni na trenutak nije pokolebalo.

Naprotiv, bili su odlučni da taj zadatak izvrše, svjesni da se radi o misiji u kojoj je smrt bliža od života.

Zato njihova smrt jeste herojska i zato, u ovom času, više od tuge nas ispunjava ponos, prkos i vjera da ćemo pobijediti zlo."

Edhem Bičakčić - Proširena sjednica IO SDA povodom pogibije rahmetli Irfana Ljubijankića

29. 5. 1995.

Draga braćo i sestre, poštovani prijatelji,

"Poginuo je naš Irfan Ljubijankić, čovjek kojeg su krasila dobra djela i najviše ljudske vrline. Poginuo je od zločinačke ruke kao šehid i heroj, kao Bošnjak i Krajišnik, boreći se za pravo svoga naroda, za njegovu slobodu.

Gospodin dr. Irfan Ljubijankić rođen je 26. novembra 1952. godine u Bihaću. Osnovno i gimnazijsko školovanje stiče u rodnom gradu na Uni, a Medicinski fakultet završava u Beogradu 1977. godine.

Po završetku medicinskog studija radi kao ljekar u Libiji i Bihaću. Istovremeno specijalizira i završava postdiplomske studije iz oblasti medicinskih znanosti u Zagrebu. U regionalnoj bolnici u Bihaću radi kao hirurg i vrši dužnost šefa Otorinolaringološkog hirurškog odjeljenja.

Sa hrabrošću Krajišnika Bošnjaka, i sa snagom svestrano obrazovanog intelektualca dočekuje trenutak osnivanja SDA. Vizionarski procjenjuje potrebu političkog organiziranja bošnjačkog naroda i razaznaje put borbe za pravdu - pravi put. Prihvata ponuđene zadatke i otpočinje politički rad u Bihaćkoj krajini.

U svojoj kratkoj biografiji Irfan Ljubijankić je zapisao:

'Po povratku iz Libije 1989. godine uključujem se u demokratske procese koji rezultiraju osnutkom SDA i slomom komunizma'. Ova njegova naznaka pokazuje da je SDA za njega značila pojam demokracije i izraz prava na političku slobodu naroda čiju je emancipaciju gušio srbokomunizam. To je ona ista opcija koja je u smrt u Bosni i Hercegovini poslala stotine hiljada Bošnjaka i koja je počinila zločin nad našim Irfanom.

Zlo velikosrpskoga fašizma i četništva Irfan Ljubijankić raspoznaje blagovremeno. Stoga u red boraca za odbranu bošnjačkog naroda, koju politički artikulira SDA u čijem vrhu djeluje i Irfan, članom SDA postaje 25. maja 1990. godine. Na osnivačkoj Skupštini SDA Bihać, 23. juna 1990. godine, izabran je za predsjednika Izvršnog odbora SDA Bihać, a 30. oktobra iste godine na Skupštini SDA u Brčkom, izabran je za člana Glavnog odbora SDA.

Na I. Kongresu SDA ponovo je izabran za člana Glavnog odbora. Na prvoj postkongresnoj sjednici Glavnog odbora izabran je za člana Izvršnog odbora. Na sjednici Glavnog

odbora, održanoj 27. marta 1994. godine, izabran je za Predsjednika Glavnog odbora. Na toj dužnosti zatekla ga je smrt.

Na prvim demokratskim izborima Irfan Ljubijankić je kao nosilac izborne liste SDA izabran za poslanika u Skupštini RBiH za bihaćki kraj. Rat ga zatiče u Bihaću.

Spočetka rata Irfan Ljubijankić je izabran na funkciju Predsjednika Skupštine okruga Bihać, a nakon odlaska sa te dužnosti koju je kratko vršio, radi u regionalnoj bolnici Bihać kao šef Hirurškog otorinolaringološkog odjela u bolnici u Bihaću. Marta 1994. godine Vlada RBiH imenovala je dr. Irfana Ljubijankića za ministra vanjskih poslova. Tu dužnost gospodin Ljubijankić obavljao je do trenutka pogibije.

Draga braćo,

Irfan Ljubijankić je pripadao mlađoj generaciji onih Bošnjaka koji su nesebično radili na političkom i nacionalnom osvješćivanju bošnjačkog naroda. Kao darovit političar, visokostručan liječnik, uzoran suprug i otac, nalazio je načina da uskladi političke, državničke i porodične obaveze i istovremeno kao iskreni vjernik da poštuje svoju vjeru i običaje svoga naroda. To je mogao samo čovjek ogromne energije i nesebičnog angažmana, čovjek koji je imao podršku naroda svoga kraja, svoje stranke i njenog najužeg rukovodstva i, posebno, svoje supruge i svoje Selme i Senada.

Za kratko vrijeme vršenja dužnosti ministra vanjskih poslova, Irfan Ljubijankić je postao vrstan diplomata, iako nije imao prilike u ratu sticati diplomatsko osposobljavanje u posebnim diplomatskim školama. U uvjetima srbočetničke agresije i međunarodne opstrukcije davao je maksimum i u svjetskim diplomatskim krugovima bio poštivan čovjek.

Zato je Irfanova pogibija nenadoknadiv gubitak za sve nas u SDA, za sve Bošnjake i za državu Bosnu i Hercegovinu.

Neka je rahmet duši Irfana Ljubijankića.

Prof. dr. Ismet Dautbašić

Sjećanje

Povodom ubistva dr. Irfana Ljubijankića, ministra u Vladi R/F BiH i poslanika u Skupštini R/F BiH

Tribina Vijeća Kongresa bošnjačkih intelektualaca,

Sarajevo, 3. juni 1995. godine

"Za preminule ljude - koji su iza sebe ostavili izuzetne životne rezultate, kažemo da će bol za njima biti ublažena djelom koje ostaje. Za dr. Irfana Ljubijankića, sa kojim se ovih dana opraštamo, ne bi se moglo tako reći. Rano je otišao na Ahiret da bi mogao ispoljiti svu potencijalnu stvaralačku snagu svoje ličnosti u naponu. Iako je po životnom opredjeljenju ljekar sa značajnim naučno-istraživačkim opusom, on je bio mnogo više od toga. Bio je, naime, izuzetna ličnost, u najboljem smislu te riječi, kakvu nikakav trag na papiru ne može nadomjestiti. Jedan iz one mnogobrojne i neponovljive plejade i generacije branilaca i utemeljivača suverene države Republike Bosne i Hercegovine, koji je u najtežim iskušenjima, kada je bio u pitanju biloški opstanak bošnjačkomuslimanskog naroda i države BiH, stao u prvi red patriota i na tom putu položio svoj život. Time je postao i primjer kako se sve mora podrediti društvenoj angažiranosti, građanskoj

hrabrosti, moralnoj autonomnosti i patriotskoj otmjenosti. Sve to jarko zrači među mlađim Bosancima i Hercegovcima i ujedno obasjava šire okruženje u kome se nalazimo.

Dr. Irfan Ljubijankić se izdvajao kao nesvakidašnji primjer čovjeka koji je uživao nepodijeljeno iskreno povjerenje i duboko poštovanje svoje okoline i cijele BiH.

Rahmetlija Irfan Ljubijankić bio je kao rijetko ko - upravo otjelovljenje takvog idelanog čovjeka i kao takav on će ostati zapamćen kao veliki stručnjak, državnik i humanista. On je govorio, savjetovao odmjereno, jasno, s onom brigom, sigurnošću, otmjenošću i elegancijom koja se obično pripisuje najnaprednijim ljudima i sredinama iz kojih potiču.

Bio je umjeren, odmjeren, razložan, otmjen, ljubazan, savršenog ponašanja, što je proizilazilo iz njegovog poštovanja ljudske ličnosti i humanizma. Bilo je pravo uživanje sluštati ga kako govori i gledati ga kako postupa.

Spoj kvaliteta evropske kulture, koju je stekao tokom redovnog i postdiplomskog studija, sa jedne, te tradicionalne kulture rodnog podneblja i patrijarhalnog porodičnog odgoja, sa druge strane, koji su objedinjeni i oplemenjeni originalnim individualnim osobinama, formirao je ličnost demokratskog dijaloga, pluralističke misli i sinteze, narodnog senzibiliteta, spremne za ravnopravnost toleranciju i suživot. Čovjek za sva vremena koji istovremeno pripada i onom najboljem u našem svekolikom kulturnom, civilizacijskom naslijeđu ali i našoj demokratskoj budućnosti kojoj uporno težimo.

Baš kao takav, dr. Irfan Ljubijanić je na prvim općim slobodnim višestranačkim demokratskim izborima 1991. godine izabran za narodnog poslanika u Skupštinu RBiH na listi SDA u Bihaću, a prije godinu i po dana imenovan je za ministra u Vladi R/F BiH.

Još je bilo prerano zaokruživati njegove poglede na našu unutrašnju i vanjskopolitičku problematiku, ali je sasvim sigurno da je imao arsenal novih ideja, koje su trebale postati sastavni dio naše unutrašnje i vanjskopolitičke doktrine u današnjim tmurnim zbivanjima.

Njegova vrijednost i sposobnost je i u tom što je znao i umio cijeniti i dobro iskoristi sve početne rezultate u našoj mladoj diplomatiji, koje su njegovi prethodnici, polazeći od nule, na ovom važnom državnom poslu postigli i po čemu je naša mlada diplomatija postala respektabilna u savremenom svijetu.

Rahmetlija, po svojoj profesiji liječnik, sistematičan i ozbiljan, unosio je sve svoje pozitivne osobenosti i odlike i u svoj politički rad. Sistematično je pristupio svakom ozbiljnijem problemu nakon opsežnih konzultacija. Pri tome je otvoreno isticao opredijeljenost za dublje hirurške rezove i u politici, a posebno, poput iskusnog šahiste, bio je pripravan žrtvovati figuru radi poboljšanja opće pozicije. Ili, koristeći se poznatom pravnom uputom koja glasi: 'Radi postizanja većeg prava, valja se odreći neko manjeg'.

Vršeći svoj odgovorni i iscrpljujući posao njega su zaokupljali brojni unutrašnji problemi našeg aktualnog trenutka i vanjskopolitičkog života, u čije je rješavanje ulagao svu svoju stvaralačku energiju, radeći posebno na problematici:

- Okončanja rata u RBiH, gdje se nalazio razapet između političkih i vojnih solucija, usmjeravajući uvijek poglede za pronalaženje rješenja za restitucijom cjelovitosti Bosne i Hercegovine u njenim međunarodno priznatim granicama, naravno, uz sav respekt datih mogućnosti.

- Opterećen svojom Krajinom pokušao je izgraditi novu doktrinu BiH i njene kompaktnosti, hrabro zagovarajući pregovore sa svakom stranom koja bi prihvatila ravnopravno

pregovaranje bez uvjeta i diktata, kako bi se došlo do pravednog mira.

- Ne skrivajući svoju zabrinutost, tražio je najpogodnije odnose između Republike BiH i Federacije BiH, svjestan da je ovo danas najkompliciraniji državno-pravni problem naše suvremene politike, i koji će i dalje biti u žiži svih društvenih odnosa i interesa.

- Bezbroj puta je isticao problem naših brojnih izbjeglica i raseljenih lica koja se nalaze na gotovo svim meridijanima zemaljske kugle. Realno svjestan svih tih tegoba oko njihovog povratka u domovinu, pri tome nije skrivao veliku brigu zbog moguće demografske destrukcije našeg naroda, bolećivo spominjući svoje raseljene Krajišnike, kao i sve Bosance i Hercegovce.

- Teško će se moći govoriti o nastanku, razvoju i izgradnji BiH diplomatije, a da se pri tome ne uzme u obzir doprinos ministra Irfana Ljubijankića.

Na nedavnom zasjedanju Skupštine Republike Bosne i Hercegovine, koje je održano u Sarajevu 20. 5. 1995. godine, razmatran je (pored ostalih) i Izvještaj o radu Ministarstva vanjskih poslova Vlade R/F Bosne i Hercegovine za period: mjesec april 1994. godine - april 1995. godine, u kome se, pored ostalog, konstatira i slijedeće:

- 94 države priznale su RBiH,
- Sa 62 države RBiH uspostavila je diplomatske odnose,
- RBiH je u 40 država osnovala DKP (ambasade, stalne misije, generalni konzulati, konzulati i dr.),
- U RBiH osnovano je osam predstavništava Međunarodnih organizacija iz okvira OUN-a i izvan OUN-a,
- U pripremi je i posao oko uspostavljanja brojnih međudržavnih unilateralnih i bilateralnih veza i odnosa sa mnogim državama svijeta.

Da bi se uspješno obavljali složeni odgovorni zadaci iz nadležnosti Ministarstva na čijem čelu je bio dr. Irfan Ljubijankić, na njegovu inicijativu i pomoć organiziran je specijalistički postdiplomski studij na Pravnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu, koji uspješno radi već jedan semestar .

Svojim upornim zalaganjem za prestanak agresije na RBiH i uspostavu pravednog mira na ovim prostorima, dr. Irfan Ljubijankić je širom svijeta strpljivo i predano, manirom pravog diplomate, rušio predrasude i zablude, otvarao vidike svima onima koji nisu mogli uvijek shvatiti razmjere tragedije kojoj je već više od tri godine izložena RBiH. Nastojeći tako podstaknuti međunarodnu zajednicu i njenu diplomatiju da zauzme adekvatniji, aktivniji i odlučniji stav na zaustavljanju agresije i genocida.

Posebnu brigu posvećivao je prikupljanju, obradi, sistematiziranju građe o razmjerama, intenzitetu i oblicima vršenja zločina genocida u RBiH, pokušavajući je prezentirati nadležnim pravosudnim organima, masmedijima i drugim zainteresiranim u inozemstvu.

Veoma veliki entuzijazam, politički refleks, organizacione sposobnosti dr. Irfan Ljubijankić je ispoljavao prilikom osnivanja Stranke demokratske akcije u Bihaću i okolnim općinama. Zahvaljujući tome, SDA prihvaćena je od širokih narodnih slojeva, dobila najveći borj glasova i postala osnovni nosilac vlasti na ovom području. Sa izgradnjom nove vlasti, on uporedo radi na daljem idejnom, kadrovskom i akcionom konsolidiranju i jačanju Stranke, u bosanskom duhu i bosanskoj državnosti.

Djelujući u SDA, u kojoj je veoma uspješno obavljao odgovone funkcije, on je u svojim

stavovima i istupima pokazao veliku erudiciju i kritičnost prema idejama i postupcima neprihvatljivim bosanskom duhu i bosanskoj državnosti. Tako je bio jedan od prvih koji je primijetio i ukazivao na bolesne ambicije i lidersko ponašanje, a kasnije i na antistranačko djelovanje Fikreta Abdića, čiji će neprijateljski i antidržavni rad eskalirati u veleizdaju i nezapamćen zločin koji se ne pamti među bošnjačkomuslimanskim narodom u ovom dijelu naše domovine Bosne i Hercegovine.

Zbog izuzetnih rezultata koje je u svom političkom djelovanju postigao, dr. Irfan Ljubijankić je uživao veliki ugled i povjerenje u Stranci. Zato su mu povjeravani veoma važni stranački poslovi i funkcije. Biran je u najviše organe Stranke, a iznenadna smrt zatekla ga je na funkciji predsjednika Glavnog odbora SDA i to u vrijeme kada je Stranka preduzimala niz veoma krupnih poslova i aktivnosti na realiziranju svog Programa, kako na unutrašnjem tako i na međunarodnom planu.

I kad se bude pisala historija ove Stranke, ime i doprinos dr. Irfana Ljubijankića bit će ispisani krupnim slovima, kao nezaobilaznim pri procjeni njenog rada.

Nema više među nama doktora, ministra, predsjednika GO SDA i, prije svega, roditelja i supruga, brata i izuzetnog čovjeka Irfana Ljubijankića - vedrog, dostojanstvenog Bošnjaka-Muslimana, sa kojim je bilo intelektualno i ljudsko zadovoljstvo sresti se i porazgovarati, pred kojim su građani Bihaća, Sarajeva, cijele Bosne i Hercegovine, pa i šire, otvarali svoja srca, tražili savjet i utjehu te nudili usluge i pomoć. Od njega se očekivalo mnogo i upravo zbog toga njegovo planirano i podmuklo ubistvo, njegov gubitak, ostavit će u našim dušama duboke izraze boli koji će živjeti s nama.

Doktor Irfan Ljubijankić je gazija, koji je pao kao šehid na polju časti u nastojanju da pomogne svome napaćenom narodu i ranjenoj državi. Nadamo se da njegova žrtva neće biti uzaludna. Neka najdostojniji preuzmu bajrak slobode i časti koji je on nosio i pođu njegovim koracima ka slobodi, sa stalno rastućim našim oružanim snagama i sa većom sigurnosnom kulturom.

Nama ostaje dužnost, ne samo da se ugledamo na njegov neumoran i nesebičan rad i rezultate nego i da na njegovom primjeru pratimo i proučavamo šta znači biti INTELEKTUALAC-PATRIOTA u najuzvišenijem smislu riječi.

Da je sve ovo što mi, njegovi prijatelji, kolege saradnici i poznanici ovih dana govorimo o dr. Irfanu Ljubijankiću, samo mali isječak iz njegovog bogatog i stvaralačkog života, potvrđuju i sadržaji brojnih brzojava u kojima se izražava sućut njegovih kolega, stranih ministara vanjskih poslova, šefova vlada i država raznih zemalja i drugih uglednih državnika i značajnih ličnosti iz inozemstva.

Zato se već zasad ukazuje urgentna potreba za svestranom analizom njegovog plodotvornog rada i života u kojoj će se potpunije i objektivnije predstviti sve što je ovaj neumorni patriota dao za svoj narod i državu.

Kao žrtve terorizma, dr. Irfan Ljubijankić i njegovi saradnici* neće i ne smiju nikada biti zaboravljeni."

** Od agresorske zlotvorske ruke, zajedno sa dr. Irfanom Ljubijankićem, poginuli su i njegovi saradnici: Izet Muhamedagić, zamjenik ministra pravde u Vladi R/F BiH, dr. Mesud Šabulić, savjetnik u Ambasadi RBiH u Hrvatskoj, i major Fadil Pekić, pripadnik Ministarstva unutrašnjih poslova Vlade R/F BiH.*

Komandant 5. korpusa ARBiH, brigadni general Atif Dudaković:

"Dame i gospodo, tragediji koju preživljava bošnjačkomuslimanski narod dodata je još jedna, izuzetno bolna: na časnom zadatku herojski su poginuli dr. Irfan Ljubijankić - ministar inozemnih poslova Republike i Federacije BiH, dr. Mensur Šabulić - savjetnik u Ambasadi RBiH u RH, dr. Izet Muhamedagić - zamjenik ministra pravde u Republici i Federaciji BiH, i Fadil Pekić, pratilac ministra Ljubijankića.

U veoma značajnom trenutku za BiH, u vrijeme zaživljavanja Vašingtonskog sporazuma i primjene Ustava Federacije BiH na ovim prostorima, imali su sluha, osjećali moralnu obavezu i iskazali izuzetnu hrabrost dolaskom i boravkom među svojim narodom, koji svojim junaštvom ispisuje svijetle stranice bosanskohercegovačke historije. Neposredno po završetku uspješno obavljenog zadatka na ovom dijelu BiH, uputili su se da svoje utiske prenesu našem državnom rukovodstvu, narodima i građanima BiH u zemlji i inozemstvu. Smrtonosni projektili ispaljeni na helikopter koji je prevozio državnu delegaciju i oborio ga, nanio je državi BiH, Unsko-sanskom kantonu, gradu Bihaću i svim patriotima nenadoknadiv gubitak. Zauvijek smo izgubili ljude visokostručnih profila, humaniste, beskompromisne borce i patriote, koji su se svugdje i na svakom mjestu ponosili narodom i državom kojima pripadaju. Kada se jednog dana bude pisala bh. historija otpora srbijansko-crnogorskom fašizmu, djelo i lik dr. Irfana Ljubijankića će zauzeti počasno mjesto na pijedestalu bh. države. Naša sredina će ga upamtiti kao izuzetnog stručnjaka u oblasti liječenja bolesti uha, grla i nosa, aktivnog političkog radnika, jednog od utemeljivača SDA stranke na ovim prostorima, organizatora pružanja otpora i formiranja oružanih snaga RBiH u okvirima Bihaćkog okruga, predsjednika Glavnog odbora SDA i čelnika bh. diplomatije. To je čovjek koji je ličnim primjerom, obišavši prednji kraj odbrane jedinica 5. korpusa i dajući podršku "sili nebeskoj" - jedan od najzaslužnijih za njene uspjehe i čvrsto vezivanje za ostale dijelove Armije i BiH u cjelini.

Njegova tiha narav i sposobnost da sasluša sagovornika ostavila je dojam ne samo na nas već i na brojne svjetske državnike, diplomate i duhovne velikodostojnike. Ličnim angažmanom na unutrašnjem i međunarodnom planu doprinio je ne samo jačanju ugleda države i afirmacije njene Armije, a posebno 5. korpusa, koji je kao takav postao čuven i cijenjen u mnogim zemljama, pa i u onim sa vjekovnim vojničkim tradicijama. U tome nije propuštao priliku da naročitu pažnju i brigu posveti porodicama poginulih boraca i ranjenim borcima, koje je redovno posjećivao, nastojeći da omogući i osigura liječnički i svaki drugi tretman.

Mr. Mirsad Veladžić, predsjednik Unsko-sanskog kantona:

"Dame i gospodo, cijenjeni prijatelji, danas želim kazati nekoliko rečenica o našem šehidu, vama dobro poznatom i omiljenom sugrađaninu, radniku u regionalnoj Bolnici Bihać, osnivaču SDA u Bihaću, predsjedniku prve regionalne Skupštine okruga Bihać, članu IO SDA BiH, predsjedniku Glavnog odbora SDA BiH, republičkom poslaniku i ministru vanjskih poslova Republike i Federacije BiH.

Moj prvi susret sa velikim sinom ovog kraja, ove Bosne, bio je prvih dana pokretanja inicijative za osnivanje stranke SDA. Ono što nas je naviše vezivalo od prvog poznanstva do ovih posljednjih dana jest izuzetno visoko uvažavanje i gotovo identično procjenjivanje situacije. Gotovo uvijek kada bi trebalo da se neko kandidira na neku odgovornu dužnost, jedan bi drugom iskreno davao prednost. Znao me često zastidjeti svojom dobrotom i iskrenošću, govoreći u krugu funkcionera SDA i republičkih poslanika: 'Mi Mirsada trebamo za sve konsultirati, on je od nas najbogobojazniji i ono što on kaže, istina je'. Naša razmišljanja i nastojanja i želje bile su slobodna RBiH, slobodni muslimani-Bošnjaci, jednaki drugima. Njegov kućni odgoj stvorio je solidne pretpostavke za još studioznije razumijevanje kulture, tradicije i vjere islama, muslimana-Bošnjaka. Ta duhovna snaga unijela je optimizam i nadu u pobjedu dobra nad zlim, vjerovanje u konačnu pobjedu i povratak svome Gospodaru, ne plašeći se surove zbilje koja je zadesila Bosnu. Već godinu dana hoće da dođe na ovo područje, ali UNPROFOR ne osigurava uvjete. Na kraju donosi odluku da ide, pa šta Bog da. Njegova uplakana supruga kaže da je prije polaska na Bihaćki okrug rekao da ide bez obzira na moguću cijenu i da želi da njegov život završi u Bihaću, ako treba, “jer je to borba za moju Bosnu”. Teško mu je palo kad je otišao iz Bihaćkog okruga, jer je situacija bila izuzetno teška, a Irfan bi rekao: 'Mirsade, ja moram nešem predsjedniku pomoći. Vidiš šta mu sve spremaju i rade.' Teška srca sam to prihvatio, jer njegov autoritet niko nije mogao na Okrugu zamijeniti, a posebno u gradu Bihaću. Vrlo brzo se snašao na novoj dužnosti i nastavio pomagati svojoj Bosni, svom bošnjačkom narodu, ne zaboravljajući svoj Bihać, kad je najgore bilo. Kao i svi mi ovdje koliko smo zaljubljeni u naš 5. korpus, čini mi se da je ta udaljenost Irfana još više vezivala za naše najbolje sinove, za naše brigade, naše komandante. 'Ne mogu se ispričati sa Atifom, znaš kako sam ga poželio. Nema ga u Bosni boljeg.' Za Nanića se čulo i 505., Hamze, Šargana i tako redom, kao da je želio pobrojati svaku brigadu, svakog pojedinca. Poslije svake rečenice rekao bi: 'Ako Bog da, pobijedit ćemo - mi smo sad sila, snaga, organizirana država. Imamo sada svoju Armiju, 260.000 boraca. To nema Engleska'. Svako obraćanje ljudima ovdje, počeo bi sa prenošenjem selama od predsjednika Izetbegovića, koga je najiskrenije volio i cijenio. Govorio je: 'Mirsade, ovo je samo Božija milost, od Boga je poslan da nas vodi, koja je to snaga duha, mudrost ... !' Imali smo veliku želju da u Bihaću, u centru Bosanske krajine sagradimo Islamski centar, da ova vrata Bosne ponude Zapadu umne, napredne Bošnjake koji će na najbolji način u evropskom odijelu i islamskom duhu predstaviti uzorite Bošnjake koji tuđe cijene, a svoje vole, kome ne smeta pravoslavna i katolička crkva, ni jevrejska sinagoga. I pjesme je Bosni pjevao, a ja samo podsjećam na meni najdražu - 'Čuvaj mi, dragi Bože, Bosnu.' Čini mi se da što više govorim o njemu, sve više bitno zaboravljam. Rekao bih, na kraju, što nas vjera uči. Kad se susretnemo sa ovakvom prilikom: 'Ne recite da su mrtvi za one koji su poginuli na Allahovom putu, oni su živi i sretni u Džennetu, kod svog Gospodara, ali vi to ne znate.' Bože moj, ja svjedočim da je moj brat Irfan volio Bosnu, islam, ljude, pravdu. Učini ga stanovnikom Dženneta, daj mu društvo odabranih ljudi i, molim Te, oprosti mu grijehe, jer Ti praštaš i Ti si Milostiv. Naš dug prema Irfanu ostaje kao obaveza da ustrajemo u borbi za našu domovinu, da vodimo brigu o njegovoj familiji, a posebno o djeci, koja će to za najdražim nositi cijeloga života. Primi naše selame, dragi brate, i ako Bog da, naš ahiretski susret je pred nama.”

Alaga Ajdinović, predsjednik SDA - Bihać:

"U obavezi sam, tužnoj i časnoj, da u svoje ime, u ime ovog grada i u ime SDA - progovorim nekoliko riječi - podsjećajući još jednom sebe i vas na draga lica naših hrabrih šehida. Osvrćući se na njihovu stazu prolaznog zemnog puta na kojoj ostaše njihova velika, neuništiva djela. Kažem, u obavezi sam da progovorim, mada bih najradije zaplakao, onim najtežim plačem - bez jauka, samo dubokim uzdasima satkanim. A poslije toga bih da zašutim - beskarno dugo i da me ne pitate ništa jer šutnja oduvijek govori više od riječi. I još kad bih mogao povratiti kazaljke vremena nazad do 28. 5. tačno u 02,00 i da tako stoje. Da se tragedija ne dogodi. Ali to su samo prazne želje. Bože, oprosti mi za njih, jer i sam znaš koliko sam volio našeg Irfana. Neka mi ne zamjeri rodbina i prijatelji meni isto tako dragih: Mensura, Izeta i Fadila, ali dr. Irfan - moj duhovni brat - zauzimao je posebno mjesto u mojoj duši i zato će, možda, najveći dio ove tužne ispovijesti biti njemu posvećen.

A upoznao sam ga početkom davne '90., kada su se u našem kraju tražili najhrabriji i najvidovitiji muslimani - Bošnjaci da posiju sjeme SDA, stranke koja će vrlo brzo prerasti u sveopći muslimanski narodni pokret i u jednom furioznom naletu prosto pomesti sve svoje političke protivnike i trijumfalno proći kroz cilj na prvim demokratskim višestranačkim izborima '90. godine. Ta bujica nosila je Irfana i više se nije moglo a ni htjelo nazad. No naši hasumi nam nisu dozvolili da do kraja preuzmemo vlast. SDA, sa Irfanom na čelu, počinje užurbanu pripremu za odbranu od agresije. Prve tajne jedinice zajedno obilaze dr. Irfan i Ramiz Dreković te Atif Dudaković, komandant i zamjenik komandanta TO. Vrlo brzo dolazi do formiranja USOG-a, a kasnije 5. korpusa. SDA se polahko povlači, nešto i zbog sugeriranja nedobronamjernih, smatrajući da je Korpus dovoljno ustrojen i stabilan. Ali to se pokazalo kao pogreška, jer vrlo brzo počinju plesti svoju mrežu izdajničke i secesionističke snage Fikreta Abdića, pripremajući teren za tzv. APZB. SDA ponovo stupa na scenu i pojačava političku aktivnost, čisti svoje redove. Irfan odlazi na mjesto ministra vanjskih poslova i od tada neumorno radi za Bosnu i ovaj okrug - sada kanton. Ali Allahova volja je iznad svega.

Za sve što je učinio za nas, naš grad, okrug, kanton, Bosnu - neka mu je velika hvala!

Rahmetullahi alejhi vasian ja ahi Irfan! Neka ti je veliki rahmet, o moj duhovni brate Irfane! Neka je veliki rahmet i dr. Mensuru, Izetu i Fadilu!"

N.R. Mandela (Južnoafrička Republika)

Dragi gosp. Predsjedniče,

Vijesti o tragičnom incidentu u Bihaćkoj enklavi 28. maja '95., u kojem su uništeni životi sedam ljudi, među kojima i dr. Irfana Ljubijankića, ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine, i njegovog savjetnika Fadila Pekića, primljene su u šoku i sa bolom u Južnoj Africi.

Dr. Ljubijankić je bio nadarena a ipak skromna ličnost, čija prerana smrt je stvorila prazninu koju je teško popuniti.

U ime naroda Južne Afrike i Vlade Nacionalne Unije, želim izraziti moje iskreno saučešće narodu BiH, posebno ožalošćenim porodicama nastradalih.

President *Republic of South Africa*

31 May 1995

His Excellency
Mr A Izetbegovic
President of
Bosnia and Herzegovina

Dear Mr President

The news of the tragic incident in the Bihac enclave on 28 May 1995 which claimed the lives of seven people, among which those of Dr Irfan Ljubijankic, Foreign Minister of Bosnia and Herzegovina and his advisor, Fadil Pekic, was received with shock and sorrow in South Africa.

Dr Ljubijankic was a gifted yet modest person, whose untimely death will leave a void difficult to fill.

On behalf of the people of south Africa and the Government of National Unity, may I express my sincere condolences to the people of Bosnia and Herzegovina, in particular to the bereaved families of the deceased.

Yours sincerely

NMandela

N R MANDELA

SALI BERISHA, Predsjednik Republike Albanije

Gospodine Predsjedniče,

Sa dubokom tugom primio sam vijest o ubistvu ministra vanjskih poslova u Vladi Republike Bosne i Hercegovine, gospodina Irfana Ljubijankića.

Ovaj terotistički akt pokazuje da su Srbi odlučni na putu barbarizma, nasilja i etničkog čišćenja, te da međunarodna zajednica mora djelovati energično i bez odlaganja u zaustavljanju njihove zločinačke ruke.

Dozvolite da izrazim Vama, Vladi Vaše zemlje i porodici preminulog moje duboko i iskreno saučešće.

TELEGRAM

SHKELQESISE SE TIJ
ZOTIT ALIJA IZETBEGOVIC
PRESIDENTI I REPUBLIKES SE
BOSNJES DHE HERCEGOVINES

Zoti president,

Me keqardhje te thelle mesova lajmin e hidhur te vrasjes se ministrit te Puneve te Jashtme te qeverise se Republikes se Bosnjes dhe Hercegovines, zotit Irfan Ljubijankiq.

Ky veprim terrorist tregon se serbet jane te vendosur ne rrugen e barbarise, dhunes dhe pastrimeve etnike dhe se komuniteti nderkombetar duhet te veproje energjikisht e pa vonese per ndaljen e dores se tyre kriminale.

Me lejoni t'Ju shpreh Juve, qeverise se vendit tuaj si dhe familjes se te ndjerit ngushellimet e mija te thella dhe te sinqerta.

Sali BERISHA

PRESIDENT I REPUBLIKES
SE SHQIPERISE

Tirane, me 29.05.1995

DR. MAHATHIR BIN MOHAMAD,
premijer Malezije

Dragi Premijeru,

Duboko me rastužila i potresla preuranjena smrt rahmetli ministra vanjskih poslova RBiH, Njegove ekselencije Irfana Ljubijankića, i njegovih sunarodnjaka, kao rezultat ničim izazvanog napada srpskih snaga na helikopter.

U ime naroda i Vlade Malezije, molim primite naše duboko saosjećanje i sućut zbog ovog iznenadnog i tragičnog gubitka.

Malezija najoštrije osuđuje najnoviji kriminalni akt Srba protiv nedužnog naroda Bosne i Hercegovine. Ovo je isto tako stravično podsjećanje međunarodnoj zajednici, a posebno velikim silama da se teška situacija u BiH pogoršava usljed otvorenog i glasnog izazivanja Ujedinjenih naroda i međunarodne zajednice od strane Srba.

Svojim gnusnim radnjama Srbi drže UN i NATO kao taoce. Malezija još jednom poziva na odlučnu i hitnu akciju za efikasno rješavanje konflikta.

A CONDOLENCE MESSAGE FROM THE HON DATO SERI DR MAHATHIR BIN MOHAMAD, PRIME MINISTER OF MALAYSIA TO H E DR HARIS SILAJDZIC, PRIME MINISTER OF THE REPUBLIC OF BOSNIA AND HERZEGOVINA :

"His Excellency
Dr Haris Silajdzic
Prime Minister
Republic of Bosnia and Herzegovina

Dear Prime Minister

I am deeply saddened and shocked at the untimely demise of the late Foreign Minister of Bosnia and Herzegovina, H E Irfan Ljubijankic and his compatriots as a result of the unwarranted attack on their aircraft by Serbian forces. On behalf of the Government and people of Malaysia, please accept our deepest condolences and sympathies on this sudden and tragic loss.

Malaysia condemns in the strongest terms this latest criminal action by the Serbs against the innocent people of Bosnia and Herzegovina. It is also a grim reminder to the international community and especially the major powers, that the deteriorating situation in Bosnia and Herzegovina is taking a turn for the worse because of the open and blatant defiance by the Serbs of the United Nations and the international community. By their heinous action, the Serbs are holding both the United Nations and NATO hostage. Malaysia calls once again for resolute and urgent action to effectively resolve the conflict.

MAKTOUM BIN RASHID AL MAKTOUM,
potpredsjednik i premijer Ujedinjenih Arapskih Emirata

Sa dubokim žaljenjem čuo sam vijest o tragičnoj smrti rahmetli dr. Irfana Ljubijankića, ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine.

U svoje ime i u ime Vlade Ujedinjenih Arapskih Emirata upućujem Vašoj ekselenciji, Vladi i cijelom bratskom narodu Bosne i Hercegovine naše najdublje saučešće i iskreno saosjećanje.

Neka se Svemogući Bog smiluje njegovoj duši.

UNITED ARAB EMIRATES

دولة الامارات العربية المتحدة

وزارة الخارجية

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

PROTOCOL DEPARTMENT

CABLE

ETATPRIORITY

REF. PRT/

29 /5/1995

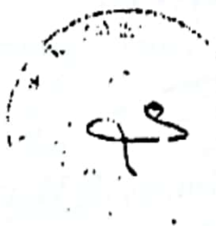
ABU DHABI..

HIS EXCELLENCY DR. HARIS SILAJAZIC

PRIME MINISTER OF THE REPUBLIC OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

SARAJEVO

IT IS WITH PROFOUND GRIEF THAT I HEARD THE TRAGIC DEATH OF THE LATE H.E. DR. IRFAN LJUBIJANKIC, MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS OF THE REPUBLIC OF BOSNIA AND HERZEGOVINA. IN MY NAME AND ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE UNITED ARAB EMIRATES, I EXTEND TO YOUR EXCELLENCY, THE GOVERNMENT AND THE ENTIRE BROTHERLY PEOPLE OF BOSNIA AND HERZEGOVINA OUR DEEPEST SYMPATHY AND SINCERE CONDOLENCES. MAY ALMIGHTY GOD HAVE MERCY ON HIS SOUL.

MAKTOUM BIN RASHID AL MAKTOUM

VICE-PRESIDENT AND PRIME MINISTER

OF THE UNITED ARAB EMIRATES

MARIS GAILIS, Premijer LATVIE

Vaša ekselencijo,

U ime naroda i Vlade Republike Latvie, dozvolite, Ekselencijo, da Vam uputim izraze mog dubokog žaljenja nakon što sam obaviješten o tragičnoj smrti Njegove ekselencije Irfana Ljubijankića, ministra vanjskih poslova Republike BiH.

U ovom pretužnom trenutku, molim Vas, Ekselencijo, da prenesete izraze iskrenog saosjećaja i saučešća Vladi i narodu RBiH.

Molim, Vaša ekselencijo, primite izraze mog visokog uvažavanja.

PRIME MINISTER OF THE REPUBLIC OF LATVIA

May 31, 1995

His Excellency
Haris Silajdzic
Prime Minister
Republic of Bosnia and Herzegovina

Your Excellency,

On behalf of the people and Government of the Republic of Latvia let me assure you, Your Excellency, of my deep regret after being informed of the tragic demise of H.E.Irfan Ljubljankic, Minister of Foreign Affairs of the Republic of Bosnia and Herzegovina.

At this saddest moment may I ask you, Your Excellency, to convey this expression of our heartfelt condolences and profound sympathy to the Government and all people of the Republic of Bosnia and Herzegovina.

Please, accept, Your Excellency, the assurances of my highest consideration.

Respectfully Yours,

Māris Gailis
Prime Minister

36 Brivibas Blvd., Riga LV-1520, Latvia, tel. +371-2-332232, fax +371-2-286598

DR. HAMID ALGABID

Ekselencijo,

Duboko nas je rastužio gubitak ministra vanjskih poslova Irfana Ljubijankića i ostalih visokih službenika Vlade Republike Bosne i Hercegovine, koji su poginuli služeći svojoj zemlji.

Irfan Ljubijankić, koga sam imao čast lično da poznajem, bio je veliki patriota, odan plemenitoj ideji mira, slobode i pravde.

Na našem posljednjem Ministarskom sastanku o BiH u Rabatu, Irfan Ljubijankić je dao izuzetan doprinos, unoseći više dinamike u napore Organizacije islamske konferencije, za ostvarenje mira i pravde u Bosni i Hercegovini.

U ime Organizacije islamske konferencije i moje lično ime, želim uputiti Vama i putem Vas Vladi i narodu Republike Bosne i Hercegovine naše iskrene osjećaje žaljenja, saučešća i solidarnosti zbog velikog gubitka.

Molim Vas da ujedno uputite naše saučešće članovima ožalošćenih porodica.

Molimo Svemogućeg Allaha da obaspe svoje blagoslove na dr. Irfana Ljubijankića i ostale velike patriote koji su pali kao žrtve nečuvenih zločinačkih napada srpskih terorista.

Ovom prilikom bih dozvolio sebi da ponovo izrazim Vašoj ekselenciji potpunu podršku i solidarnost sa Vladom i narodom Bosne i Hercegovine u ovoj kritičnoj situaciji, kada Srbi nastavljaju sa svojim barbarizmom i još više uvećavaju svoju moralnu provaliju.

Zatražio sam od Kontakt-grupe OIC-a u UN-a da se hitno sastanu te razmotre i koordiniraju odgovarajuću akciju u Savjetu sigurnosti.

Molim, primite, Ekselencijo, izraze mog osobitog uvažavanja.

HAMID ALGABID
Secretary General
Organisation of the Islamic Conference

No.OIC/CAB-1/95 Jeddah, 29 MAY 1995

His Excellency Alija Izetbegovich,
President of the
Republic of Bosnia-Herzegovinia,
Sarajevo.

Excellency,

We are deeply saddened by the loss of Foreign Minister Irfan Ljubijankic and other high officials of the Government of the Republic of Bosnia-Herzegovina, who fell in the service of their country.

Irfan Ljubijankic, whom I had the pleasure to know personally, was a great patriot dedicated to the noble cause of peace, freedom and justice.

At our recent Ministerial meeting on Bosnia-Herzegovina in Rabat, Irfan Ljubijankic made an outstanding contribution towards imparting fresh dynamism to OIC efforts for the cause of peace and justice in Bosnia-Herzegovina.

On behalf of the Organisation of the Islamic Conference and on my own personal behalf, I would like to convey to you and through you to the Government and People of the Republic of Bosnia-Herzegovina, our sincere sentiments of sorrow, sympathy and solidarity on this great loss. Please also convey our condolences to the members of the bereaved family.

We pray to Almighty Allah to shower His Blessings on Irfan Ljubijankic and other great patriots, who fell victim to the outrageous criminal attacks of Serb terrorists.

I would also like to avail myself of this oportunity to renew to Your Excellency our sentiments of total support and solidarity with the Government and people of Bosnia-Herzegovina at this critical juncture as the Serbs reveal further by their barbarity and depradation the depth of their moral depravity.

I have requested the OIC Contact Group at the United Nations to meet urgently to consider and coordinate appropriate action in the Security Council.

Please accept, Excellency the assurances of my highest consideration.

Dr. Hamid Algabid

SABAH AL - AHMAD AL - DŽABER, zamjenik predsjednika Ministarskog vijeća i MVP Kuvajta

S dubokim bolom i tugom saznali smo vijest o žalosnom i tužnom događaju kojem je bio izložen helikopter MVP vaše drage zemlje, merhuma Irfana Ljubijankića, koji je sa svojim pratiocima to platio životom.

Vašoj ekselenciji izražavam iz srca najiskrenije žaljenje i saučešće u povodu tragedije, moleći Uzvišenoga da izgubljenog i njegove pratioce prekrije širinom svoje milosti, da im boravište Džennetom učini, a Vas, porodicu izgubljenog i njegovih pratilaca, kao i stameni bosanski narod obdari strpljenjem i saburom.

بسم الله الرحمن الرحيم

صباح الأحمد الجابر
النائب الأول لرئيس مجلس الوزراء
وزير الخارجية
الكويت

Sabah Al-Ahmad Al-Jaber
FIRST DEPUTY PRIME MINISTER
MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS
KUWAIT

١٩٩٥/٥/٢٨

معالى الأخ الدكتور / حارس سيلاجيتش الموقــر
رئيس وزراء جمهورية البوسنة والهرسك الصديقة

علمت ببالغ الحزن والتأثر العميقين نبأ الحادث المؤسف والمؤلم الذى تعرضت له الطائرة التى تقل وزير خارجية بلدكم الصديق المرحوم عرفان ليوبيايانكتش والذى أودى بحياته مع رفاقه الأبرار ، وإننى إذ أعرب لمعاليكم عن صادق المواساة والتعازى القلبية بهذا المصاب الجلل ، لأدعو المولى تعالى أن يتغمد الفقيد ورفاقه الأبرار بواسع رحمته ويسكنهم فسيح جناته وأن يلهمكم وأسرة الفقيد ورفاقة والشعب البوسنى الصامد جميل الصبر والسلوان .

صباح الاحمد الجابر
رئيس مجلس الوزراء بالنيابة
وزير الخارجية

Т Е Л Е Г Р А М М А

**ЕГО ПРЕВОСХОДИТЕЛЬСТВУ
ГОСПОДИНУ ХАРИСУ СИЛАЙДЖИЧУ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРУ РЕСПУБЛИКИ
БОСНИИ И ГЕРЦЕГОВИНЫ**

г.Сараево

Уважаемый господин Премьер-министр,

Примите мои искренние соболезнования в связи с трагической гибелью министра иностранных дел Республики Боснии и Герцеговины Ирфана Любиянкича.

А.КОЗЫРЕВ

Москва
"[illegible]" мая 1995 года

POVILAS GYLYS, ministar vanjskih poslova Republike Litvanije

Ekselencijo,

Tužna vijest o tragičnoj smrti Njegove ekselencije, gospodina Irfana Ljubijankića, primljena je sa dubokim žaljenjem širom Litvanije. Molim Vas, prenesite Predsjedniku Republike Bosne i Hercegovine i članovima Vlade iskreno saučešće, moje i naroda Litvanije, u ovoj velikoj boli.

Republic of Lithuania
Minister of Foreign Affairs

Vilnius, 1 June, 1995

Excellency,

The sad news of the cruel loss of H.E. Mr. Irfan Ljubijankic has been received with deepest regret throughout Lithuania. Please, convey to the President of the Republic of Bosnia and Hercegovina and the members of the Government the heartfelt sympathy of myself and the people of Lithuania in this great sorrow.

Povilas Gylys

H.E. Mr. Haris Silajdzic
Prime Minister of the Republic of
Bosnia and Hercegovina

AMBASADOR SAD, VICTOR JACKOVICH

Dragi gospodine ambasadore,

Molio bih da prenesete Predsjedniku Izetbegoviću i porodici Ljubijankić u Sarajevu moje iskrene izraze saučešća nakon posljednjeg napada koji je izazvao tragičnu pogibiju ministra vanjskih poslova Irfana Ljubijankića.

Smatrao sam ministra svojim bliskim ličnim prijateljem. Oduvijek sam ga znao kao čovjeka koji je radio neumorno za slobodnu, demokratsku, nezavisnu i multietničku Bosnu i Hercegovinu. To je, bez sumnje, bio razlog što je njegov mladi život ovako okončao. Njegov predani rad i njegova ubjeđenja bili su očigledna prepreka onima čiji su planovi totalno uništenje najboljeg u Bosni.

Nama u SAD i drugdje, koji smo blisko sarađivali s ministrom, on će nedostajati, ali ćemo se i dalje pridržavati ubjeđenja kojih se on nepokolebljivo držao.

United States Department of State

Washington, D.C. 20520

May 30, 1995

The Honorable Sven Alkalaj, Ambassador
Republic of Bosnia and Herzegovina
1707 L Street, S-760, NW
Washington, D.C. 20036

Dear Mr. Ambassador:

I would appreciate it if you could convey to President Izetbegovic and to the Ljubijankic family in Sarajevo my profoundest expressions of sympathy following the recent attack which resulted in the tragic killing of Foreign Minister Irfan Ljubijankic.

I considered the Minister a good personal friend. I knew him always as a man who worked tirelessly for a free, democratic, independent and multi-ethnic Bosnia and Herzegovina. It was, no doubt, precisely because of these convictions that his young life was ended. His good work and his beliefs were an obvious obstacle to those whose agenda includes the total destruction of the best of Bosnia.

Those of us in the United States and elsewhere who collaborated closely with the Minister will miss him, but will continue to adhere to the convictions he so staunchly held.

Sincerely,

Ambassador Victor Jackovich

MUHAMMED IBRAHIM TAHERIAN,
ambasador Islamske Republike Iran

U IME BOGA,

Ekselencijo,

Obaviješten sam o šehadetu svog prijatelja i saradnika dr. Irfana Ljubijankića, ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine.

Izuzetno je cijenjena i zapažena njegova vrlo aktivna uloga na međunarodnom nivou u svjetskoj zajednici u cilju ostvarenja prava bosanskohercegovačkog naroda.

Sasvim je sigurno da bosanski narod nikada neće zaboraviti napor koji je ulagao niti će zaboraviti njegovu požrtvovanost.

Povodom ovog bolnog događaja, izražavam svoje saučešće Vladi i narodu Bosne i Hercegovine i želim da Uzvišeni Bog umrlom podari svoju milost i oprost, a njegovoj porodici strpljenje i nagradu.

سفارت جمهوری اسلامی ایران

سارایوو

بسمه تعالی

جناب آقای علی عزت بگوویچ

رئیس جمهور محترم بوسنی و هرزگوین

از خبر تاسف بار شهادت همکار و برادر گرامیم، دکتر عرفان لیوبلیانکیچ وزیر امور خارجه بوسنی و هرزگوین مطلع شدم. خدمات شایان توجه وفعالیتهای گسترده ایشان در سطح بین المللی و مجامع جهانی در راستای احقاق حقوق ملت بوسنی و هرزگوین قابل تحسین و تقدیر است. مسلما مردم بوسنی هیچگاه این تلاشها و فداکاریها را از یاد نخواهند برد. اینجانب از طرف خود و ملت ایران این حادثه مولمه را به دولت و ملت بوسنی و هرزگوین تسلیت گفته، از خداوند متعال برای آن فقید سعید رحمت و آمرزش الهی و برای خانواده ایشان صبر و اجر آرزو دارم.

محمد ابراهیم طاهریان

سفیر جمهوری اسلامی ایران - سارایوو

Vatikan, 1. lipnja/juna 1995.

76/52

Gospodine Predsjedniče,

S velikom sam boli primio vijest o tragičnoj smrti cijenjenoga Gospodina Irfana Ljubijankića, ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine i Hrvatsko-Muslimanske Federacije.

Vašoj Preuzvišenosti, Vladi i svima koji vode Vašu zemlju želim u ime Svete Stolice i u svoje osobno izraziti najiskrenije suosjećanje.

Uvijek će mi u uspomeni ostati srdačna suradnja koju mi je pokojni Ministar Irfan Ljubijankić pružao za vrijeme svoje službe.

Dok molim za vječni pokoj cijenjenoga Pokojnika, žarko želim da njegova nasilna smrt ne bude uzaludna, nego da bude zalog toliko željenoga mira.

Vrlo rado koristim prigodu da Vam potvrdim osjećaje svojega najvećeg poštovanja,

Vašoj Preuzvišenosti
odani

+ Francesco Monterisi

+ Francesco Monterisi
apostolski nuncij u Bosni i Herzegovini
c/o Segretario di Stato, Citta del Vaticano

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u R/F Bosni i Hercegovini
Ulica Mehmeda Spahe (Boriše Kovačevića) 20, Sarajevo
Tel. 444-330, 444-331 Fax. 472-434

Njegova ekscelencija
gospodin Alija Izetbegović
Predsjednik Predsjedništva
Republike Bosne i Hercegovine

S a r a j e v o

Uvaženi gospodine Predsjedniče,

Duboko smo pogođeni viješću da su dr. Irfan Ljubijankić, ministar vanjskih poslova u Vladi R/F Bosne i Hercegovine i gosp. Izet Muhamedagić, zamjenik ministra pravde, kao i gospoda Mensur Šabulić i Fadil Pekić iz pratnje gosp. ministra, tragično preminuli usljed velikosrpskog terorističkog napada na helikopter u kome su se nalazili.
Primite moju osobnu sućut kao i sa strane vrhovništva i Vlade Republike Hrvatske, te onih diplomatskih predstavnika koji u ovom času nisu nazočni u Sarajevu ili nisu još doznali za ovaj tragičan događaj.
Molimo, također, da izrazite našu sućut ožalošćenim obiteljima poginulih.

Z. A. Sančević

Dr. Zdravko Sančević,
Izvanredni i opunomoćeni veleposlanik
Republike Hrvatske i doajen diplomatskog
zbora u Sarajevu

FEDERICO MAYOR, GENERALNI DIREKTOR UNESCO-a

Vaša ekselencijo,

Duboko me potresla i rastužila tragična smrt ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine Irfana Ljubijankića.

UNESCO je izgubio prijatelja koji je bio istinski privržen njegovim idealima. Moje kolege i ja se živo sjećamo njegovog potresnog obraćanja velikom auditoriju prilikom otvaranja izložbe u sjedištu UNESCO-a u aprilu 1994., u kojem je opisao barbarske zločine koji neprestano muče Vašu zemlju i izrazio čvrsto uvjerenje da se mir mora postići svim sredstvima.

U ime UNESCO-a i moje ime, želim izraziti Vama i putem Vaše Vlade naše saučešće porodici Irfana Ljubijankića, kao i porodicama ostalih žrtava koje su bile s njim.

Primite, Vaša ekselencijo, izraze mog osobitog uvažavanja.

The Director-General

DG/16.1.6/95351

29 MAY 1995

Your Excellency,

I am deeply shocked and saddened at the tragic death of Foreign Minister of the Republic of Bosnia and Herzegovina, Irfan Ljubijankic.

UNESCO has lost a friend who was deeply committed to its ideals. My colleagues and I vividly remember his profoundly moving address to a large public when opening an art exhibition held at UNESCO Headquarters in April 1994, in which he denounced the barbaric atrocities besetting your country and expressed his strong conviction that peace must be sought by all means.

On behalf of UNESCO and in my own name, I wish to express to you and through your government our sincere condolences to the family of Irfan Ljubijankic as well as to the families of the victims who accompanied him.

Accept, Your Excellency , the assurances of my highest consideration.

Federico Mayor

H.E. Mr Alija Izetbegovic
President of the Republic
of Bosnia and Herzegovina
Sarajavo
Fax : 19 (871) 144 62 55

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
GENERALŠTAB ARMIJE R BiH
KABINET KOMANDANTA

Broj: 1/2-690
Sarajevo, 29.05.1995. godine.

Telegram saučešća povodom
pogibije dr. Irfana Ljubijankića,
d o s t a v l j a. -

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA R BiH

U ime pripadnika Armije R BiH i u svoje lično ime upućujem Vam izraze najdubljeg saučešća i bola za čovjekom koji je dao svoj život na zadatku vojnika - branioca naše jedine države.

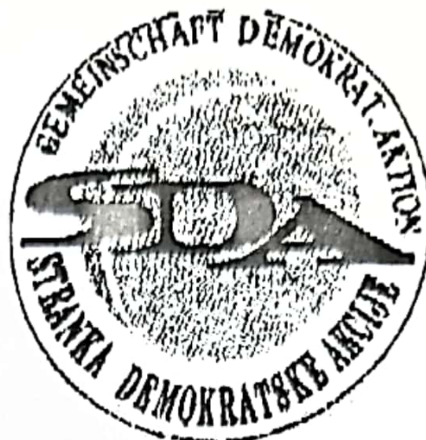
Hrabrost, odlučnost i želja da posjeti svoj rodni kraj i da u sklopu svega izvrši još jedan u nizu zadataka koji je u funkciji odbrane i stasavanja države Bosne i Hercegovine bila je jača od svih opasnosti koje donosi taj put. To u nama vojnicima stvara poseban osjećaj, i mi to znamo cijeniti.

Lik Irfana Ljubijankića trajno će ostati u srcima i dušama naših boraca, na svim dijelovima BH ratišta, jer u borbi za svoj Bihać i Bosnu i Hercegovinu, on je vjerovao da se sve može i da sve mora biti samo bolje.

K O M A N D A N T
armijski general
Rasim Delić, s.r.

SDA • Reinsburgstr. 111/A • 70197 Stuttgart

Vlada Republike Bosne i Hercegovine
n/r gosp.predsjednika Harisa Silajdžića

Stuttgart, 29.05.1995.godine

Ovim izražavamo svoju duboku bol i saučešće povodom ubistva ministra inostranih poslova Republike BiH, dr.Irfana Ljubijankića od strane fašističkih zločinaca.

Molimo vas da učinite sve da bi još jednom, po ko zna koji put, ukazali svjetskoj javnosti na agresiju Srbije i Crne Gore na suverenu Republiku Bosnu i Hercegovinu.

Ogorčeni smo sramnim ponašanjem svjetske diplomacije prema ovom zločinu.

Zahtjevamo ostavku generalnog sekretara Ujedinjenih nacija Butrosa Galija, kao jednog od saučesnika u genocidu nad bošnjačkim narodom.

Predsjednik ZO SDA Evrope

Dževad Šaldić

ZAJEDNICA OGRANAKA SDA EVROPE
Anschrift: Reinsburgstr. 111/A • 70197 Stuttgart
Telefon : 0711/ 6150012/3 • Fax : 0711/ 6150012
Reg. Nr. VR 5502 Amtsgericht Stuttgart • Ö 2250 Finanzamt Stuttgart-Körperschaften
Bankverbindung : Landesgirokasse Stuttgart • BLZ : 600 501 01 • Konto - Nr. 217 49 34

Gemeinschaft der
demokratischen Aktion – SDA
Moslemisch-Bosnischer
Kulturkreis, Wien, Österreich

Zajednica demokratske akcije – SDA
muslimansko-bosanski
kulturni krug, Wien, Austrija

Community of Democratic Action - SDA
Moslem-Bosnian Cultural Circle, Vienna, Austria

A-1040 Wien, Argentinierstraße 36/8
Tel: +43 1 505 78 60 Fax: +43 1 505 39 32
505 65 75

Wien, 29.05.1995.

Unser Zeichen: 113/95

Ihr Zeichen:

Izvršnom Odboru Stranke demokratske akcije
Republike Bosne i Hercegovine
Sarajevo

Poštovana braćo,

Našoj dubokoj tuzi i ogorčenosti poslije strašne vijesti o pogibiji preko 70 nevinih mladića i djevojaka i o još većem broju ranjenih od terorističkog napada zločinačkih Karadžićevih topdžija na Tuzlu, pridružila se tuga i žalost nakon vijesti o pogibiji predsjednika Glavnog odbora naše stranke i ministra vanjskih poslova Republike Bosne i Hercegovine Dr Irfana Ljubijankića i ostalih nakon kukavičkog obaranja helikoptera u kojeme se prevozio naš ministar vanjskih poslova.

Mi se ovim pismom pridružujemo i vašoj tuzi i izražavamo nepokolebljivu podršku vama, članovima Izvršnog odbora stranke, sigurni da ćete dostojanstveno i hrabro i dalje stajati na braniku slobodne i demokratske Republike Bosne i Hercegovine.

Neka ih Svemogući obaspe svojom milošću. Amin.

Ranjenim i tugujućoj rodbini želimo snagu i sabur u trpljenju.

U ime članstva i Odbora Zajednice
demokratske akcije-SDA za Austriju

Predsjednik

[redacted]

STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE

S D A

SCHWEIZERISCHER VERBAND der KULTURVEREINE von BOSNIEN-HERZEGOWINA

(SVKBH)

ZAJEDNICA OGRANAKA STRANKE DEMOKRATSKE AKCIJE [illegible]

SVKBH
Postfach
8036 ZURICH
Feldstrasse 55

tel. 01 242 60 80
fax. 01 242 60 52

SVKBH

Predsjednistvu R BiH
predsjedniku Aliji Izetbegovicu
Predsjedniku Vlade R BiH
Dr.Harisu Silajdzicu
Ministarstvu vanjskih poslova
Glavnom odboru SDA
Porodici stradalih

Telegram saucesca:

U ime SDA Svicarske i svoje licno ime upucujem izraze saucesca, povodom tragicne pogibije ministra vanjskih poslova u Vladi BiH dr.Irfana Ljubijankica i drugih clanova delegacije:zamijenika ministra pravde u Vladi BiH Izeta Muhamedagica,savjetnika u Ambasadi u Hrvatskoj Mensura Saulica,pratioca ministra Ljubijankica Fadila Penica kao i dr.clanovo.
Vijest o pogibiji ministra Ljubijankica duboko nas je potresla, jer nemozemo vjerovati da takvog borca i diplomate vise nejma medju nama.Njegov lik ostatce vjecno medju nama kao i sve upute koje nam je uspio da prenese.Pored svojih diplomatskih poslova nasao je vremena da nas posjeti u nasim prostorijama i s nama provede puno vremena da popricamo i dosta korisnih uputa za bolji nas rad koje ce vjecno ostati u sjecanju.
Svjesni smo gupitka naseg ministra Ljubijankica,jer nam je trebao u ovim teskim vremenima i da skupa docekamo pobjedu.
Svojim herojskim odlaskom uzor je pravog borca za slobodu.
Molimo Alaha dz. da im podari dzentske baste.

Rahmetulah alejhi.

Svicarska 29.Maja 1995 god.

Predsjednik
Bano Zuhdija

His life has been sacrificed
for the great cause he served.
We honour him, and express our sorrow
to his family. He will not be forgotten.

Margaret Thatcher

2 June 1995

Njegov život je žrtvovan za veliku stvar koju je spasio.

Ukazujemo mu posebnu čast i izražavamo sućut njegovoj porodici. Nećemo ga zaboraviti.

Margaret Thatsher
2. juni 1995.

深切哀悼柳比扬基奇外长的不幸遇难。

中国常驻联合国代表

秦华孙大使

Izražavam saučešće povodom tragične smrti ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine dr. Irfana Ljubijankića

Qin Huasun, ambasador Narodne Republike Kine pri Ujedinjenim narodima

Dragi Rato ostane

Sve što si učinio za vjeru i

din, islam i za našu Bosnu i Hercegov.

Hvala ti [illegible] Husein Diol

Prekinuti su životi velikih ljudi; Prekinuta su velika djela. Živjeće u Bosni i njenom narodu.

"NŠ Š.K.

brigadir

[illegible] Selmanović

Sestra dr. Ljubijankića Enisa Jusić polaže cvijeće na mjesto pada helikoptera Vladine delegacije

Posljednje predsjedavanje Glavnim odborom Stranke demokratske akcije u Sarajevu 27. 3. 1995. godine

O islamskoj duši dr. Irfana Ljubijankića (reisu-l-ulema dr. Mustafa-ef. Cerić)

Prepoznavanje važnosti islamskog identiteta

Iza imena dr. Irfan Ljubijankić stajali su stavovi, koji su govorili o čovjeku, političaru, koji je prepoznavao vrijednosti bošnjačkog naroda. Njegov islamski identitet davao mu je sigurnost.

Pošto su 1993. i 1994. godina bile godine općih blokada gradova u Bosni i Hercegovini, fizički susret sa Krajinom nije bio moguć. Kontakti putem radija bili su vrlo važni. Oni su nas povezivali i davali nadu, kako nama ovdje u Sarajevu tako i drugima koji su bili u to vrijeme na različitim mjestima u odbrani naše slobode.

Imao sam želju da se vidim sa Krajišnicima. To je omogućeno 1993. godine, u oktobru i novembru, uz pomoć tadašnjeg UNPROFOR-a i komandanta Brickemonta, koji je, za razliku od ostalih komadanata, bio fer i korektan. Tada je omogućeno da prva delegacija otputuje u Bihać. U toj delegaciji bili su komandant Armije RBiH Rasim Delić, tadašnji ministar unutrašnjih poslova Bakir Alispahić, ja i još neki ljudi.

Susret sa Krajišnicima, tadašnjim komandantom Petog korpusa Ramizom Drekovićem i sa političkim vođstvom Krajine bio je vrlo dirljiv i nezaboravan. Taj odlazak mi je omogućio da se upoznam i sa dr. Irfanom Ljubijankićem. Pošto smo otišli da obiđemo sve džemate u Krajini, mi smo ostali iza komandanta Rasima Delića i ministra Bakira Alispahića u Bihaću.

Iz Bihaća smo posjećivali tadašnje slobodne gradove i slobodne džemate. Tada smo formirali Muftijstvo bihaćko i izabrali Hasana-ef. Makića za muftiju bihaćkog.

Naš povratak iz Bihaća se iskomplicirao. Pošto se kopnom ni na koji način nije moglo izaći iz Bihaća, mi smo tražili da nas UNPROFOR helikopterom prebaci ili u Sarajevo ili u Zagreb. Spletom tih okolnosti ostali smo u Bihaću više od mjesec dana. Njihov argument je bio da se nismo vratili kad smo trebali.

Tih mjesec dana mi je omogućilo da se bliže upoznam sa dr. Irfanom Ljubijankićem i da to vrijeme provedemo zajedno. On je tada bio predsjednik Skupštine okruga Bihać.

U tom periodu funkcije nisu bile toliko važne. Niko se nije isticao po funkciji, nego su svi sve radili na tome da se održi moral kod ljudi. Možete zamisliti kako je živjeti u jednom takvom okruženju, gdje ne dolazi ni hrana, gdje ima problema sa vodom, gdje svaki dan padaju granate, gdje su različita psihološka stanja među stanovništvom. Ima onih koji mogu izdržati više, neki manje, neki su hrabri, a neki nisu. Naš zadatak bio je da ljudima održavamo nadu i osnažujemo otpornost.

To stanje približava ljude jedne drugima i to iz dva razloga. Prvi je što je prostor na kome se ljudi kreću smanjen i oni se onda češće susreću, a drugi zato što je opasnost svakome i u toj opasnosti svako traži mjesto gdje će mu biti sigurnije. Odnosno, pokušava se naći grupna snaga koja omogućava da se dalje živi i radi.

U svim tim mojim susretima i sijelima, razgovorima u kritičnim stanjima prepoznao sam dr. Irfana Ljubijankića kao jednog od natprosječnih Bošnjaka. On je bio natprosječan Bošnjak u svakom pogledu. Znam kada bismo u nekim mirnim trenucima

šetali Bihaćem i obilazili neke prijatelje - da je uživao veliki ugled kod svih Bišćana. Kao stručnjak, ljekar-humanista, bio je čovjek koji nije žalio ni vremena ni truda da pomogne ljudima.

Znam da je pripadao jednoj velikoj porodici. Njegov odnos sa sestrama i braćom pokazivao mi je koliko je dobra duša, jer sam vidio da ga starija braća poštuju, kao mlađeg, zato što je on, zapravo, potvrdio ugled u društvu cijeloj familiji.

Dr. Irfan Ljubijankić je proveo svoju mladost kao i svi drugi Bošnjaci toga vremena. On nije imao onu redovnu vjeronauku ili intenzivni vjerski život kao što su to imali oni što su išli u medresu. Njegov otac je bio imam. Uvijek je lijepo govorio o svom ocu. Nije imao kompleks od toga, naprotiv, isticao je to kao posebnu vrijednost.

No njegovo znanje, njegovo učenje o islamu u mladosti je bila karakteristika svih njegovih vršnjaka. On se više posvetio medicini. Pričao je da je prvi put ozbiljno razmišljao o svom identitetu, posebno o svom islamskom identitetu, prilikom zatvaranja muslimanskih intelektualaca 1981. godine i prilikom susreta sa Istanbulom i Turskom. Tada je nekako počeo taj njegov proces zapitkivanja, kako to obično biva, ko je on, šta je on? Kome pripada, kojoj kulturi, kojoj vjeri, kojoj civilizaciji?

Činjenica da je on bio dijete iz imamske porodice, sigurno je utjecalo na njegovo kasnije opredjeljenje i tu njegovu odlučnost da se suprotstavi izdajničkim djelatnostima Fikreta Abdića i da se identificira sa onom poličkom grupom u Krajini koja jest imala tu pomiješanu angažiranost, islamsku i bošnjačku.

U to vrijeme je bilo teško povući jasnu liniju između onoga što je vjersko, što je političko, što je vojno. Sve je jednostavno bilo sabrano u jednoj riječi, a to je odbrana i težnja za slobodom. Mi smo, naravano, razgovarali o islamu. Primijetio sam da on nije bio tradicionalista u smislu imitacije nekoga ili slijeđenja nekoga. On je bio spreman da sluša i alime i učene ljude, ali se o islamu upoznao sam. On je želio sam doći do određenih spoznaja. On je želio da islam vidi kao neku višu intelektualnu formu.

Uvažavao je ono što rade naši imami, ono što rade u džamijama. Nije on želio praviti zabunu. Naravno, nije on ni bio kvalificiran za to. Ali sam primijetio da je sebi stavio u zadatak da komunicira sa svojom generacijom, koja je bila otuđena od islama, otuđena od bošnjačkog identiteta. On je želio sebe osposobiti da bude neka vrsta misionara među svojim vršnjacima umjetnicima, književnicima, profesorima, ljekarima itd.

Tako da se može kazati da je on u toj fazi, u kojoj ga ja poznajem, definitivno završio proces samoislama ili svoga islama. Osjećao se toliko sigurnim da više nije bilo upitno njegov odnos prema islamu, već je bio u fazi da to što on ima, prenosi na druge. To je mene jako obradovalo, bio sam radostan zbog toga, jer je on tim svojim odnosom olakšavao nama posao.

Sa našim Bošnjacima, koji su, nesrećom, čitali tuđu volju, nisu prepozanavali volju Božiju, niti volju svoga naroda, on je priređivao susrete u privatnim kućama, sijela i sastanke.

Prilikom tih sijela njegov zadatak je bio da razbije komplekse koji su u početku imali Bošnjaci u odnosu na sebe, na svoju tradiciju, što je onda olakšavalo nama da se uvedemo u razgovor o onim bitnim stvarima. Nisu trebali više oni dugi uvodi u našu vjeru i tradiciju. Tu je uloga dr. Irfana Ljubijankića bila vrlo značajna.

Posebno želim istaći njegovu suzdržanost, njegovu sposobnost da ne reagira na svaku stvar odmah. Bio sam prisutan nekoliko puta i kada je izravno bio kritiziran od najbližih suradnika, jer je situacija u Bihaću bila takva da je svako tražio krivicu u nekom drugom zato što se ne može ići dalje, što se ne oslobađaju okupirani teritoriji.

Sjećam se tih vrlo teških ali, rekao bih, dobronamjernih razgovora između njega i komandanta Petog korpusa Ramiza Drekovića, zatim razgovora između njega i Mirsada Veladžića. U svemu tome dr. Irfan Ljubijankić je pokazivao svoju suzdržljivost i razumijevanje.

Sjećam se jednog momenta, kada ni on nije mogao izdržati i kada je morao sam sebe braniti. Bili su to teški trenuci i lomovi.

Fikret Abdić je u to doba jačao, jačala je njegova vojna formacija. S druge strane, Peti korpus, odnosno narod u oslobođenom dijelu, nije slabio. On je ostao sa istom snagom, ali u odnosu na napade, na žrtve koje je donosio taj sukob, kod njega se, s vremena na vrijeme, pojavljivala kriza.

Najteže je bilo kako prepoznati i kako biti pravedan i korektan prema onim ljudima koji su zalutali s Fikretom. Jer je Radio Velkaton širio laži, koje su zbunjivale našeg običnog čovjeka, koji je nemajući nikakvog kontakta sa Sarajevom bio pod snažnim psihološkim pritiskom,

Dok smo mi bili tamo, u oktobru i novembru 1993. godine, dobili smo vijest da je dr. Irfan Ljubijankić imenovan za ministra vanjskih poslova, a da je Ramiz Dreković premješten iz Petog korpusa u Četvrti korpus. Tada se aktuelnije postavilo pitanje izlaska iz Bihaća.

Pošto smo mi kao delegacija bili u Bihaću, tražili smo da dr. Irfan izađe sa nama, da dođe u Sarajevo. Priča oko našeg izlaska je zanimljiva i ona je malo poduga, zato ću je skratiti. Tamo, u Bihaću, djelovao je francuski i bangladeški bataljon, ali su Francuzi vodili glavnu riječ. Pojavljivali su se s vremena na vrijeme i evropski posmatrači. U tom jednom razgovoru mi smo ozbiljno prigovorili što nam ne omoguće da izađemo iz Bihaća.

Opravdavali su to činjenicom da je to preskupo, da Srbi ne daju, a, zapravo, oni su nas ucjenjivali sa Fikretom Abdićem. Oni su htjeli od nas iznuditi da se mi obratimo Fikretu Abdiću koji bi to, naravno, naplatio vrlo debelo.

Mi smo shvatili tu igru i nismo pristajali. No nakon više tih naših pritisaka, oni su odlučili da nas prebace helikopterom do Zagreba. Pozvali su nas u njihov bataljon u Ćoralićima. Ušli smo u transporter, vozili se nekoliko klometara i onda su nam kazali da su postavljene barikade i da se moramo vratiti. Mi smo se bez prigovora vratili u Bihać.

Drugi put, opet, mi dolazimo i oni nama saopćavaju da ne možemo ići jer nemaju dozvole od krajiških Srba. Mi smo se vratili. Treći put oni nas pozivaju. Pozivaju nas, zapravo, na razgovor. Komandant francuskog bataljona kaže da se izvinjava što, navodno, nije moguće osigurati odlazak u Zagreb.

S nama je tada bio i dr. Irfan Ljubijankić. Mi smo, zapravo, shvatili da se oni sa nama poigravaju, da nas ponižavaju. Mi smo odlučili da im kažemo da nećemo ići iz njihovog bataljona dok nam se ne omogući izlazak.

Oni su u početku mislili da se mi šalimo, ali kada su vidjeli našu odlučnost, onda su to ozbiljno shvatili. Dr. Irfan je ostao dva dana. Onda smo im kazali da ćemo štraj-

kovati gladu. I stvarno, postili smo. Dr. Irfan je odatle otišao na svoje poslove, a nas nekoliko je ostalo. Ostali smo tu oko sedam dana. Onda su nam oni poslije osigurali helikopter. Tada je dr. Irfan Ljubijankić došao u Sarajevo i preuzeo dužnost ministra vanjskih poslova.

Sjećam se 1994. godine, predsjednik Alija Izetbebović je odredio dr. Irfana da bude njegov izaslanik na Kurban-bajramu u Tuzli. Dr. Irfan je bio neobično sretan što je mogao zastupati predsjednika Aliju Izetbegovića i on je tu svoju misiju, izaslanika Predsjednika, obavio vrlo uspješno.

Posebno želim kazati da je ta njegova skromnost, to njegovo mirno držanje odavalo sigurnost kod onih koji su bili u njegovoj blizini. Posebno je bio pažljiv prema institucijama Islamske zajednice. Taj period dr. Irfana Ljubijankića, to djelovanje u Sarajevu, bilo je vrlo uspješno i on je pokušavao, koliko sam mogao razumijeti, da utemelji Ministarstvo vanjskih poslova na čvrstim principima.

Znam da je vrlo intenzivno učio zanat ministra. Bio je ponosan na to da je, kao Bošnjak-musliman, doktor, imao puno kolega ministara vanjskih poslova koji su također bili ljekari. Volio je pričati o dr. Velajatiju, ministru vanjskih poslova Islamske Republike Iran. Posebno je isticao da je i Mahatir, premijer Malezije, također ljekar. On je u tom krugu, kao ministar vanjskih poslova, pored toga što je pronosio poruku, dakle, borio se za državu Bosnu, imao smisla i za prijateljevanje. Želio je prvo učvrstiti osobno prijateljstvo sa tim ljudima kad bi to bilo od koristi za Bosnu.

U razgovoru sa mnom uvijek je govorio o detaljima koji se tiču islama. Zapažao je džamije, a posebno mi je drago što se borio da pomogne studentima. To se posebno pokazalo prilikom njegove prve posjete Maleziji i upoznavanjem sa tamošnjim Islamskim univerzitetom.

Sjećam se njegove pjesme koju je napisao, a pošto je poznavao i muziku, svirao je klavir. Napravio je jedan spot na Bihaćkoj televiziji u kome on recitira tu svoju pjesmu u "Slavu Boga i slavu islama", čineći sedždu.

On je to objašnjavao kao svoju želju da pokaže Bošnjacima-muslimanima kako Allah (dž. š.) voli ljepotu. On je na taj način htio osloboditi Bošnjaka teškog kompleksa kojeg su mu nametali njegovi susjedi.

Mislim da je Irfan Ljubijankić dosta u tome uspio. Zaista mi je žao što dr. Irfan Ljubijankić nije dočekao svoju Krajinu slobodnu i svoju Bosnu ponosnu.

Ovaj njegov sudbonosni odlazak u Bihać bila je njegova odluka.

Želim poručiti, posebno Krajišnicima, da ne zaborave tu žrtvu koju je dr. Irfan Ljubijankić napravio. Njegova odluka da krene na taj rizični put po cijenu vlastitog života jest čin herojstva kojeg ne mogu napraviti svi ljudi. Međutim, dr. Irfan je nosio jednu neupitnu vjeru. On je vjerovao da mu se ništa ne može dogoditi, da, zapravo, ne postoji nikakva ljudska sila na ovome svijetu koja njega može omesti na putu do naše slobode. On je zaista u to vjerovao.

Dr. Irfan Ljubijankić predstavlja jedno od bisernih otkrića na programu islamskog preporoda u Bošnjaka. Želio bih da posebno skrenem pažnju bez mistifikacije, da je dr. Irfan Ljubijankić simbol metamorfoze bošnjačkog duha iz jedne indiferentnosti

prema islamu u jedno aktivno sudjelovanje u onome što se zove islamsko.

Dr. Irfan je to postigao vlastitim trudom. Allah upućuje na pravi put koga hoće. Allah (dž. š.) je Irfana uputio na pravi put, stvorivši mu ljubav prema islamu. On je bio oličenje jednog Bošnjaka koji je rođen u Evropi bez opterećenja zbog svog porijekla i vjere.

Stoga mislim da bi dr. Irfanov lik trebali čuvati njegovi vršnjaci, njegova generacija, i takvi muslimani koji su u ovoj agresiji i genocidu na naš narod prepoznali svoj identitet . Naravno, Irfan to ne bi postigao tako brzo da nije imao pretpostavke za to. On je te pretpostavke ponio iz obitelji, iz okruženja u kojem je živio.

Posebno što bih želio naglastiti je to da je dr. Irfan imao vrlo bistre političke stavove u odnosu na Bosnu i Bošnjake. Kod njega tu nije bilo nikakvih pomućenosti, ni dilema. S njim se moglo o tome razgovarati sa već usvojenim principima o kojima uopće ne treba više raspravljati, samo treba vidjeti kako se na tim principima može graditi napredak Bosne i Bošnjaka.

U tom smislu meni je čast da mogu kazati da sam bio jedan od poznanika dr. Ljubijankića. Drago mi je i čast mi je da sam sudjelovao u toj njegovoj borbi za dostojanstvo bošnjačkog muslimanskog naroda i drago mi je da sam susreo takvog jednog Bošnjaka-muslimana koji je mogao komunicirati sa svim ljudima ali uvijek ostati ono što jeste bez kompleksa, bez stida, bez straha, obrazovan, sposoban, odlučan i sigurno ponos našem narodu.

Želio bih kazati da bi mi bilo drago da dr. Irfan Ljubijankić bude prepoznatljiv simbol žrtve i otpora Krajišnika, Krajine i cijele Bosne i to u dva fundamentalna značenja bošnjačkog naroda. U njegovom prepoznavanju važnosti islamskog identiteta za bošnjački narod i u njegovoj spremnosti na žrtvu da bošnjački narod izbori slobodu na cijelom teritoriju.

Izražavam svoje duboko žaljenje što dr. Irfan Ljubijankić sada nije sa nama da vidi svoju Krajinu i da se sada prošetamo Bihaćom, Cazinom i Velikom Kladušom.

Neka Allah (dž. š.) nagradi dr. Irfana Ljubijankića svojim magfiretom i rahmetom, a svima nama neka njegov put bude pouka i poruka.

Amin!

Reisu-l-ulema prof dr. Mustafa-ef. Cerić u obilasku mezarluka u Harmanima, jula 1995. godine.

Dženaza u Bihaću

Nekoliko hiljada Bišćana, brojni prijatelji, poštovaoci, saborci, sugrađani, rodbina, brojni Krupljani, Cazinjani, Bužimljani, Kladuščani i Krajišnici širom Unsko-sanskog kantona, odali su posljednju počast velikom sinu bošnjačkog naroda - dr. Irfanu Ljubijankiću, ministru vanjskih poslova Republike i Federacije BiH. Ispred džamije u Harmanima 8. juna 1995. godine klanjana je dženaza-namaz, a zatim je na mezarlucima Harmani, uz državne počasti, obavljena dženaza. Oproštajnim govorom od svoga ministra, suradnika, prijatelja i saborca oprostili su se mr. Mirsad Veladžić, predsjednik Unsko-sanskog kantona, bihaćki muftija prof. Hasan-ef. Makić i komandant 5. korpusa Armije RBiH, brigadni general Atif Dudaković.*

* *Tijelo rahmetli Irfana Ljubijankića preuzeto je nakon teških pregovora sa zločinačkom, agresorskom stranom i sahranjeno tek 8. juna 1995. godine.*

Prof. Hasan-ef. Makić:

"'I ne recite za one koji su poginuli na Allahovom putu da su mrtvi, naprotiv, oni su živi, ali vi to ne osjećate.' Naš Irfan kojeg smo došli danas ovdje ispratiti i klanjati mu dženazu, poginuo je na Allahovom putu prema onome što mi znamo i umijemo. Naime, mi znamo da je on poginuo izvršavajući svoj zadatak, svoju dužnost. S druge strane, znamo ga kao čovjeka koji se nikada nije stidio što je musliman, nije se stidio što je Bošnjak, čak štaviše, ponosio se time. Kao takav, poznat je širom BiH, pa i širom svijeta. Bio je ministar vanjskih poslova naše države, koji se zdušno zalagao za interese naše države i našeg naroda. S druge strane, i u Sarajevu je poznat kao čest posjetilac Begove džamije, poznat kao neprikosnoven borac za prava našeg naroda, za prava naše domovine. Zbog toga se možemo s velikim uvjerenjem nadati da je on, ako Bog da, šehid. Zbog velikog značaja i uloge koju je on obavljao u našem društvu i našoj državi, reisu-l-ulema dr. Mustafa-ef. Cerić naredio je da se u odsustvu njemu klanja dženaza u prošli petak. Međutim, ta dženaza je klanjana u odsustvu. Hvala Allahu dž.š., danas imamo priliku da je on ovdje pred nama, da smo ga uspjeli dobiti i da mu lično ovdje u njegovom prisustvu klanjamo dženazu i oprostimo se od njega na dostojanstven način, na način koji je on i zaslužio kao velikan našeg naroda."

Brigadni general Atif Dudaković:

"Dragi prijatelji! Mi danas na vječni put ispraćamo našeg saborca dr. Irfana Ljubijankića. U ime boraca 5. korpusa i njegovih saboraca, želim da mu odam dužnu poštu i zahvalnost za sve ono što je učinio za nas, počev od organiziranja SDA, od učešća u Patriotskoj ligi, od učešća u organiziranju odreda TO, doprinosa formiranju 5. korpusa i našoj borbi, do uspostavljanja Unsko-sanskog kantona. Želim istaći da sam bio osobni njegov prijatelj, često smo razgovarali telefonom, neprekidno se brinuo o svojoj Krajini, dokle smo stigli, kako smo naoružani, kako stojimo. Danas ispraćamo jednog od najvećih sinova na ovom prostoru. Dao je svoj život za državu BiH, za slobodan bošnjački narod. Pored svih vrlina koje krase jednog čovjeka, želim istaknuti dvije, požrtvovanost i hrabrost. Malo je onih ljudi koji su u određenim momentima za naš narod smogli snage stati na njegovo čelo. On je to učinio u početku rata, on je to činio svojim radom širom svijeta.

Dragi Irfane, mi se danas opraštamo od tebe, a na nama ostaje da slijedimo tvoj put. Opraštam se od tebe sa borbenim pokličom 5. korpusa : 'Tekbir!' "

Mr. Mirsad Veladžić:

"Dame i gospodo, cijenjeni prijatelji, draga braćo. Ispred nas se nalazi dr. Irfan Ljubijankić, rahmetli, koji je položio život za domovinu BiH. Danas kada ispraćamo velikog sina, velikog muslimana-Bošnjaka koji je ugradio svoj život u našu domovinu, našu Bosnu, naša je obaveza da ono što je Irfan volio, za šta se borio, šta su njegovi ideali bili, da te ideale podržimo, da tim putem nastavimo. A njegov najveći ideal je bio slobodna domovina, da njegova djeca, da njegovi prijatelji žive u takvoj državi. Zbog ratnih aktivnosti mi ne mo-

žemo držati velike govore, nego samo podsjetiti da smo izgubili velikog borca za našu domovinu, velikog sina, patriotu koji nije znao mrziti.

Njegova je bila najveća vrijednost što je bio veliki zaljubljenik u Bošnjake, u sve ono što čini jedan narod narodom, bio je izuzetno pravedan i na tom putu je dao svoje posljednje atome snage. I njegov posljednji dolazak u naš kanton bio je upravo u tom pravcu da nam prenese ono što je učinio za BiH, za Bihać, za naš kanton.

Prema tome, ja ću vas pozvati da našem rahmetliji oprostimo, ukoliko je slučajno on nekog uvrijedio, jer je zaista bio spreman oprostiti i nikada nije imao pogrdnih riječi i nikada nije ružno govorio. Uvijek je to stavljao u nekakav kontekst nerazumijevanja, neshvatanja, a nikako da se radi o ljudima koji žele zlo.

Ja vas pozivam da učenjem Fatihe odamo i ovo naše posljednje oduživanje pažnje i počasti prema našem velikom sinu Irfanu."

[illegible] je, uz posredovanje UNPROFOR-a,
[illegible] tijelo rahmetli Irfana Ljubijankića

Preuzimanje kovčega sa tijelima poginulih članova Vladine delegacije: Irfana Ljubijankića, Izeta Muhamedagića, Mensura Šabulića i Fadila Pekića

"... Moram, nažalost, ovo izlaganje završiti podsjećanjem na jedan tragičan događaj.

Vraćajući se sa uspješno završene misije u bihaćkoj regiji, poginuli su ugledni prvoborci Stranke: dr. Irfan Ljubijankić, Izet Muhamedagić, dr. Mensur Šabulić i major Fadil Pakić. Dr. Ljubijankić je uz to bio predsjednik, a Muhamedagić član Glavnog odbora Stranke.

Svojom junačkom smrću - a ona je junačka jer se dogodila u izravnom i svjesnom suočenju sa neprijateljem - četverica naših mučenika pridružila su se dugoj koloni naših šehida koji su pali u borbi za vjeru i slobodu."

** Citat iz govora predsjednika Predsjedništva RBiH i predsjednika SDA Alije Izetbegovića na sjednici Izvršnog odbora SDA povodom obilježavanja petogodišnjice SDA u Sarajevu 9. jula 1995. godine.*

Uvijek je krajina imala svoje junake

Ja sam iz neposredne blizine, znatno prije početka rata 1992. godine, pratio rad dr. Irfana Ljubijankića i vrlo brzo, od "opservatora", postao njegov saradnik i savjetnik i, najzad, suborac, sve do njegove tragične i herojske pogibije. Ali, pogibije i smrti takvih ljudi kao što je dr. Irfan Ljubijankić, koji su u sudbonosnim historijskim vremenima, u krvavim i olujnim ratnim stradanjima izrasli u vođe - nisu obične smrti, nego smrti koje u sebi sadrže političke konotacije najviših razmjera i izvorno moralne snage. Dr. Irfan Ljubijankić je, kao "čovjek svog vremena", svojim političkim i nacionalnim stavovima, svojom hrabrošću i konzekventnošću obilježio to vrijeme, a svojom herojskom smrću postao sinonim najviših moralno-etičkih vrijednosti sve do čiste "nacionalne simbolike i istinskog monumenta". Epitaf na tom monumentu, trebao bi, po mojem mišljenju, postati "moto" monografske studije o Ljubijankićevom životu i njegovoj borbi, kao opomena neprijateljima naše domovine i kao poruka mladim naraštajima (Posebno, mladim naraštajima Bošnjačkog naroda) kako se domovina brani i kako se za domovinu umire (Gine!).

Bosanska krajina, u svojoj dugovjekoj historiji, uvijek je imala upravo takve ličnosti kao svoje omiljene junake i svoje vođe, o njima su se pričale priče, njima su se dičili i ponosili, o njima i njihovim djelima pjevale su se pjesme, koje su kao epski ciklusi i kao narodna umjetnost sačuvane, i kao predanja. S koljena na koljeno, stigle i do naših vremena, kao memorirane ili, pak, zapisane, kao "svojevrsni oblik historije u poeziji". Junaci i njihova djela opisani u tim pjesmama i pričama, postali su dio kolektivne memorije i, možda, najljepši, najpoetičniji dio narodne, tradicionalne umjetnosti i stvaralaštva, pravo folklorno, kulturno-historijsko i spomeničko blago.

Dakle, u "memoriji i u dušama" Krajišnika, u njihovoj psihološko-emocionalnoj strukturi, u njihovim mislima i osjećanjima, uvijek su bili prisutni (Uvijek su živjeli), takvi junaci, oko kojih su se oni "okupljali" u koje su vjerovali i u koje su se kleli, kojima su pridodavali i neka neprirodna svojstva i s kojima su se na kraju identificirali, želeći barem u mašti "doseći" njihovu snagu, hrabrost, plemenitost i popularnost, jer drugih uzora, idola i primjera nisu imali... U jednoj slobodnoj interpretaciji, mogli bismo konstatirati, da se i ovim putem može pratiti, "kulturno-historijski kontinuitet Bosanske krajine", njezina historija i, najzad, sudbina hrabrih "Krajišnika, kroz minula vremena, sve do naših dana. U tom smislu, možda, treba gledati i tumačiti najnoviju historiju ovog dijela naše zemlje i njezinih žitelja, historiju koja je obilježana ratom i borbom za trajni i pravedni mir", borbom u kojoj su upravo Krajišnici, vojska i civilno stanovništvo, bili primjerom hrabrosti i junaštva. Oni su se borili i ginuli, ginuli i borili, njihova borba natprirodnih snaga, trajala je gotovo pune četiri godine (Traje i danas !) i u najtežim uvjetima totalne neprijateljsko-agresorske blokade, oni su izdržali a da se nijedanput nisu pokolebali okupljeni oko svojih vođa, među kojima je jedan od prvih bio, upravo, dr. Irfan Ljubijankić. Slobodno i bez pretjerivanja, mogli bismo to vrijeme nazvati "Vremenom dr. Irfana Ljubijankića" i pišući o njemu, naučno valorizirajući njegov život i njegovo djelo, mi ćemo, ustvari, pisati o ljudima i događajima, o tom "novom vremenu", o njegovim graditeljima.

Prof. dr. Krešimir Ižaković

Bilješka o priređivaču

Sulejmen Vlajčić rođen je 4. 1. 1948. u općini Goražde. Osnovnu školu i gimnaziju završava u Goraždu, a Filozofski fakultet u Sarajevu.

U novinarstvu radio 25 godina i prošao sva novinarska zvanja od saradnika do glavnog i odgovornog urednika.

U ljeto ratne 1993. godine, iz TVBiH prelazi u Ministarstvo vanjskih poslova, nakon čega biva postavljen za kulturnog atašea pri Ambasadi RBiH u Sloveniji. Po isteku mandata, na poziv MVP, 28. februara 1995. godine vraća se u Sarajevo u Sektor za međunarodne bilateralne odnose MVP BiH, gdje i sada radi.

Sadržaj

Kompjuterska obrada: NIPP "Ljiljan"

Štampa: GIK "OKO" Sarajevo

Za štampariju: Rapa Rasim

U K A Z

PREDSJEDNIŠTVO
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

na osnovu Amandmana LI tačka 1. na Ustav Republike Bosne i Hercegovine i člana 4. i 13. Zakona o odlikovanjima Republike Bosne i Hercegovine ("Službeni list RBiH", br. 9/94), odlučuje da se

- povodom 1.marta - Dana nezavisnosti Republike Bosne i Hercegovine, a za naročite zasluge u borbi protiv neprijatelja za oslobodjenje Republike Bosne i Hercegovine, za organizovanje i učvršćivanje odbrane, sigurnosti i nezavisnosti zemlje, kao i za zasluge u izgradnji demokratskih odnosa u Bosni i Hercegovini

POSMRTNO ODLIKUJE

ORDENOM ZLATNOG LJILJANA SA ZLATNIM VIJENCEM

Dr IRFANA LJUBIJANKIĆA,
ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine

Ovaj ukaz objaviti u "Službenom listu RBiH".

Broj: o2-136-267/96
o2.aprila 1996.god.
S a r a j e v o

ZAMJENJUJE
PREDSJEDNIKA PREDSJEDNIŠTVA
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Prof.dr Ejup Ganić

Ganić